

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 6. DECEMBRA 1984

ŠTEVILKA: 48 • XXXIII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Vardi. Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

STANE DOLANC O AKTUALNIH VPRAŠANJH IN NALOGAH V SEDANJI ETAPI RAZVOJA POLITIČNEGA SISTEMA

Na slavnostni seji delavskega sveta SOZD Slovenske železarne, ki je bila v soboto, 1. decembra, na Jesenicah ob 15-letnici sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne, je o aktualnih vprašanjih in nalogah v sedanji etapi razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja član Predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije Stane Dolanc dejal naslednje:

Obeleževanje pomembnih obletic, kakršno te dni slavi tudi vaš delovni kolektiv, je dobrodošla prilika za pregled delovnih dosežkov in za načrtovanje nadaljnjih razvojnih nalog. Vaši kolektivi so se oblikovali in razvijali hkrati z razvojem socialističnih samoupravnih odnosov, z

razvojem takšne družbene organiziranosti združenega dela in njegovih posameznih interesno integriranih delov, v kateri so združeni delavci dobivali ne samo realno možnost, da obvladajo družbeno reprodukcijo, temveč tudi da dobijo realno družbeno moč. Čeprav je to relativno kratko zgodovinsko obdobje, ga označujejo bistvene spremembe in prizadevanja za reševanje številnih vprašanj materialnega razvoja in razvoja družbenih odnosov.

Kot vemo, je bilo osrednje vprašanje progresivnih družbenih sil po zmagi naše socialistične revolucije, v kakšni smeri razvijati družbeno-

(Nadaljevanje na 6. strani)

S slavnostne seje delavskega sveta SOZD Slovenske železarne (foto I. Kučina)

OPIRANJE NA LASTNE SILE POMENI OPIRANJE NA LJUDI, NA POSAMEZNIKA, S KATERIM PA SMO IZGUBILI PRISTEN ČLOVEŠKI ODNOS

Tako kot na mnogih drugih področjih je tudi v naših konkretnih prizadevanjih za humaniziranje socialističnih samoupravnih odnosov še velik razkorak med besedami in dejanji. Namesto vedno boljših medčloveških odnosov se namreč vedno bolj srečujemo s pojavi sebičnosti, egoizma, zavisti oziroma nevošljivosti, neobčutljivostjo za človekove težave in probleme in podobno. Hkrati smo spoznali in vedno bolj tudi poudarjamo, da se v sedanjih težkih gospodarskih razmerah moramo bolj naslanjati na lastne sile, na moč ljudskih množic, ustvarjalnost in znanje, vendar pa tega istočasno ne povezujejo z večjo skrbjo za človeka, ki je dejansko najpomembnejši člen teh sil.

Pri tem ugotovitvah seveda ne zanemarjamo dejstva, da smo družba v prehodnem obdobju, da gradimo socializem, da smo družba, ki se ne razvija na lastnih temeljih in da se je držijo, kot je ugotovil Marx, v vseh pogledih, ekonomskem, moralnem in duhovnem, še znamenja stare družbe, kapitalistične, iz katere izhaja. Kljub zmagi socialistične revolucije v Jugoslaviji, to se pravi odpravi izkoriščevalskih razredov, pa je ostalo v družbi tisto, če izhajamo iz Marxove razlage, kar je v davni preteklosti povzročilo nastanek razredov in države: delitev dela, ali kakor navaja Marx, »zasušnjujoče podrejanje posameznikov delitvi dela«, delitvi dela na umsko in ročno. Ta pa bo izginila tedaj, kakor razlaga Boris Zihel, ko bo razvoj produktivnosti dela dosegel tisto stopnjo, na kateri bo sleherni človek združeval v svoji osebi ustvarjalca materialnih in duhovnih dobrin, v raznih smereh in v vsakem pogledu prosto razvijal svojo nadarjenost ter uveljavljal svoje prirojene in pridobljene sposobnosti.

Iz navedenih razlogov v našem sedanjem razvoju še vedno ostajajo premožnejše razlike med ljudmi, v miselnosti ljudi pa ostajajo tudi lastnosti, zgrajene na razrednih razlikah in izkoriščanju človeka po človeku, kot so pohlep po bogastvu, zavist, stremušstvo, karizem in podobno.

Osvoboditev neposrednega proizvajalca izpod suženjske podrejenosti delitvi dela je glavni namen boja za socialistično demokracijo in njen vsestranski razvoj na vseh področjih družbenega življenja. Pogoj je za tak razvoj samo vgraditi tudi v našo ustavo s tem, da smo v njej opredelili, da se še naprej razvijajo dosežene revolucionarne pridobitve ter da se zagotovi nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih in demokratičnih odnosov na poti k osvoboditvi dela in zgraditvi komunistične družbe. To pa je hkrati najbolj konkretna vsebina in najgloblji smisel socialističnega humanizma.

Na tej poti k osvoboditvi človeka in njegovega dela, za katero smo pri nas ustvarili vse možnosti, čeprav bo to dolgotrajni zgodovinski proces, je današnje razmišljanje namenjeno človeku, kot naši največji vrednoti in nosilcu socialistične demokracije. Mislimo predvsem na skrb za človeka, katero smo bolj ali manj prepustili določenemu mehanizmu, ki ga v glavnem izvajajo socialno skrbstvo in socialno varstvo ter sindikalne organizacije v obliki različnih denarnih pomoči in drugih ugodnosti, ki jih posamezniki nemalokrat tudi krepko izkoriščajo, s čimer pa običajno ne rešujemo stisk in problemov posameznikov in družin, ki pa jih lahko doživljajo tudi tisti, ki niso upravičeni do raznih denarnih pomoči ali drugih solidarnostnih ugodnosti.

Tovariš Tito je nešteto krat govoril, da moramo skrb za človeka, posameznika, nenehno povečevati, da nam bo človek postal v vseh pogledih prvi in najpomembnejši. To je tudi vse življenje dokazoval, če se spomnimo samo velikih bitk v narodnoosvobodilni vojni, ki jih je vodil, bitk za ranjence. Zadnja leta pa je predvsem opozarjal na boj proti malomeščanski psihologiji potrošniške družbe, ki ljudi odtuja, dehumanizira in razvrednoti človeka.

Ob že omenjeni miselnosti in lastnostih, ki smo jih prenesli v sedanji razvoj, smo bili ob odprtih mejah deležni tudi malomeščanskih in drugih vplivov iz zunanjega sveta, ob vsem tem pa smo mnogo premalo naredili za oblikovanje resničnih človeških odnosov, za krepitev socialistične morale v vseh sferah družbenega življenja, predvsem pa v vzgoji in izobraževanju, kulturi in znanosti. Vse to nas je privedlo do tega, da smo za težave in probleme človeka postali gluhi, gluhi tako v delovnih okoljih kot v okoljih, kjer živimo.

Seveda bi se morali ob vsem tem zamisliti. Dolga leta po osvoboditvi smo se srečevali s toplimi človeškimi odnosi, tovarištvom, iskreno solidarnostjo in poslušnostjo za človeka, ker so v ljudeh še živele človeške dragocenosti, oblikovane v narodnoosvobodilnem boju in socialistični revoluciji. Z rastjo družbenega in osebnega standarda in menjavo generacij so te vrednote odmirale, na njihovih mestih pa so se vedno bolj uveljavljali pohlep po bogastvu, zavist, stremušstvo, karizem in podobno. Ljudje vedno bolj postajajo le številke, pa najsibo delovne ali hišne.

Prav človeku in človeških odnosih imamo v naši socialistični samoupravni družbi še velike notranje rezerve tako glede krepitve demokratičnega sistema kakor tudi v neposrednih človeških odnosih. Zahodni svet, na primer, ugotavlja, da vrhunski poslovni uspehi ne ležijo v razumu, temveč v srcu in jih dosegajo predvsem tam, kjer spoštujejo vrednote, kot so: spoštovanje osebnosti, predanost delu in pozornost do potrošnikov oziroma kupcev. Te kvalitete imamo pri nas vgrajene v ustavo in zakon o združenem delu, vendar jih neodgovorno zanemarjamo ali celo malicimo, ker so nekateri še preveč okuženi z lastnostmi, o katerih smo govorili in ker ob vsem tem ni dovolj dejaven in močan subjektivni faktor.

Za premožitev vsega tega nam je potrebno mnogo več znanja o svetu in ljudeh, o poteh in ciljih naše socialistične revolucije, mnogo višja delovna in splošna kultura.

VPLIV ZNIŽANJA OZIROMA ZVIŠANJA PLANIRANIH STROŠKOV NA POSLOVNI REZULTAT V OKTOBRU

V oktobru letos smo prodali 33.071 ton izdelkov osnovne dejavnosti in opravili 1.805 ton storitev prevažanja. V tem mesecu so pozitivno vplivale na poslovni rezultat naslednje kategorije: razlika med prodajno in lastno ceno prodanih izdelkov skupaj s storitvami prevažanja, odstopanje cen nabavljenega materiala od planskih, fiksnih stroškov in zmanjšanih zalogah nedovršene proizvodnje, polizdelkov in gotovih izdelkov ter ostali stroški, ki se poračunavajo iz skupnega prihodka. Negativni vpliv pa so imeli stroški izvoza in razlika med domačo in izvozno ceno, stroški delovnih skupnosti skupnih služb (ki v cenah izdelkov oziroma storitev niso vkalkulirani) ter proizvodni stroški temeljnih organizacij, ki so bili višji od načrtovanih.

Poleg teh stroškov so morale temeljne organizacije pokriti še obveznosti do skupne in splošne porabe (v cenah izdelkov niso vkalkulirane), pogodbeno in ostale zakonske obveznosti, izredne materialne stroške in razliko med vkalkuliranimi in izplačanimi osebnimi dohodki.

Rezultat poslovanja Železarne Jesenice po fakturirani realizaciji v desetih mesecih je izguba v višini 647,2 milijona dinarjev, z razporeditvijo doseženega čistega dohodka na sklade pa znaša konsolidirani čisti dohodek 49 milijonov dinarjev.

Z izgubo so v tem obdobju poslovale TOZD: Plavž, Jeklarna, Valjarna blumingštel, Profilaria in Želbarna.

V oktobru smo prodali 33.071 ton izdelkov osnovne dejavnosti in opravili 1.805 ton storitev prevažanja. Vrednost prodanih izdelkov skupaj s storitvami po lastni ceni je znašala 3.080,3 milijona dinarjev. Vrednost, ki nam jo je trg priznal, pa je znašala 4.049,1 milijona dinarjev. Razlika med prodajno in lastno ceno je bila pozitivna in je znašala 968,8 milijona dinarjev.

Za nabavljeni material smo morali odšteti 155 milijonov dinarjev manj, kot smo v planske cene vkalkulirali. S prodajo na tujem trgu je bila naša realizacija manjša za 168,1 milijona dinarjev. Stroški izvoza so znašali 25,4 milijona dinarjev. Stroški

(Nadaljevanje na 8. strani)

V TOZD HLADNA VALJARNA BELA SO SLAVILI POMEMBNO DELOVNO ZMAGO

Delavci TOZD Hladna valjarna Bela so v sredo, 28. novembra, slavili pomembno delovno zmago. Izpolnili so letni plan 100.000 ton proizvodnje. To je prva izpolnitev letnega plana v TOZD Hladna valjarna Bela doslej, sodej pa z osmo obletnico otvoritve te temeljne organizacije. Ta delovni uspeh je še toliko bolj pomemben, ker je dosežen kar mesec dni pred koncem leta. Izdelali so 100.085 ton pločevine in travkov. Od tega je bilo 2.937 ton nerjavnega jekla, 23.218 dinamo ter 53.006 ton nizko in visoko ogljčnih jekel. Izdelali so torej 79.161 ton lastne proizvodnje za prodajo, 20.924 ton pa je bilo uslug prevažanja.

(Nadaljevanje na 3. strani)

SLAVNOSTNA SEJA DELAVSKEGA SVETA OB 15-LETNICI SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

V soboto, 1. decembra, je bila na Jesenicah slavnostna seja delavskega sveta SOZD Slovenske železarne ob 15-letnici podpisa dokumenta o združitvi vseh treh slovenskih železarn. Poleg delegatov delavskega sveta in članov koordinacijskih organov družbenopolitičnih organizacij SOZD SŽ so se seje udeležili Stane Dolanc, član predsedstva SFRJ, Milan Kučan, član predsedstva centralnega komiteja ZKJ, Franc Popit, predsednik predsedstva SRS, Tomaž Ertel, sekretar sekretariata za notranje zadeve SRS, predstavnik JLA, Izvršnega sveta Skupščine SRS, Zveze komunistov Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Ljubljanske banke in predstavniki regije in občine.

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRED SEJAMI SKUPŠČIN SIS DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

V dneh od 12. do 20. decembra se bodo v občini Jesenice zvrstile seje skupščin osmih samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti. Osrednja vprašanja, o katerih bodo razpravljali in sklepali delegati, so: predlog rebalansa finančnega načrta za leto 1984 in osnutek finančnega načrta za prihodnje leto, predlog analize razvojnih možnosti v letih 1986-1995 oziroma do leta 2000, osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana razvoja občine za obdobje 1981-1985 v letu 1985 in osnutek programa dela zborov oziroma skupščin v letu 1985.

Zaradi neugodne rasti dohodka v občini, predvsem v prvem polletju, v občini na osnovi republiških izhodišč ni bilo mogoče opraviti rebalansov finančnih načrtov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, kar so naredile ostale slovenske občine. V zadnjih mesecih pa se je položaj v občini izboljšal in ugodna rast dohodka omogoča valorizacijo finančnih načrtov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti.

(Nadaljevanje na 10. strani)

V NOVEMBRU PROIZVODNJA SLABA, ODPREMA DOBRA

Po prvih še nedokončanih podatkih, ki jih zbira statistična služba na sektorju za ekonomiko, smo v novembru naredili 112.615,1 tone skupne proizvodnje, kar je 90,3 % družbenega plana ali 96,9 % zmanjšane operativnega programa.

Zelo spodbudne rezultate so dosegli v predelovalnih TOZD, saj so presegli operativni program proizvodnje, medtem ko v TOZD Plavž, Jeklarna in Valjarna blumingštel program niso dosegli.

V TOZD Plavž so zaradi okvare peči in zastojev izdelali le 12.410,2 tone grodla in tako izpolnili 77,6 % družbenega plana, oziroma 95,5 % znižane operativnega programa.

V TOZD Jeklarna so vili 34.913,7 tone jekla, kar je 86,4 % družbenega plana in 95 % znižane operativnega programa. Program so znižali zaradi štiripečnega obratovanja zaradi pomanjkanja grodla.

V novembru smo odpremili 32.486,8 tone gotovih izdelkov in storitev in tako izpolnili operativni program 109,2 %. Nekoliko pod planom sta le TOZD Valjarna žice in Valjarna blumingštel.

Končni podatki o skupni proizvodnji in odpremi bodo objavljeni v naslednji številki Železarja.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV: 100.000 TON IZDELKOV V LETU 1985

Kako doseči 100.000 ton proizvodnje v naslednjem letu, je vprašanje, ki mu v TOZD Valjarne žice in profilov posvečajo vso pozornost.

Ta temeljna organizacija se zaradi problemov s kadri nahaja v izredno kočljivem položaju. Cela generacija valjavcev, odpremljivih, delovodij odhaja v pokoj. Kako nadomestiti tiste, ki odhajajo, ko pa med mladimi ni interesa za delo v proizvodnji? Ob že tako prenapetem planu pa bo doseganje načrtane količine proizvodnje ovirala tudi splošna usmeritev Železarne v bolj pogoste menjave programov valjanja, ki je rezultat dogovora, da bomo v Železarni bolj sledili zahtevam kupcev. Ta usmeritev ima vso podporo odgovornih in je tudi potrebna zaradi neugodnih razmer na tržišču, vendar povzroča delavcem v TOZD Valjarne žice in profilov dodatne težave. Z valjanjem apotekarskih količin žice, kot se je izrazil eden od sodelavcev iz TOZD, se od realnih možnosti za doseganje planirane proizvodnje za naslednje leto še bolj oddaljujejo.

Da bi rešili težave, ki se zaenkrat zdijo brezizhodne, so družbenopolitične organizacije TOZD v petek, 23. novembra, sklicale širši sestanek, na katerega so povabili tudi sodelavce iz strokovnih služb, poslovodnega odbora in družbenopolitičnih organizacij Železarne. Sestanek je bil sklican precej pozno, saj je leto 1985 pred vrati in bo v tako kratkem času težko ustvariti pogoje za doseganje planirane proizvodnje. Na sestanku naj bi obravnavali in potem sprejeli sklepe za reševanje problematike na področju kadrov in proizvodnega asortimenta, začrtali naj bi, kot je napisano v vabilu, tudi smerice za delo v letu 1985. V TOZD so torej nekoliko naivno pričakovali, da bodo na sestanku razgnili svojo problematiko, se o njej pogovorili in nato sprejeli sklepe, ki bodo pomenili rešitev sedanjega težkega položaja. Izkazalo pa se je, da so kljub temu, da so sestanek sklicali tik pred dvajseto, s svojimi problemi preseletili odgovorne v Železarni.

Na sestanku, ki se ga je udeležila večina povabljenih, razen iz oddelka operativne priprave dela in komercialnega sektorja, so vso problematiko razgnili sodelavci iz temeljne organizacije, na njihove predloge in zahteve pa so odgovarjali sodelavci strokovnih služb, to je kadrovskega sektorja in poslovodnega odbora. Kot izhodišče so vzeli dejstvo, da Železarna oziroma temeljne organizacije, ki so v proizvodni verigi za TOZD Valjarne žice in profilov, potrebujejo za realizacijo svojih proizvodnih programov v letu 1985 89.000 ton žice, če k temu prištejemo še izmet in določeno količino žice, ki jo bodo izvozili, je to 100 tisoč do 105.000 ton žice (nekaj od te količine bi sicer lahko dobavili iz uvoza in nekaj od poslovnih partnerjev). To je količina, ki jo bodo v TOZD težko dosegli. Hkrati s tako visoko postavljenim planom, navajajo v priloženem gradivu za sestanek, je ritem valjanja zelo zahteven (sto blumov na uro — skoraj dva v minuti), zaradi česar se možnosti za zastoj še povečujejo. Pri tem izgubljene proizvodnje zaradi sistema dela 4+1 ni mogoče nadoknaditi.

Proizvodni program je zelo razdrobljen, saj izdelujejo 130 različnih kakovostnih jekel v 50 različnih dimenzijah. Valjarne je pravzaprav tekoči trak, ki mu je treba streči in če zata-

ji le eden od členov v celotni verigi, naj bo to človek ali stroj, se delo ustavi.

Zato se delavci iz TOZD Valjarne žice sprašujejo, ali v Železarni sploh mislimo obdržati proizvodnjo okroglega asortimenta izdelkov (žica, palice). Čeprav tega ne mislijo čisto zares, so taka vprašanja zastavili zaradi vsaj na videz brezbržnega odnosa delovne organizacije, zlasti odgovornih v strokovnih službah, do njihovih problemov. Če mislimo ta asortiment izdelkov v Železarni še obdržati, sprašujejo naprej, kaj bodo v TOZD Valjarne žice in profilov spreminili po tehnološki in kadrovske plati, pa tudi glede asortimenta, da se obstoječe stanje izboljša. Sprašujejo še, kako z nagrajevanjem dati poudarek zahtevnosti valjavskega poklica v njihovi temeljni organizaciji, z drugimi besedami, kako zainteresirati mlade za poklic valjavca, ki je deficitaren in kako zagotoviti sredstva za delno rekonstrukcijo starega žičnega dela valjarne.

Od prisotnih so pričakovali dogovor o obratovanju v letu 1985. Po njihovem mnenju so možne tri variante:

— delo na štiri izmene in proizvodnja 100.000 ton. Pogoj za to je dobiti vsaj devet valjavcev na vsako izmeno.

— delo na tri izmene in proizvodnja 80.000 ton, remonte bi opravljali ob sobotah in nedeljah.

— delo na tri izmene in proizvodnja 76.700 ton ter remont med tednom.

Pri znižanju proizvodnje na 80.000 ton bi se stroški predelave dvignili za 28 % in bi se lastna cena žice povečala za 3 % nad planirano.

Soglasno so ugotovili, da pride v poštev le prva varianta, kajti TOZD mora zagotoviti dovolj materiala za nemoteno delo temeljnih organizacij, ki jih napaja z vložkom. Treba je obdržati sistem dela 4+1, kar pomeni na vsaki dnini zaposliti devet novih valjavcev.

Kaj storiti, da bi vsaj omilili problem pomanjkanja ljudi v TOZD. V Železarni danes manjka 200 delavcev, največ v TOZD Jeklarna, Valjarne bluming-štel, Valjarne žice in profilov. Kako zapolniti vrzeli na tem področju? Na kadrovskem sektorju ocenjujejo, da v zaledju (domačini) kadrov ni. Imamo možnost pripeljati delavce od drugod, vendar jim Železarna razen delovnega mesta ne more nuditi ničesar. Ze pred leti so ugotovili, da to ni prava rešitev kadrovske problematike in da je treba poiskati druge možnosti. Nekaj novih delavcev bodo pridobili z naravnim prilivom iz oddelkov usmerjenega izobraževanja, nekaj bo povratnikov iz vojske, vendar je to glede na potrebe Železarne zelo malo. Ena od možnosti je tudi zaposlitev upokojencev in pogodbeno delo izven rednega delovnega časa. Pri tem pa imajo delavci iz TOZD pomisleke, ker mora vsak delavec biti usposobljen za delo na več delovnih mestih. Tudi z objavo razpisov bi lahko pridobili kakega novega sodelavca, vendar pa je prej potrebno, kot poudarjajo v TOZD, rešiti problem nagrajevanja za dosežene delovne rezultate, sicer bo težko zainteresirati ljudi, še posebej ko gre za

delo vročega valjavca. Pravijo, da so v marcu dosegli odlične delovne rezultate, vendar se jim to na osebnih dohodkih ni poznalo. Ugotavljamo, da je delo v težkih obratih potrebno drugače stimulirati kot ostala dela, pri tem pa vroče valjarne ne štejemo med težke obrate.

Cilja, 100.000 ton izdelkov, kar bi zadoščalo za potrebe Železarne, ne bo mogoče doseči z enostranskimi ukrepi, denimo le z zagotovitvijo kadrov, kajti teh ni dovolj na razpolago. Potrebno bo uskladiti vse dejavnike, ki lahko vplivajo na povečanje proizvodnje, torej bo treba tudi program valjanja vsaj delno prilagoditi možnostim v temeljni organizaciji, oziroma določiti neko optimalno mejo za menjave programov. Ne bi se namreč smelo dogajati, da neko kvaliteto oziroma dimenzijo valjajo po večkrat v kratkem časovnem razmaku, denimo dveh mesecev. Kazalo bi razmisliti tudi o standardizaciji izdelkov. 130 kvalitete in 50 dimenzij je širok asortiment in s poenotenjem izdelkov bi najbrž tudi nekoliko poenostavili proizvodnjo in dosegli, da bi bilo število menjav manjše. Žal na sestanku ni bilo nikogar od strokovnih sodelavcev, ki bi lahko odgovoril na nekatera vprašanja v zvezi s programom valjanja.

Tako sestanek na žalost ni dosegel zaželenega učinka, saj na njem niso bili sprejeti nobeni konkretni sklepi, ki bi sprožili akcijo, čeprav se vsi zavajajo in sprejemajo zahtevo, da je težave v TOZD Valjarne žice in profilov treba čimprej odpraviti.

SLAVNOSTNA SEJA DELAVSKEGA SVETA OB 15-LETNICI SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Slavnostno sejo je začel in pozdravil vse navzoče predsednik delavskega sveta SOZD Slovenske železarne Janez Pikon. Enotno načrtovanje in skladnejši nadaljnji razvoj, enoten nastop na tržišču in uspešnejše vključevanje v mednarodno blagovno menjavo ter združevanje intelektualnega potenciala, je dejal, so bili pred 15 leti osnovni motivi za združitev treh slovenskih železarn — železarn Jesenice, Ravne in Štore. Da bi dosegli skladnejši razvoj proizvodnje osnovnih metalurških izdelkov z njihovo nadaljnjo predelavo, so se leta 1973 v sestavljeni organizaciji združenega dela Slovenske železarne priključile še delovne organizacije VERIGA Lesce, PLAMEN Kropa, TOVIL Ljubljana in ŽICNA Celje. V ta sklop pa je bil vključen tudi Metalurški inštitut v Ljubljani, kot osrednja raziskovalna institucija na področju metalurške dejavnosti, ki pa je istočasno vezan na rudarsko-metalurški odsek Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze Edvard Kardelj v Ljubljani. Okrog 19.000 delavcev teh organizacij se je prek svojih delegatov odločilo, da ta pomemben mejnik v razvoju proslavijo z delovnimi rezultati in s povečanjem naporov za doseganje zastavljenih ciljev, je v svojem pozdravu poudaril predsednik in zabil član predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije Staneta Dolanca, da spregovori na slavnostni seji, s katero železarji obeležujejo ta pomemben dogodek.

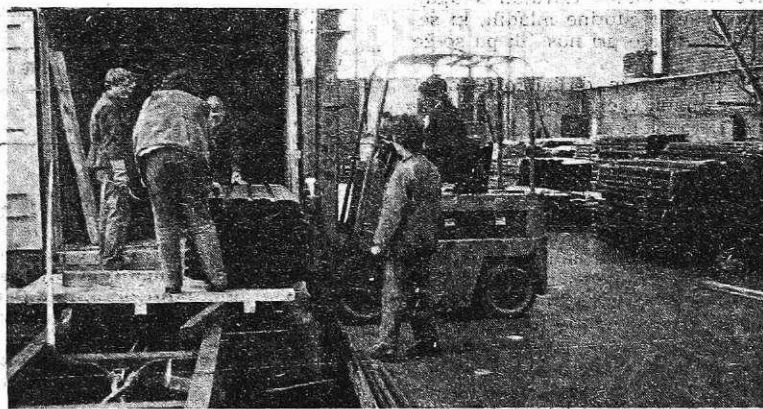
V svojem govoru, ki ga v celoti objavljam, je Stane Dolanc, spregovoril o aktualnih vprašanjih in nalogah v sedanji etapi razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

Po govoru Staneta Dolanca so prvič podelili najzaslužnejšim posameznikom in organizacijam medalje in plakete SOZD Slovenske železarne.

MEDALJE SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE so prejeli:

— **GREGOR KLANČNIK** za združitev slovenskih železarn, za povečanje železarstva s kovinsko predelovalno industrijo, za utrjevanje ugleda železarstva v SR Sloveniji in SFR Jugoslaviji.

Lilijana Kos

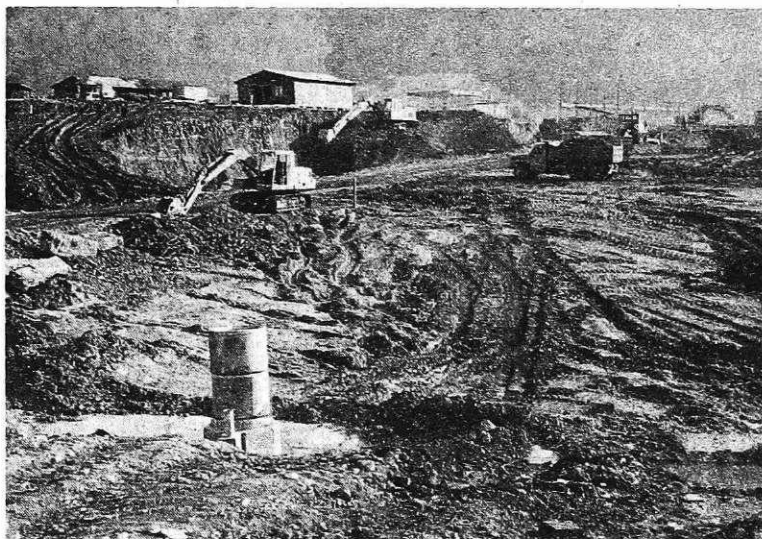

Odprema vratnih podbojev za Alžirijo (foto I. Kučina)

TUDI V NOVEMBRU DOSEŽEN SKUPNI CILJ POSLOVANJA

V času poročanja še niso znani dokončni podatki o doseženi realizaciji v novembru, ocenjeni podatki pa kažejo, da smo tudi v novembru uspeli doseči skupni cilj poslovanja. Mesečna zadolžitev je bila nekoliko nižja kot v oktobru, po zbranih podatkih pa smo kljub praznikom uspeli doseči realizacijo za normalno dolžino meseca, to je preko 3,6 milijard din. Dnevna realizacija je še večja kot v oktobru, zato je stimulacija za doseganje skupnega cilja poslovanja več kot zasluzena.

Oddelek za nagrajevanje

Zemljska dela za gradnjo jeklarne 2 (foto I. Kučina)

Ime Gregorja Klančnika je tesno povezano z razvojem slovenskih železarn. Kot kmečki sin je rasel in se oblikoval v tradicionalnem železarstvu okolju, kjer se je kmalu po osvoboditvi spoprijel z odgovornimi nalogami. Tako je leta 1946 iz Železarne Jesenice prišel v Železarno Ravne, ki jo je uspešno vodil vse do leta 1970, ko je prevzel mesto direktorja združenega podjetja Slovenske železarne, s pridružitvijo predelovalcev pa kasneje SOZD Slovenske železarne. Slovesnemu železarstvu je bil zvest 44 let.

Vse svoje sile je usmeril v razvoj in povečevanje slovenskih železarn. Angažiral se je pri povezovanju železarstva s kovinsko-predelovalno industrijo, skrbel za okrepitev ugleda in pomena železarstva v družbi. Z osebno delovno vnemo je bil dolga leta zgled številnim generacijam železarjev.

Njegova ustvarjalna osebnost pa se ni zadovoljila samo z neposrednimi delovnimi nalogami, organiziral je pohode železarjev v planine, skrbel za kulturna in umetniška srečanja, se udeleževal v novinarstvu in bil vsestranski športni in družbeni delavec.

— **DUŠAN BURNIK** iz Železarne Štore za dolgoletno delo pri krepitvi Železarne Štore in SOZD Slovenske železarne, splošnih združenj in ostalih institucij, pomembnih za razvoj črne metalurgije.

— **ANDREJ CETINSKI** iz Interne banke SOZD Slovenske železarne za strokovno in organizacijsko delo pri krepitvi in povezovanju finančnih funkcij v SOZD Slovenske železarne v sklopu Interne banke.

— **ALOJZ PREŠERN** iz Metalurškega inštituta za dolgoletno znanstveno-raziskovalno delo, pomembno za razvoj železarstva v SR Sloveniji in SFR Jugoslaviji, pa tudi na tujem.

— **STEFAN ŠČERBIČ** iz Železarne Jesenice za dolgoletno delo v družbenopolitičnih organizacijah Železarne Jesenice, na nivoju SOZD Slovenske železarne in na nivoju občine in republike.

— **MITJA SIPEK** iz Železarne Ravne za dolgoletno vzgojo kadrov na področju neposredne kontrole jekla v korist kvalitete proizvodnje v SOZD SŽ, za vztrajno in uspešno dolgoletno povečevanje borov, NOV in mladine v SOZD SŽ in za ustvarjanje in posredovanje kulturnih vrednot slovenskim železarjem.

PLAKETE SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE so prejeli:

— **CIRIL AŽMAN** iz Verige Lesce za aktivno družbenopolitično delo in delo v samoupravnih organih delovne organizacije Veriga Lesce in v organih občine.

— **MIRKO GOZDNIKAR** iz Železarne Štore za krepitev povezovalne vloge koordinacijskega odbora sindikata SOZD Slovenske železarne in za njegov prispevek h krepitvi in utrjevanju položaja delavcev SOZD Slovenske železarne v republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije.

— **ANTON KOŠIR** iz Železarne Jesenice za vsestransko aktivno delo na strokovnem in družbenopolitičnem področju v Železarni Jesenice in na nivoju SOZD Slovenske železarne.

— **FRANC LUŽNIK** iz Verige Lesce za izjemne tehnično-tehnološke dosežke na področju inovacij.

— **FRANC MLAKAR** iz Plamena Kropa za svoj izjemni prispevek k tehnološkemu in gospodarskemu napredku Plamena Kropa in krepitvi razvoja SOZD Slovenske železarne.

— **ALOJZ PIŠEK** iz Železarne Štore za izjemno strokovno delo v TOZD Tovarna traktorjev in prispevek pri organiziranju internih, občinskih in republiških tekmovanj kovanarjev.

— **ALBERT POTOČNIK** iz Železarne Ravne za zavzeto in prizadevano delo v delavskem svetu SOZD Slovenske železarne in v upravnem odboru SOZD SŽ v več mandatnih obdobjih ter za poizrtvalno delo v koordinacijskem odboru sindikata SOZD SŽ.

— **MIROSLAV SKUBE** iz Železarne Jesenice za dolgoletno delo na področju razvoja kulturnih dejavnosti v delovni organizaciji in na nivoju SOZD SŽ.

— **VALENTIN ŠPAROVEC** iz Plamena Kropa za aktivno delo v samoupravnih organih Plamena in na nivoju SOZD SŽ in njegovo aktivno delovanje na različnih področjih izven tovarne.

— **ANTON ZUPAN** iz Plamena Kropa za aktivno družbenopolitično delo ter njegov prispevek pri ustanovitvi internega glasila »Plamen«.

— **PETER ŽBONTAR** iz Železarne Jesenice za aktivno delo v družbenopolitičnih organizacijah v Železarni Jesenice in na nivoju SOZD SŽ, zlasti še v organizaciji ZZB NOV.

— **DELOVNA ORGANIZACIJA TOVARNA AVTOMOBILOV IN MOTORJEV MARIBOR**, kot največji partner — kupec, s katerim članice SOZD SŽ uspešno sodelujejo pri razvijanju proizvodnje in uporabi novih kvalitete jekel in vlaganju v razvoj.

— **SOZD ZAVOD CRVENA ZASTAVA KRAGUJEVAC**, kot pomemben partner na področju uporabe jekel in drugih izdelkov predelave iz delovnih organizacij SOZD SŽ.

— **VOJNA POŠTA 9599 BEOGRAD**, kot glavni iniciator razvoja novih kvalitete, postopkov in izdelkov ter soinvestitor na širšem metalurškem področju v železarnah, članicah SOZD SŽ.

V imenu vseh prejemnikov priznanj se je zahvalil Gregor Klančnik, ki je med drugim poudaril, da bi poleg prizadevanj za večjo proizvodnjo in višjo kvaliteto morali v prihodnje vso pozornost nameniti zmanjševanju proizvodnih stroškov, da bi bili lahko konkurenčni tudi na zunanjih trgih.

Po slavnostni seji delavskega sveta so bili delegati in gostje povabljeni na kosilo, kjer so se še nekaj časa zadržali v tovariških pogovorih.

REKORDEN IZVOZ VRATNIH PODBOJEV

V novembru so delavci temeljne organizacije Vratni podboji dosegli izjemen delovni dosežek — izvozili so 7666 vratnih podbojev v vrednosti 138 tisoč ameriških dolarjev. To je bil eden prvih velikih izvozov sestavljenih vratnih podbojev v Alžirijo, kjer gradijo naša gradbena podjetja velika stanovanjska naselja.

Z intenzivnim sodelovanjem oddelka za izvoz, komercialnega sektorja in vodstva temeljne organizacije je naša železarna preko gradbenih delovnih organizacij Giposs Ljubljana, Neimar Beograd, Kozara Banja Luka, Tehnogradnja Split in Konstruktor Pančevo uspešno prodreti na alžirski trg, kjer je konkurenca francoskih firm zelo velika.

Roki za izdelavo in odpremo naročenih vratnih podbojev so bili izredno kratki, vendar so delavci temeljne organizacije Vratni podboji z dobro organiziranim delom in delom v prostem času naročilo pravočasno izpolnili. Tudi odpremljati so večino v prostem času, saj je bila kamionska odprema vezana na odhod ladje iz Kardeljevega pristanišča.

Za izvoz na alžirsko tržišče imamo še velike možnosti, zato je bilo zelo pomembno, da so prve količine kvalitete narajene in v roku dostavljene.

Ker je bila izvoznik naša železarna, ji poleg deviz od prodanih podbojev pripada tudi izvozna stimulacija. Tako so vsi, ki so sodelovali pri tem poslu, od delavcev komercialnega

V TOZD HLADNA VALJARNA BELA SO SLAVILI POMEMBNO DELOVNO ZMAGO

(Nadaljevanje s 1. strani)

Značilnosti poslovanja v tem tako uspešnem poslovnem letu so: presežanje proizvodnje glede na družbeni plan, presežanje planiranih uslug prevajanja, stalna zasedenost proizvodnih naprav, porast izvoza, trend rasti proizvodnje C kvalitete in EL-MAG pločevine. Kot negativno značilnost tega poslovnega leta pa lahko poudarimo nedoseganje kvalitete asortimenta, ki je posledica nezadostnih dobav ustreznega vložka. Do izpada je prišlo predvsem pri proizvodnji nerjavnih in dinamo jekel.

Če primerjamo letošnji skupno proizvodnjo, ki za 11 mesecev znaša 100.085 ton, z lanskoletno, vidimo, da so lansko enajstmesečno proizvodnjo presegli za več kot 11.000 ton. Lani je bilo za prodajo izdelano 69.275 ton pločevine v celotnem letu, letos pa v enajstih mesecih že 79.161 ton. Letošnji rezultati so res neprijetno boljši od lanskih, doseženi pa so bili z bolj resnim delom in s sprotnim reševanjem problemov; ki so se med delom pojavljali. Izvedena pa je bila tudi vrsta organizacijskih sprememb in predvidena vrsta novosti, ki so znatno pripomogle k boljšim rezultatom.

Osnovna značilnost letošnjega leta je bila dobra založenost temeljne organizacije z vložkom, vsaj količinsko, kar pomeni, da v TOZD skozi vse leto niso niti enkrat ostali brez dela. Iz tega se vidi, da se je k delu pristopilo drugače, bolj odgovorno. Tudi dobro sodelovanje s komercialno službo je veliko pripomoglo k poslovnemu uspehu. Skupaj so načrtovali proizvodnjo glede na poslovno politiko Železarne, pri tem pa so lahko delo prilagajali tudi proizvodnji v ostalih temeljnih organizacijah. Komercialni sektor je veliko storil tudi na področju vrednotenja njihovih izdelkov na trgu. Pri uslugah prevajanja so bili v temeljni organizaciji mnogo bolj aktivni kot doslej. Za vsako uslugo posebej so se pogovorili s kupcem, pri tem pa so vodili uspešno poslovno politiko, tako da so tudi tukaj finančni efekti zelo ugodni.

»Prav je, da se ob jubileju — osmi obletnici začetka obratovanja TOZD Hladna valjarna Bela, ki smo ga počastili s prvo izpolnitvijo letnega plana od začetka obratovanja, spomnimo naših začetkov in problemov, ki so nas spremljali, saj smo bili kljub vsemu vedno enotni in prepričani, da smo sposobni doseči tiste cilje, ki so se nam še pred kratkim zdeli neuresničljivi,« je dejal BOGDAN RAVNIK, vodja TOZD Hladne valjarne Bela, na svečani seji delavskega sveta ob izpolnitvi letnega plana proizvodnje in osmi obletnici začetka obratovanja.

»Začetni koraki so bili težki, kajti vpeljati v življenje moderni obrat, kot je HVB, ni bila lahka naloga, ker tudi celotna delovna organizacija z vsemi svojimi temeljnimi organizacijami in službami ni bila dovolj pripravljena na to. Premalo smo se zavedali, da bo tako temeljno organizacijo treba tudi oskrbovati s kvalitativnim vložkom, da jo bo treba vzdrževati, da bo potrebno strokovno delo v vsej proizvodni verigi, da bomo lahko iz nje iztisnili tisto, za kar smo jo zgradili. Leta 1976 smo pognali stroje in začeli s proizvodnjo z znanjem, ki smo si ga sami pridobili, kajti izobraževanje v tujih tovarnah je bilo minimalno. A prvi kolobarji hladno valjanih trakov in pločevine so šli na trg. Takrat se je naša bitka za proizvodnjo šele začela. Celotna delovna organizacija se je ozirala k nam in zahtevala količino, kvaliteto in asortiment, ob tem pa ni izpolnjevala osnovnih pogojev za to. V tistih časih, ko izgube v temeljnih organizacijah niso bile tako pogost pojav kot danes pri zaostrenih gospodarskih pogojih, je izguba naše temeljne organizacije odjeknila še toliko bolj. Vsi so kazali s prstom na nas in marsikdo lahko potrdi, da nam je bilo nerodno povedati, v kateri temeljni organizaciji delamo. Razen nekaterih v Železarni, ki so razumeli naše težave, ni nihče vedel, da se spopadamo z vrsto modernih naprav, ki jih ni mogoče obvladati čez noč, da se spopadamo z moderno tehnologijo. Rekli boste, saj je bila kupljena tudi tehnologija, toda še zdaleč ne. Presaditev te tehnologije na domača tla in uporaba domačega vložka še daleč ni bila lahka, traja pa še danes. Terjala je tudi marsikatero tono, ki smo jo morali vrniti v jeklaro, pa največkrat ne po naši krivdi. Moderne naprave so zahtevale tudi drugačen pristop k vzdrževalni problematiki, kar smo reševali tako proizvodni kot vzdrževalni delavci.

Naš problem se je nekaterim zdel tako nerešljiv, da nam je takratno vodstvo delovne organizacije izreklo nezaupnico v obliki ponujene pomo-

či izkušenejših sodelavcev Železarne. Tudi takrat smo ostali neomajni v svoji odločitvi, da izpeljemo zaupno nam nalogo in ponujeno pomoč smo odločno odklonili.

Že takrat se je videla jasna pot temeljne organizacije, ki je odločena sama reševati svoje probleme in tudi sama odločati o svojem delu in rezultatih dela in s tem sprejemati vsako zdravo kritiko, predvsem pa pošteno sodelovanje za skupen uspeh celotne delovne organizacije.

Kljub vsem težavam, ki so nas spremljale, je visoka fluktuacija v začetnih letih pomenila najbolj resno zavoro pri izpolnjevanju ciljev. Z novo organiziranostjo (ameriško organizacijo smo predelali za naše razmere) smo leta 1979 dokazali, da znamo delati, če imamo za to pogoje. Tega leta smo izdelali 92.937 ton skupne proizvodnje od 95.000 ton planirane. Glavni in edini vzrok za nedoseganje planirane proizvodnje je bilo pomanjkanje vložka po količini, asortimentu, predvsem pa kvaliteti. Delo v takih razmerah, kjer je roka delavca vse prevečkrat pometa, namesto da bi proizvajala, ko nismo vedeli za dan vnaprej, kaj bomo delali, ko so se vsi jutranji dogovori rušili že popoldan, še zdaleč ni bilo efektivno. Trošili smo energijo, ko so prazne peči gorele in čakale vložek, storilnost pa je bila, gledana z današnjimi očmi, nizka, le 186 kg na uro in moža.

V letu 1979 beležimo že tudi prvi pomembnejši izvoz, in sicer 7.325 ton. Takrat smo bili pripravljeno dati vse od sebe, kajti obljube o redni preskrbi so se vsaj glede količine izpolnile. Toda leta 1980 smo doživeli nov padec. Realizacija dohoda vložka je bila le 72,8 % tako iz domačih kot iz tujih virov in od načrtovanih 95.000 ton smo izdelali le 77.200 ton. Z 28.094 tonami dinamo pločevine pa smo uspeli doseči za tiste čase, žal pa še za danes, pomemben uspeh. Storilnost je padla na 161 kg na uro in moža.

Tudi leto 1981 ni prineslo večjega premika. Od planiranih 95.000 ton smo jih izdelali le 85.710 ton. Vzroke smo se že naveličali ponavljati na vseh mogočih sestankih, SDS, zborih delavcev, problemskih konferencah. Vseeno je leto 1981 bilo rekordno v nečem. Z domačim in uvoženim vložkom smo izdelali 34.581 ton dinamo trakov in plošč. To število si velja zapomniti, kajti to je količina, ki smo si jo za nalogo zadali tudi v letu 1985.

V letih 1982 in 1983 je proizvodnja začela zopet rasti, storilnost se je z

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA

Ministrstvo za črno metalurgijo Sovjetske zveze bo verjetno kmalu spremenilo svojo investicijsko politično odločitev, da ne bodo več gradili novih železarn na lokacijah vzhodno od Urala. Gre za gradnjo železarskega kombinata pri mestu Tajčet, ki leži okoli 1000 km vzhodno od srednjehsibirskega mesta Krasnojarsk in naj bi jo uresničili v dveh prihodnjih petletkah 1986—1990 in 1991—1995. Vzrok za takšno odločitev so bogata nahajališča železove rude, katere zaloge cenijo na tri milijarde ton in bližina premogovniškega revirja Kušbas z zalogami premoga, primerne za koksiranje. Na tem območju so našli tudi zaloge nekaterih kovin, ki so potrebne pri izdelavi nizko legiranih jekel. Tržišče za železarske izdelke iz tega kombinata bosta predvsem osrednja Sibirija in Daljni vzhod. Kot prvo fazo izgradnje te železarne predvidevajo postavitev elektro jeklarne in valjarne brezšivnih cevi, ki jih potrebujejo pri črpanju nafte in zemeljskega plina v Vzhodni Sibiriji in Jakutiji.

ČESTITKA DELAVCEM TOZD HVB

Delovnemu kolektivu Hladne valjarne Bela iskreno čestitam k izpolnitvi proizvodnega plana. S tem velikim delovnim uspehom ste dali dragocen prispevek k prizadevanjem vse naše družbe za hitrejši in učinkovitejši reševanje gospodarskih težav in s tem tudi k nadaljnjemu poglavlju socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Čestitam tudi k prazniku republike in vam želim še mnogo nadaljnjih delovnih uspehov.

Sekretar predsedstva CK ZKS Miha Ravnik

enakomernejšo proizvodnjo dvignila na 200,5 kg na uro in moža, vendar planskih obveznosti še nismo izpolnili. Dosegli smo 92.235 ton od 95.000 ton, planiranih v letu 1982 in 98.000 ton od 100.000 ton, planiranih v letu 1983, ob stalnem porastu izvoza, ki je leta 1983 znašal 12.000 ton.

Letošnje leto smo pričakali pripravljeni za jasno začrtanimi cilji. Zaostren gospodarski položaj, v katerem se je znašla Železarna, smo vzeli resno in dogovorjene roke smo dosledno spoštovali, obenem pa smo zahtevali, da se dogovorov drži vsak, ki z nami sodeluje. Ukrepe za dvig proizvodnje, za izboljšanje izplesa, za izboljšanje kvalitete dela, za večji izvoz, za dvig storilnosti, znižanje stroškov, prihranek pri energiji smo dosledno izvajali na vseh področjih. Cilje, ki smo si jih zastavili, pozna vsak v TOZD Hladna valjarna Bela. Vendar pa bi ves trud bil zaman, če fizični rezultati ne bi dajali tudi ekonomskih učinkov. Zato je potrebno poudariti tesno sodelovanje s komercialnim sektorjem, ki je skupaj s poslovnim odborom veliko storil za pravilno vrednotenje naših izdelkov na trgu. Opravili so in še opravljajo težko nalogo uveljavljanja naših izdelkov. Toda tudi naša vloga pri tem ni majhna, predvsem pri uslugah prevajanja, ki so pomemben del naše proizvodnje, saj je vrednost vložnega dela tudi tukaj zelo velika.

Zaradi vsega tega ekonomski rezultati niso izostali, saj poslujemo pozitivno, z relativno visokim odstotkom dohodka in ustvarjamo skoraj tretjino celotne realizacije Železarne.

Ti rezultati so plod vložnega dela vsakega posameznika v naši temeljni organizaciji. Čeprav se včasih razlikujemo v mnenjih, sestavljamo enotno mladostno temeljno organizacijo. Čeprav je naša poprečna starost le 30 let, se zavedamo, da nam je družba dala v upravljanja ogromna sredstva in da smo ji za svoje delo tudi odgovorni. Vsak lužilec, valjavec, žarilec ali delavec v adjustažiji, da le s skupnimi močmi in dobrim medsebojnim sodelovanjem lahko izpolnimo zadane naloge.

Povedal bi tudi rad, da je eden tistih faktorjev, ki vplivajo na rezultate, tudi medsebojno sodelovanje tako na nivoju temeljne organizacije kot na nivoju Železarne.

Posebno bi rad pohvalil sodelovanje z oddelčnim vzdrževanjem TOZD HVB. Delovna zmaga, ki jo danes slavimo, je plod skupnih naporov in del naših uspehov pripada tudi njim. Že več let stara ideja naše temeljne organizacije, da bi bili skupaj pod eno streho, se žal ne uresničuje, vendar upam, da bomo vse interese podredili skupnemu cilju: ustvariti čim višji dohodek temeljne organizacije in s tem celotne Železarne.

Lahko bi imenovali mnoge, pri katerih naletimo na gluha ušesa, ko gre za skupne cilje, vendar pa moramo kljub temu poudariti, da skozi vse leto nismo imeli resnejših težav s kadrovsko zasedbo temeljne organizacije. Tudi to je plod načrtnega dela in sodelovanja.

Kaj pa nas čaka v prihodnje? Ena glavnih nalog je ne stagnirati. Razvoj temeljne organizacije mora iti naprej. Borili se bomo, da bomo svoje razvojne cilje, ki smo si jih zastavili, tudi uresničili. Tako bomo dosegli, da bo naše delo še bolj kvalitativno in da bo zadovoljstvo kupcev še večje. Kajti le kvalitetni izdelki bodo našli pot na zahodno tržišče in le za njih bomo iztržili pravo ceno.

Razmišljati pa moramo tudi malo dlje. Nova jeklarne je pred nami. Zavedamo se, da bo za ostale temeljne organizacije ostalo manj sredstev. Kljub temu moramo najti rešitve, da Hladno valjarno resnično dogradimo v valjarno specialnih jekel, ki bo dajala izdelke visoke vrednosti.

Rad bi se zahvalil vsem delavcem temeljne organizacije za naš skupni dosežek, predvsem pa vsem tistim, s katerimi smo skupaj preživeli vse težave in do danes vztrajali skupaj, naučili delati stotine mladih, ki sedaj tudi delajo pri nas, ali pa so že odšli.

Prepričan sem, da lahko govorim tudi v imenu vseh tistih, ki so in še združujejo delo v TOZD HVB. Čim bolj smo se bližali našemu cilju 100.000 ton izdelkov, bolj so naraščale težave, ki smo jih morali premagovati. Tudi sami smo razmišljali, ali nam bo uspelo. Kot vidite, nam je, vendar smo se bali tudi uspeha, kajti to pomeni konec nekega obdobja v našem razvoju. To misel bomo zavrgli in se še naprej trudili za čim kvalitetnejše delo, posebno pa za pravilno nagrajevanje, ker bomo le z boljšim nagrajevanjem dobrega delavca stimulirali za boljše delo tudi slabše delavce.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEKTIVU

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE

OD 10. DO 16. DECEMBRA

10. decembra, Vinko ROTAR, vodja TOZD Rem. delav. Jesenice, Cesta talcev 8/a, tel. št. 82-792.
 11. decembra, Bogdan RAVNIK, vodja TOZD HV Bela, Jesenice, Tavčarjeva 3/b, tel. št. 83-734.
 12. decembra, Jože ŠLIBAR, vodja TOZD Transport, Jesenice, Cesta 1. maja št. 58.
 13. decembra, Emil AŽMAN, vodja sekt. novogr., Žirovnica, Breg št. 129.
 14. decembra, Božidar BARTELJ, podpr. poslov. odbora, Jesenice, Titova 3/a, tel. št. 81-453.
 15. decembra, Janez BEGUŠ, vodja TOZD Elektrode, Lesce, Na Trati 59, tel. št. 74-766.
 16. decembra, Drago FINŽGAR, vodja TOZD Valj. žice, Begunje 128/b.
- Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.
- V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svojo opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 10. 12.	FRANC NOVAK	VOJKO MENCINGER
TOREK — 11. 12.	MARTIN BRUMAT	PAVEL ŽMITEK
SREDA — 12. 12.	JOŽE CEJ	MARJAN DROLČ
ČETRTEK — 13. 12.	AHMED TELALLOVIČ	FRANCI ZUPANČIČ
PETEK — 14. 12.	BOGOMIR SVETINA	PRIMOŽ ŽVAB
SOBOTA — 15. 12.	JOŽE RAVNIK	IVAN MEŽIK
NEDELJA — 16. 12.	JOŽE ZIDAR	IVAN KAVČIČ

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 10. do 15. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vrešč.

Dispanzer za borce: dr. Ivica Vrešč.

POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Matej Andoljšek.

V soboto, 15. decembra, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Matej Andoljšek.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za borce od 11. do 12. ure.

III. zobna ambulanta — dr. mr. Bela Gazafi.

Za Vatrostalno od 9,30 do 10,30.

POPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

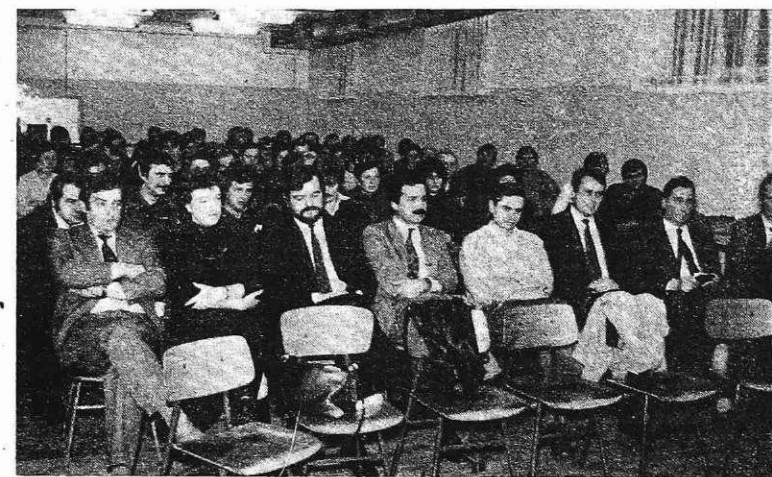
V soboto, 15. decembra, samo dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

RAZPORED DEŽURSTVA V VATROSTALNI ZENICA TOZD JESENICE

8. in 9. decembra, Milenko PERIČ, Jesenice, Savska 1/a, tel. št. 83-944.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure v Vatrostalni, telefon: 81-743, oziroma telefon Železarne 34-65.

V preostalem času od ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

Slavnostna seja delavskega sveta TOZD Hladna valjarna Bela (foto I. Kučina)

ELEKTRONSKO RAČUNSKI CENTER ŽELEZARNE JESENICE VABI K SODELOVANJU VEČ SODELAVCEV

ki imajo:

- visoko izobrazbo tehnične, računalniške ali ekonomske smeri,
 - veselje do opravljanja nalog iz področja računalniške obdelave podatkov in programiranja,
 - od kandidatov pričakujemo samostojnost in kreativnost,
 - kandidatom, ki bodo pripravljali opravljati naloge iz navedenega področja, bomo omogočili tudi dopolnilno strokovno izobraževanje.
- Vsi kandidati bodo opravili razgovor v elektronsko računalniškem centru. Prijave morajo oddati na kadrovski sektor Železarne Jesenice, C. Zvezarjev 8.

DRUGO CEPLJENJE PROTI GRIPI

Vse delavce TOZD in delovnih skupnosti Železarne Jesenice obveščamo, da bo drugo cepljenje proti gripi 12., 13. in 14. decembra v kurativni ambulanti obratne ambulante Železarne. Zdravstveni delavci bodo cepili vse navedene dneve po naslednjem razporedu: dopoldan od 6. do 9. ure in popoldan od 15. do 18. ure.

Zaradi pomembnosti zaščite pred gripo pozivamo vse, da se cepljenja udeležijo v čim večjem številu.

KADROVSKI SEKTOR

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

DELEGATI DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE O DEVETMESEČNEM POSLOVNEM POROČILU

V četrtek, 22. novembra, so delegati delavskega sveta Železarn 10. redni seji obravnavali pregled sklepov prejšnje seje, devetmesečno poslovno poročilo delovne organizacije, samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe in najem blagovnega kredita SAL.

Pri pregledu sklepov so najprej ugotovili, da je center za proučevanje samoupravljanja in informiranje izdelal analizo o delu volilne komisije Železarn na dan referenduma 27. septembra. Ugotovili so, da je volilna komisija opravila vsa tehnično organizacijska dela za izvedbo referenduma, premalo pa je bila pazljiva le pri objavi rezultatov. Sklenili so, naj naloge in odgovornosti volilne komisije Železarn pravni oddelek in center opredelita v samoupravnih aktih, pripravita pa naj tudi predlog o možnosti prenosa del in nalog te komisije na strokovno službo — center za proučevanje samoupravljanja in informiranje. Do spremembe samoupravnega sporazuma naj volilna komisija Železarn opravi svoje delo v isti sestavi. V temeljnih organizacijah Valjarna bluming-štel, Valjarna debele pločevine, Jeklovlek in Žebljarna, kjer so bili rezultati prvotno napačno izračunani, pa delavski sveti še ugotavljajo odgovornost volilnih komisij.

Seznani so se tudi z odgovorom na delegatsko vprašanje delegacije iz temeljne organizacije Strojne delavnice o možnosti nadaljevanja izgradnje druge faze strojnih delavnic: glede na finančne in kadrovske možnosti te investicije ni mogoče v celoti prijaviti do leta 1987, opraviti bo mogoče le posamezne amortizacijske zamenjave in najnujnejša dela na objektu javniških valjarn.

Vodja projekta jeklarna 2 Emil Ažman je delegate seznani s poročilom o stanju tega projekta in predlogi za člane skupine za izvedbo del, finančne komercialne in proizvodne vzdrževalne skupine, ki jih bodo potrdili odbori za delovna razmerja TOZD in delovnih skupnosti. Delegati so poudarili, da je treba čimprej sprejeti dokončno odločitev o pro-

jektu svet, tako da bo izvajanje projekta lahko v celoti potekalo organizirano in s polno odgovornostjo sodelujočih.

Iz poročila o izvajanju ukrepov za odpravo motenj v poslovanju Železarn so delegati ugotovili, da je bil ekonomski efekt v oktobru 98.308.480 din oziroma v obdobju od junija do oktobra 309.626.297 din. Poročila o izvajanju teh ukrepov je treba v prihodnjih mesecih dopolniti še z rezultati na ostalih področjih.

Osrednja točka dnevnega reda je bila obravnava doseženih rezultatov Železarn v devetih mesecih tega leta. Obširno razlago je podala članica poslovnega odbora Jelka Vidali. Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarn Henrik Zupan je poročal o sklepih, ki jih je ta odbor sprejel ob obravnavanju rezultatov in ob pregledu pripomb delavskih svetov TOZD in delovnih skupnosti.

V razpravi so sodelovali član poslovnega odbora Marin Gabrovšek, predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Železarn Zvone Miklič, vodja TOZD Remontne delavnice Vinko Rotar, delegat iz TOZD Energetika Tomaž Mencinger, delegat iz TOZD Valjarna debele pločevine Jože Zidar, delegat iz TOZD Hladna valjarna Jesenice Branko Pagon in predsednik poslovnega odbora Boris Bregant.

Ugotovili so, da so vse temeljne organizacije in delovne skupnosti devetmesečno poslovno poročilo obravnavale in potrdile. V devetih mesecih so se poslovni rezultati izboljšali, čeprav količinski plana nismo dosegli. Z odobritvijo novih cen v juliju se je razlika med nabavnimi in prodajnimi cenami bistveno zmanjšala, velik uspeh pa je bil dosežen tudi na

področju pokrivanja izvoza z uvozom. Delavski svet je devetmesečno poslovno poročilo delovne organizacije potrdil.

Vodja oddelka za nagrajevanje Rafael Penič je delegatom razložil osnutek samoupravnega sporazuma o skupnih merilih in osnovah za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe v delovni organizaciji. Delavski svet je določil osnutek tega sporazuma in ga posredoval v javno razpravo temeljnim organizacijam in delovnim skupnostim do enajstega decembra. Predlagali so, naj v posameznih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih vodje poskrbijo za razjasnjevanje mnenj in oblikovanje enotnih pripomb, zato naj se SDS združujejo in organizirajo skupne sestanke.

V razpravi so sodelovali delegat iz TOZD Jeklarna Henrik Zupan, delegat iz TOZD Hladna valjarna Jesenice Branko Pagon, delegat iz TOZD Energetika Tomaž Mencinger, vodja TOZD Družbena prehrana Romana Bradič, vodja OŠDČ Oto Kelih, članica poslovnega odbora Albina Tušar in predsednik izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata Železarn Zvone Miklič.

Ob koncu so sprejeli še sklepe o najemu blagovnega kredita SAL, ki ga bo Železarna koristila za uvoz repromateriala in rezervnih delov.

Naslednja seja delavskega sveta Železarn bo predvidoma 28. decembra.

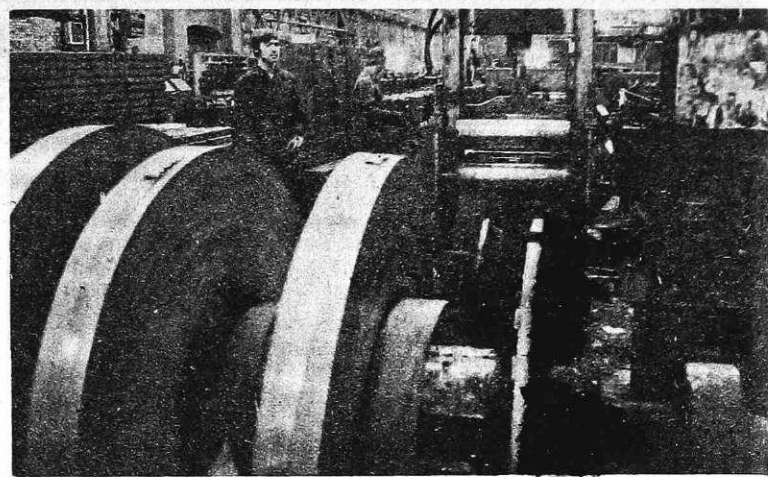
CPSI — Z. V.

ČESTITAMO

BRANKO ŠUVAK iz OTK je diplomiral na prvi stopnji VEKŠ — smer za notranjo menjavo in si pridobil naziv ekonomist.

MIRKO ZUPAN iz TOZD Vzdrževanje pa je diplomiral na drugi stopnji VSOD — organizacijsko proizvodne usmeritve in si s tem pridobil visoko strokovno izobrazbo.

Obema sodelavcema čestitamo in jima želimo veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

V delavnici za hladno oblikovanje profilov (foto I. Kučina)

DS za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje

19. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

19. seja odbora za delovna razmerja delovne skupnosti KSI je bila 21. novembra. Vodil jo je namestnik predsednika Cveto Rolc. Pri pregledu sklepov prejšnje seje so najprej ugotovili, da so bili vsi izvršeni.

V nadaljevanju seje so obravnavali tekočo problematiko, in sicer:

— razporedili novospregajetega delavca na delovne naloge drugi gasilec — reševalec;

— odobrili prekinitev delovnega razmerja delavki, ki je bila razporejena na delovne naloge kuharica kave in za določen čas na te delovne naloge razporedili drugo delavko;

— zavrnili so prošnjo tekačice, ki prosi za premostitev in delavca, ki prosi za sprejem v splošno varnostno službo, ker trenutno ni prostih ustreznih delovnih nalog;

— odobrili so opravljanje pravosodne pripravniške prakse delavki iz pravnega oddelka pod pogojem, da se praksa preloži, če bi se v tem oddelku povečal obseg dela, ali bi nastopila daljša odsotnost katerega od delavcev;

— podaljšali so razporeditev delavke v odseku za socialno varstvo in zavarovanje na delovne naloge obratunovalec še za tri mesece in dveh delavcev na CPSI na delovne naloge strokovni sodelavec še za dva meseca;

— obravnavali so prijave kandidatov za delovne naloge glavnega in

odgovornega urednika Železarnja in ugotovili, da od prijavljenih petih kandidatov le eden pogoje formalno izpolnjuje.

Na osnovi prispelih prijav, zahtevnosti objavljenih del in nalog in po razgovorih na CPSI, kadrovskem sektorju in poslovnem odboru Železarn so se odločili, da ne izberejo nobenega od prijavljenih kandidatov in predlagali, da se te delovne naloge ponovno objavijo.

— na prošnje TVD Partizan Jesenice, organizacijskega komiteja »Pokal Vitrac« in gledališča Tone Čufar so štirim sodelavcem odobrili po dva dni izredno plačane odsotnosti;

— soglašali so s sklepom odbora za kadre in družbeni standard, da strokovnjaki iz Železarn, ki poučujejo na Centru srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice, lahko poučujejo med delovnim časom štiri ure tedensko, ne da bi jih morali nadomestiti, medtem ko ostale ure nadomeščajo v svojem prostem času (iz delovne skupnosti KSI poučuje na CSUI en delavec);

— potrdili so nadomeščanje dveh delavcev v poklicni gasilski in reševalni enoti Železarn.

F. P.

PREGLED SESTANKOV SDS

(nadaljevanje iz 44. številke Železarnja)

Iz TOZD HLADNA VALJARNA BELA smo prejeli zapisnike SDS vodstva TOZD, lužilnica + priprava vložka 1, 2 in 3, žarilnica 1, 2, 3 in 4, adjustaža 1, 2 in 3, strojna adjustaža 1, 2 in 3 ter valjarna 1, 2, 3 in 4. SDS so imele številne pripombe predvsem v zvezi z mikroorganizacijo in spremembo normativov TOZD. SDS lužilnica + priprava vložka 1 vprašuje, zakaj ni prejela odgovorov na postavljena vprašanja. Zanima jo, kakšni so kriteriji za napredovanje na delovno mesto varilca na CBL, opozarja pa tudi na problem razsvetljave in na prepih v hali lužilnice. Postavlja se jim tudi vprašanje naslednje veljavne sheme skladiščenja TVT, saj se skladišče vložka vse bolj zmanjšuje. SDS lužilnica + priprava vložka 3 vprašuje, kaj je z ogrevanjem hale, še zlasti na vstopu obeh lužilnih linij. Predlaga, naj se naredijo kabine. Zanima jih, kaj je s klima napravami za žerjave. Poskrbeti je treba tudi za mazanje na žerjavu 221, kjer se pogonska kolesa večkrat menjajo, mazanje pa ni urejeno (»neodgovornost vzdrževalcev«). SDS žarilnica 1 v zvezi s točko »neaktivnost delegatov v samoupravnih organih« predlaga, naj se v prihodnje evidentira večje število možnih kandidatov in naj DPO spremljajo potek evidentiranja. Če delegat trikrat neopravičeno izostane, ga je po mnenju SDS treba nadomestiti z novim, torej izvesti nadomestne volitve. Žerjavovodja je predlagal, naj bi zaposlili še enega ali dva žerjavovodja kot rezervo. SDS žarilnica 2 meni, da je najpomembnejši razlog slabe udeležbe delegatov na sestankih samoupravnih organov delo na popoldanski ali nočni dnini, pa tudi oddaljenost vozačev. Delegat po delu na nočni dnini ni vselej zmožen slediti sestanku, ugotavlja SDS in meni, da bi moral biti v takem primeru opravičeno odsoten. Druge oblike neopravičenih izostankov pa bi kazalo »strogo kaznovati«. Na sestanku SDS žarilnica 4 so delavci SAN zahtevali, da se izboljša zračanje v kabini SAN. »Vzdrževanje bi moralo delati hitreje in bolj kvalitetno«, pravijo, pri čemer mislijo predvsem na podstavke zvonastih peči, saj jih je od osmih šest počenih. In še na eno malomarnost opozarjajo: »Več kot mesec dni leži zunaj pred halo poln lesen kolot žične vrvi (verjetno »pozabljen«) za žerjave in »pridno« rjavi in se uničuje.« SDS adjustaža 1 in strojna adjustaža 1 ugotavljata, da bi morali na CTM liniji debele konce izrezati, večjo pozornost pa bi morali nameniti tudi pisanju podatkov, saj je to vzrok večjemu številu zamešnjav. Treba pa bi bilo uskladiti tudi programe, s čimer bi zmanjšali zastoje za menjave. Menijo, da je treba stranišče čez soboto in nedeljo zaklepati, predlagajo pa tudi, naj se potek akcije »solidarnosti« objavi v Železarnju. »Po določenih obratih se govori, da celotne skupine nočejo delati,« pravijo. Zanima jih, »kakšne bodo sankcije in če bo to javnost (ostali, ki smo delali) izvedela, kateri niso delali.« In končno predlaga, »da take skupine ne morejo biti zajete 100 % v stimulaciji zadnjega tromesečja.« Člani SDS adjustaža in strojna adjustaža 2 so sklenili, da bodo preko svojih delegatov v delavskem svetu posredovali v pisni obliki pripombe na predlog delavskega sveta, da izplača nagrado odpremi za doseženo rekordno odpremo. Izdelovalec palet vprašuje, kaj je s frezerjem za izdelavo utorov. Pred dokončno izdelavo kataloga del in nalog je po mnenju članov SDS treba ponovno oceniti delo adjusterjev, saj imajo zaradi vse večjega izvoza vse več dodatnih del. Pritožujejo se tudi, da na nočni izmeni vselej ni na razpolago toplega obroka. Omogočil naj bi se tudi nakup malice po izbiri (»ne da te posiljujejo, da moraš kupiti — jesti, kar ti ne odgovarja«). Predlagali so tudi, naj bi se s tistimi dele-

gati, ki svojih obveznosti ne izpolnjujejo, sklical posvet, na katerem bi povedali, zakaj se sestankov samoupravnih organov ne udeležujejo. SDS adjustaža 3 in strojna adjustaža 3 vprašujeta, če so bile njihove pripombe v zvezi s katalogom upoštevane. Odgovor žele pred sprejemom kataloga. Tudi ta SDS vprašuje, zakaj na nočni izmeni primanjkuje toplega obroka in zakaj ni možno plačilo z denarjem. Predlagajo tudi, naj bi vozniki vilicarjev prejeli toplejšo obleko, ostali pa po dve obleki na leto. SDS valjarna 2 vprašuje, kdaj bo izdelan nov premijski sistem, predlaga pa tudi, naj se uredi enoten kriterij za pisanje ur za manjkajoče za žerjavovodje. SDS valjarna 3 vprašuje, kdaj bodo brusilci valjev ZRM in žerjavovodje dobili 100 % premije. Družbeno prehrano poziva, naj poveča število toplih obrokov na nočni izmeni. Zanima jih tudi, kdaj se bodo čistili kaloriferji na ZRM in — podobno kot prejšnja SDS — kdaj bo rešen problem pisanja ur za manjkajoče za žerjavovodje ZRM.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli zapisnike SDS vodstva TOZD, hladna valjarna 1, 2 in 3, skladišče vložka, žarilnica 1, 2, 3 in 4, lužilnica, karisti ter odprema. SDS hladna valjarna 1 opozarja, da je treba preskrbeti jeklene črke za signiranje. SDS hladna valjarna 3 in skladišče vložka vprašujeta, kdaj bodo v kopalnici montirani kaloriferji za sušenje las. Pravijo tudi, da v obratu primanjkuje tople vode za umivanje rok, po zadnjem popravilu je sploh ni. SDS žarilnica 1 pod razno omenja, da je bilo »veliko kritike in pripomb na to, da je premalo delavcev v proizvodnji in preveč v režiji«. SDS lužilnica vprašuje (12. 10.), kaj je z ogrevanjem lužilnice in popravilom strehe. SDS karisti zahteva, da se postavi streha pred garažo vilicarjev. Stališče SDS odprema v zvezi z delovnimi pogoji: »Delavci v odprenem skladišču menimo, da je potrebno nujno začeti z adaptacijo (razširitev) oziroma povečanjem kapacitet skladiščnih prostorov, saj so delovni pogoji za normalno potekanje odpreme gotovih izdelkov zelo slabi, zato prihaja do poškodb posameznih izdelkov že v samem skladišču. Vsekakor je ta problem potrebno rešiti tudi zaradi varnosti delavcev in drugih, ki so v skladišču. Nujno je potrebno urediti zavoro na žerjavu nakladalne rampe.«

Iz TOZD ŽICARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstva TOZD, žičarna I-1, I-2, II-1, II-2 in II-3, patentirnica 1, 2 in 3, pocinkovalnica, votličarna ter adjustaža. Na sestankih je bilo precej kritičnih stališč izrečenih v zvezi z reklamacijami. SDS žičarna I-2 opozarja na problem varnosti pri delu: »Tipkala, ki so nameščena na žerjavu, ne odgovarjajo, ker se zatikajo in niso varna. Zato SDS (po toliko prošnjah in grožnjah) sprašuje, kdaj se bo to uredilo.« SDS žičarna II-1 je med drugim razpravljal o preklasifikaciji starih palet VAC 60 CuNi v VAC 60 in v zvezi s tem tudi o delu kontrolorjev. Doga je, pravijo, da se cela paleta proda pod VAC 60, četudi le nekaj vzorcev ne odgovarja — in to brez vrednosti delovodij ali tehnologije. »Praviloma bi se morali vzeti vzorci vseh koloti in bi bila škoda manjša,« meni SDS. Na sestanku SDS patentirnica 1 je bilo ponovno postavljeno vprašanje stimulacij. Pripombe so sledeče: »Pletilci sprašujejo, zakaj tudi oni niso zajeti v sistem stimulacij žičarne I in II, saj izdelujejo končne izdelke na posameznih napravah. Drug problem se pojavlja pri stimulacijah na progi B. Tu se dela v precej težjih pogojih kot na progi A. Stalno se pojavljajo zastoji zaradi okvar oziroma problemov in težav pri navijanju žice. Vprašanje je tudi, zakaj se ne dosega planirana količina žice z oziroma na stare navijače. Zato tudi procenti doseganja norme ne dosegajo prave vrednosti. Menijo, da sedanje stanje ni pravo merilo za doseganje stimulacije in bi bilo potrebno preveriti, kako in kje rešiti vse te težave. SDS patentirnica 2 pod razno opozarja, da morajo imeti za določeno delo zadostno število delavcev in kvaliteten vložek, »ne pa apotekarsko, dimenzijsko in kvalitetno od 3—5 ton in naprej. To nas pelje v zamešnjave in v izgubo, ne pa v napredek«, pravi SDS.

V TOZD PROFILARNA so se sestale SDS vodstvo TOZD, profilarna 1 in predelava profilarne na skupnem sestanku. Pod razno je bilo govora o varnosti pri delu in o disciplini. Postavljeno je bilo tudi vprašanje, zakaj se diski ne odpremljajo na paletah. Vodja proizvodnje je odgovoril, da so palete predrage, vendar jih bodo skušali spet uvesti, cena palet pa se bo vračunala v gotovi izdelek.

V TOZD VRATNI PODBOJI so se sestale SDS vodstvo TOZD, adjustaža, vzorčna delavnica in proizvodna linija. Posebnih pripomb ali vprašanj v zvezi z obravnavano problematiko ni bilo.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS vodstva TOZD, hladna predelava 1, 2 in 3, adjustaža 1 in 2 ter brusilnica 3. SDS brusilnica 3 vprašuje, kaj je z obljubo TOZD Družbena prehrana, ki je zagotavljala najmanj štiri hladne obroke, saj tega v kantini že nekaj časa ni. Sicer pa SDS tudi tu niso imele posebnih pripomb ali vprašanj v zvezi z obravnavano problematiko.

V TOZD ELEKTRODE so se SDS vodstvo TOZD, rezalnica 1 in 2, oplaševalnica 1 in 2, izdelava ognjevzdržnega materiala, priprava praškov, talilna peč ter transport — skladiščenje sestale na dveh delnih zborih. Pripombe obeh zborov delavcev so si bile podobne. Opozorili so na puščenje strehe v rezalnici in oplaševalnici, na neurejen odtok vode v moški kopalnici, na potrebo po popravilu vrat v obratu, po obnovi kantine na Transportu ter po izboljšanju prehrane in na ureditev bolj varnih transportnih poti.

Iz TOZD ŽEBLJARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstva TOZD, žebljarna 1, 2 in 3, zavijalnica žebljarne ter orodjarna SDS vodstvo TOZD v zvezi s predlogom stimulacije skupnih delovnih izpostavlja predvsem vprašanje problematike osebnih dohodkov v njihovi TOZD. Ker se ta problem pri njih že dalj časa pojavlja, pripombe v celoti povzemamo. Takole pravijo: »Ker bo stimulacija na ustvarjeni osebni dohodek, bo TOZD Žebljarna ponovno prizadeta. Ima najnižji OD (razen TOZD Družbena prehrana). Zato bo tudi stimulacije manj. Velik zaostanek OD za povprečjem Železarn se bo tako samo še povečal. V prihodnjih mesecih bo TOZD Žebljarna brez premije, tudi če bo dobro delala. Proizvodnja navojnih žebeljev povzroča nižjo količino gotovih izdelkov. SDS zahteva, da se že v tem mesecu (sestane je bil oktobra, op. B. L.) uredijo zahteve za obračun OD po obračunskih težah in ne po dejanskih. Služba, ki je za to delo odgovorna, naj takoj posreduje predlog DS TOZD Žebljarna. Umestno bi bilo, da bi predlagano stimulacijo za zadnje tri mesece tega leta delili vsem delavcem v Železarni v enakem znesku. S tem bi vsaj delno pomagali delavcem z nižjim OD. Zaradi izrednih jesenskih izdatkov pa oziroma in solstvo bi morali biti tak predlog posredovan že iz PO.« Žebljarna 1 (sestane 8. 10.): »Delavci so mnenja, da s tako majhnim številom predvsem I. in II. žebelarjev ne bo mogoče dosegati tako visokih planov, pri OD pa smo prikrajšani vsi delavci TOZD.« Temu mnenju se pridružuje tudi SDS žebljarna 2, ki poziva delavski svet naj urgira pri kadrovski službi za sprejem novih delavcev, ki bi opravljali ta opravila in naloge. SDS zavijalnica žebljarne je bila v zvezi z reklamacijami (9. 10.) mnenja, da so ob premalo samo delavke na liniji Wafios. V zvezi z izvajanjem stabilizacijskega programa pa pripominjajo, da se ob izdelovanju valjanih žičnikov ne dosega količinski plan in da zaradi tega delavke v adjustaži in režijski delavci ne bi smeli izgubiti premije, ker niso krivi za nedoseganje plana. Kritično so spregovorili tudi o kontroli na žebljarskih strojih, »kajti v zavijalnici ne moremo nič več pomagati, če pride iz čistilnice umazana, zamešana in slaba kvaliteta.« SDS predlaga več kontrole pri delavi žičnikov že na samih strojih.

Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota

JUNAKI DRUGEGA RAZREDA (2)

V prispevku »Junaki drugega razreda« (Železar 44/XXXIII), pisal sem o prekinjeni programsko-volilni seji republiške konference ZSMS, sem si na koncu postavil vprašanje, ki je že takrat izzvenelo zgolj retorično: »Ali bo politični birokraciji uspelo do takrat (do 22. novembra, ko naj bi se in se tudi je, nadaljevala prekinjena seja republiške konference ZSMS) spremeniti »razmerje sil« njej v prid?«

Vprašanje je zgolj retorično, kajti odgovor nanj je lahko samo »eden. Dileme ni in je ne more biti. Politična birokracija je to, kar je prav zaradi tega, ker je apriori tista, ki določa »razmerje sil« in pravila igre. Vprašanje pa ni samo retorično, je tudi upanje na nekaj brezupnega, je beg pred resnico, s katero smo se morali slejkoprej ponovno (kolikokrat že?) soočiti: Junaki drugega razreda ostajajo junaki drugega razreda.

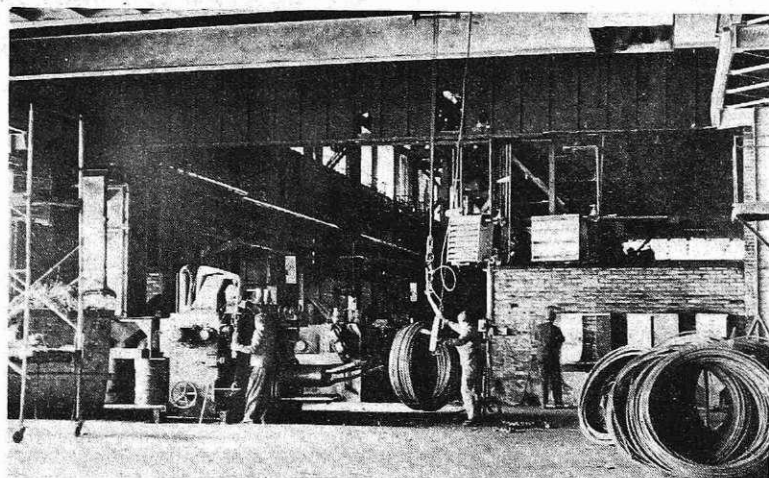
Kakšna je torej resnica oziroma argumenti, s katerimi smo se morali delegati soočiti na nadaljevalni programsko-volilni konferenci? Sredstva javnega obveščanja na žalost o argumentih, zaradi katerih je predsedstvo republiške konference predlagalo umik Janeza Janše s kandidatne liste, niso poročala, čeprav so ključna pri razumevanju zadnjih dogodkov v mladinski organizaciji. To nekoliko preseneča, saj so poleg delegatov tudi številni novinarji tik pred nadaljevanjem prekinjene konference dobili v roke tako imenovana »dopolnjena stališča in predloge« predsedstva republiške konference, ki — v mejah realnega razmerja sil in odnosov v naši socialistični samoupravni družbi — dovolj natančno navajajo argumente, zaradi katerih je moralo predsedstvo predlagati, da delegati sprejmejo umik Janeza Janše s kandidatne liste. Zato menim, da nikakor ni razkošje, če te ključne argumente citiram. To bi seveda ne bilo potrebno, če bi »dopolnjena stališča in predloge« objavilo Delo.

V »dopolnjenih stališčih in predlogih« je med drugim rečeno tudi naslednje: »Na razgovoru članov predsedstva RK ZSMS z nekaterimi člani predsedstva CK ZKS, se je poleg tega izkazalo, da argumenti, s katerimi je na konferenci in tudi pred tem nastopil predsednik RK SZDL, niti niso odločilni pri utemeljevanju nasprotovanja Janševi kandidaturi. Kot ključni so se izkazali predvsem argumenti, da so bili zapletli v zvezi s prvo verzijo gradiva v Sloveniji (gre za prvo verzijo gradiva za javno razpravo o podružbljanju varnosti in obrambe, ki pa je bila takoj umaknjena, op. IP), predvsem pa v Jugoslaviji, znotraj ZKS in ZKJ, pa tudi širše, različno ocenjevani. Mnenja o stopnji odgovornosti ljudi, ki so sodelovali pri prvi verziji gradiva, so deljena do te mere, da so bile zahtevane ne le izključitve posameznikov iz zveze komunistov, pač pa tudi njihova kazensko-pravna odgovornost. Dejstvo, da do tega ni prišlo, se je pripisovalo predvsem nesposobnosti Zveze komunistov Slovenije in ji na ta način jemalo mandat, da na področju SLO in družbene samozasčite izvaja dogovorjeno politiko. To variši iz predsedstva CK ZKS in drugih delov frontne SZDL so zato ocenili, da bi ponovna izvolitev Janeza Janše v predsedstvo ZSMS objektivno pomenila ponovno potiskanje ZKS in SZDL Slovenije v defenzivo ne-le na področju SLO in družbene samozasčite, pač pa tudi na drugih področjih. To pa je nesprejemljivo. To so v glavnem argumenti, ki so bili na razgovoru po prvem delu konference predstavljeni članom predsedstva RK ZSMS in ki jih je predsedstvo sprejelo...«

V nadaljevanju predsedstvo RK ZSMS takole povzema razgovor članov predsedstva RK ZSMS z nekaterimi člani predsedstva CK ZKS: »Na razgovoru je bilo jasno povedano, da ZKS in deli frontne SZDL te razmere ocenjujejo tako resno, da bo v primeru, če stvari ne bo rešila sama ZSMS, sklicana seja CK ZKS, ki bo do teh vprašanj zavzela določena stališča. Predsedstvo je zato in zaradi razlogov, ki so omenjeni v začetku tega odstavka, ugotovilo, da je za normalno delo ZSMS in SZDL Slovenije bolje, da predlaga konferenci, da kandidato Janeza Janše umakne s kandidatne liste.«

Menim, da kakšnega posebnega komentarja te ugotovitve predsedstva RK ZSMS ne potrebujejo. Dovolj dobro pojasnjujejo, zakaj so delegati sprejeli večino »vzeli na znanje« umik Janeza Janše s kandidatne liste. Dejstvo je, da ultimativnega predloga umika kandidature Janeza Janše niso sprejeli predvsem delegati tistih (seveda ne vseh) sredin, kjer je prišlo do tako imenovanih pritiskov na posamezna občinska vodstva ZSMS, naj Janšine (pa ne samo njegove) kandidature ne podpro. Izkušnja, ki si jo velja zapomniti!

Izvajanjem Franceta Šetinca, predsednika RK SZDL, na prekinjeni konferenci so sredstva javnega obveščanja pozorno prisluhnili. Zato toliko bolj preseneča njihov molk o njegovih izvajanjih v nadaljevanju prekinjene konference. Povzel je be-

S PRVE SEJE KOORDINACIJSKEGA SVETA ZSMS ŽELEZARNE

Prva seja koordinacijskega sveta ZSMS naše železarne v novem mandatskem obdobju je bila v petek, 23. novembra. Na njej so obravnavali informacijo s seje sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne, oblikovali komisije pri koordinacijskem svetu ter sprejeli spremembe podpisnikov finančnih zadev.

Na seji sveta ZSMS sestavljene organizacije so obravnavali plan za leto 1985 in gibanje osebnega dohodka v letošnjem letu ter smernice za srečanja delavcev SOZD. Poudarili so predvsem mladinske aktivnosti. Obravnavali so še predloga za predsednika in sekretarja sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne.

Svet ZSMS SOZD SZ organizira tudi razne seminarje, za katere so menili, da bi bilo prav, da se jih udeležijo tudi predsedstvo našega koordinacijskega sveta. Eden prvih takih seminarjev bo na Ravnah. Ker je na razpolago še dovolj sredstev, se bo celotno predsedstvo udeležilo tega seminarja.

Izvolili so predsednike komisij pri koordinacijskem svetu, in sicer:

- predsednik komisije za družbeno-ekonomске odnose je Bojan Dolinšek,
- predsednik komisije za šport je Veljko Vukolič,
- predsednik komisije za kulturo je Mirko Bogataj,
- predsednik komisije za mladinsko prostovoljno delo je Dragutin Gvozdič,
- predsednik komisije za sodelovanje je Igor Arh,
- edini član komisije za mladinsko samopomoč pa je Toni Čebulj!

Vse komisije se bodo sestale do 15. decembra, predsedniki komisij pa bodo do takrat pripravili programske dela.

Po programsko-volilni konferenci koordinacijskega sveta je prišlo do kadrovskih sprememb; zaradi katerih so morali spremeniti podpisnike finančnih zadev. V tem mandatskem obdobju je predsednik koordinacijskega sveta ZSMS v naši železarni Mile Crnovič, zato so ga imenovali za podpisnika finančnih zadev namesto Zorana Kramarja, ki je predsednik nadzornega odbora.

Obravnavali so še ponovno perečo problematiko samskih domov, ker domska samouprava ne deluje dobro. Zato bo komisija za družbeno-ekonomske odnose v pogovoru z mladimi iz samskih domov poskušala rešiti njihove težave, poleg tega pa bodo obiskali tudi domove drugih delovnih organizacij v občini in v okviru sestavljene organizacije.

Za predstavnika koordinacijskega sveta ZSMS v odboru samoupravne delavske kontrole Železarne so predlagali Janka Cerkovnika, sestavo drugih odborov pa bodo še pregledali.

Lilijana Kos

SKUPŠČINA KŠJO USPELA

Mnogi menijo, da jeseniški študentje nismo posebno aktivni, vendar se motijo. Pripravljenost za sodelovanje se je pokazala prav na skupščini, ki je bila v soboto, 9. novembra, v prostorih kluba študentov jeseniške občine (KŠJO) pod razstavnim salonom DOLIK.

Najprej nam je Klemen Košir zelo nazorno predstavil statut kluba. Nekateri so predlagali dopolnitve, od katerih pa nekatere niso bile izvedljive.

Sledile so volitve organov kluba. Vsi smo soglašali, da predsednik še naprej ostane Roman Kalan, saj je v preteklem letu resnično opravičil zaupanje. Na žalost pa je od tajniške funkcije odstopil Klemen Košir, ki je prav tako kot Roman zelo veliko naredil za naš klub. Odločili smo se, da v vodstvo vključimo še brucko Katarino. Pomembno je bilo osnivanje različnih komisij, ki bodo delovale v okviru kluba, kot so:

— **Komisija za računalništvo:** Komisija mora skrbeti za računalniško izobraževanje študentov. Vodi jo Bojan, ki je že v gimnaziji spodbujal mlajše gimnazijce k udeležbi pri praktičnih znanjih, sedaj pa študira v tej stroki;

— **Komisija za informiranje** (Barbi, Roman, Romana): Komisija bo skrbela za pravočasno informiranje študentov o raznih prireditvah.

— **Komisija za kulturo:** Tu so se kresala mnenja o tem, kdo bi bil najprimernejši za vodjo komisije. Odločili smo se, da bosta Primož in Klemen, saj kažeta veliko zanimanja za koncerte, recitale in ostale kulturne dejavnosti. Skrbela bosta za kulturne dejavnosti v klubu.

— **Komisija za šport** (Tadej, Boštjan): Rekreativna za študente bo vsa-

ko soboto od 15. do 17. ure v telovadnici CSUI.

— **Komisija za vzdrževanje in razširitev prostorov** (Ismet, Klemen, Jure):

— **Disciplinska komisija:** Komisija bo preverjala, če vsi plačujejo članarino in če delo teče po načrtu. Izrekla bo lahko opomin, ukor in celo izključitev člana. Vodja komisije je Vlado, saj ima (kot je izjavil) prakso že iz šole.

Izvolili smo tudi nadzorni organ, v katerem so Petra, Marko in Boštjan, ter predsedstvo, ki ima devet članov — predsednike komisij, predsednika in tajnika kluba.

Pri sprejemanju programa dela smo se dogovorili, da mora delo potekati po komisijah, ki bodo vsak mesec na sestanku poročale o svojem delu. Dogovorili smo se tudi o pobratenju s sezanskimi študenti.

Novo leto bomo pričakali v klubskih prostorih, prijave pa sprejemamo do 10. decembra.

V razgovoru smo ugotovili, da je obisk kluba skromen, mnogi namreč ne vedo, da se zbiramo vsako soboto zvečer v klubskih prostorih. Vabimo vse študente — veselo vdušje je zagotovljeno, prav tako tudi dobra glasba (po želji).

Na koncu je eden od članov demonstriral delovanje gasilnega aparata — nič nas ne sme presenetiti!

Če menite, da s tem poročilom nisem nič povedala, pridite in se prepričajte. Katra

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

NALOGE KONTROLNO-ZAŠČITNE SLUŽBE PRI CIVILNI ZAŠČITI

— pravočasno opozarjanje prebivalcev in enot civilne zaštite na nevarnost poplav in požarov,

— poskrbeti mora, da se bodo prebivalci ob evakuaciji umaknili po čim krajši relaciji in čim manj kontaminiranem terenu,

— poskrbeti mora za potrebne podatke o vrsti in gostoti kontaminacije zemljišča, stavb, tehnike, hrane in vode.

Nastete naloge opravlja kontrolno-zaščitna služba tako, da:

— označi meje ozemlja z močnim radioaktivnim sevanjem in gostoto kontaminacijo z vojnimi strupi,

— označi ulice in smeri, kjer je kontaminacija najhujša,

— označi ulice, poti in smeri, po katerih se opravi obvoz z vozili ali obhod pešcev mimo kontaminiranega zemljišča,

— označi razkužene ulice in poti na kontaminiranem ozemlju,

— označi kontaminirane stavbe, v katerih so živili, s potrebnim opozorilom, da so živila neuporabna,

— označi kontaminirane vodne izvire in jih opremi z opozorili, da je voda neuporabna,

— označi rezervna mesta krajev, kjer so razkuževalne postaje.

Enota KZS sestavlja 8 članov, šofer in komandir. Označevanje kontaminiranega zemljišča in objektov opravi enota s formacijskimi in zasilnimi sredstvi. Znamenja (table) je treba postavljati tako, da so dobro vidne. Na tablah so naslednji podatki: čas izvidništva, jakost radioaktivnega sevanja oziroma vrsta vojnega strupa.

Kontaminacijske razmere je potrebno neprestano nadzorovati. Opozorilne table z ozirom na zmanjšanje gostote kontaminacije je treba prestavljati.

Dekontaminirane ulice označujejo tako, da opozorilne table postavijo na začetek ulice ali pa obvestila napišejo na zidove stavb na obeh straneh ulice. Kontrolno-zaščitno službo na najpomembnejših poteh in glavnih smereh v mestu organizira občinski štab.

Ekipa KZS mora starešino enote (TO, JLA), preden ta odide preko kontaminiranega ozemlja, seznaniti s temi podatki:

— kje je prednja meja kontaminiranega zemljišča in kako je označena,

— kakšna je povprečna intenzivnost sevanja na predvideni smeri in čas merjenja sevanja,

— s kakšno vrsto vojnega strupa je ozemlje kontaminirano, značilnosti kontaminacije in meja, do katere segajo pare vojnega strupa,

— dolžina prehoda čez kontaminirano ozemlje in oznaka zadnje meje,

— način zaštite ljudi ob prehodu čez zastrupljeno ozemlje (zaščitna maska, zaščitni škornji, zaščitne nogavice, PVC folije za prevleko čevljev ipd.)

Če bo enota uporabila že razkužen (dekontaminiran) prehod, mora enota KZS seznaniti starešino z naslednjimi podatki: pričetek prehoda, oznaka, širina in dolžina prehoda.

Če smer ni dokončna, spremlja član KZS prispelo enoto preko dekontaminiranega prehoda.

Če bodo označeno smer (prehod) na kontaminiranem ali dekontaminiranem zemljišču uporabljali civilni prebivalci, jih mora enota KZS seznaniti z naslednjimi podatki:

— kje je prednja meja kontaminiranega ozemlja, oziroma kje je začetek dekontaminiranega prehoda,

— kakšna zaščitna sredstva je treba uporabiti,

— posebno opozorilo, ki ga morajo upoštevati vsi, ki prehajajo preko kontaminiranega ozemlja — prepovedano je sedeti, kaditi, piti ali se dotikati zastrupljenih predmetov,

— nihče ne sme zaostati za kolono ali zaviti z označene poti.

OSKRBA IN VARSTVO ŽIVINE V IZJEMNIH POGOJIH

Sodoben način vojskovanja, vse bolj učinkovito klasično orožje in vse večja uporaba orožja za množično uničevanje od jedrskega do biološkega — so močno povečali ogroženost prebivalstva in dobrin v vojni.

V mirnem času gosta naseljenost in zgoščenost prebivalstva v mestih stopnjujeta posledice naravnih nesreč in epidemij.

Veterina kot služba zajema področje varstva živali pred nalezljivimi in organskimi boleznimi in področje zoonoz, to je bolezni, ki se prenašajo z živali na človeka in obratno. To nalogo opravlja veterinarska služba tudi na področju higiene živil živalskega izvora. Pomembno vlogo opravlja tudi na področju varstva človekovega okolja in na področju proizvodnje in kontrole krmlil ter zdravil.

Veterinarska služba učinkovito deluje tudi ob hudih naravnih in drugih nesrečah. V okviru civilne zaštite veterinarske ekipe opravlja svoje poslanstvo tudi v vojnem času.

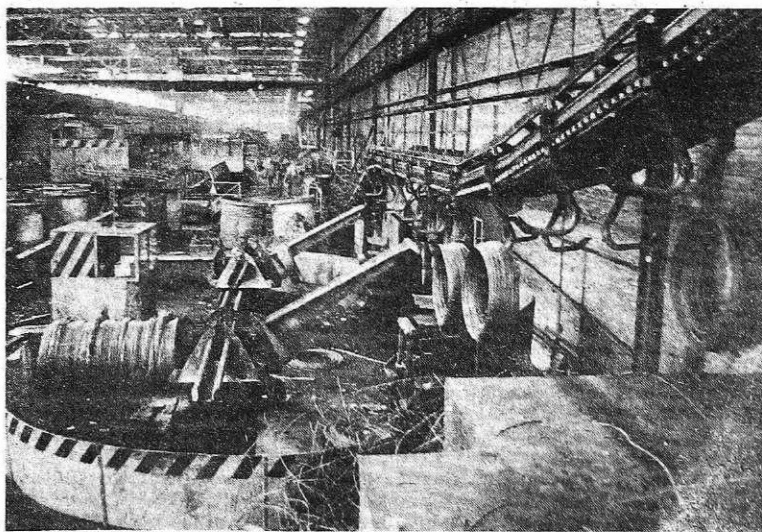
Naloge veterinarske službe v miru so zaščita zdravja ljudi in živali. Operativne naloge so naslednje:

— naloge v družbenih obratih,

— naloge in pristojnosti takojšnjih ukrepov,

— inšpekcijske naloge in

— kontrola izvajanja predpisov o zdravstveni neoporočnosti živil živalskega izvora.

Proizvodna dvorana TOZD Valjarna žice in profilov (foto I. Kučina)

(Nadaljevanje s 1. strani)

ekonomski in politični sistem, oziroma kako upravljati s proizvodnimi sredstvi.

Čeprav so bili načelni teoretični odgovori na to vprašanje že izoblikovani, pa so bile praktične rešitve v zvezi s konkretnimi političnimi oblikami izpeljave upravljanja tedaj v mnogočem še nejasne. V boju za izgradnjo socializma smo se ob opiranju na revolucionarne pridobitve in vrednote ter na dotedanja teoretična in praktična spoznanja in izkušnje boja delavskega razreda v svetu opredelili za razvoj delavskega samoupravljanja. Marsikdo, zlasti v tujini, si je to tedaj razlagal le kot obliko odpora proti Stalinovemu pokusu vsiljevanja hegemonije, čeprav je bilo samoupravljanje začeto že med NOB in je pomenilo osnovo za naš samostojen politični razvoj, za razvoj takih družbenih odnosov v Jugoslaviji, s katerimi bo zagotovljen nacionalni in socialni razvoj narodov in narodnosti, ki so ustanovile novo Jugoslavijo.

NEPOSREDNI PROIZVAJALCI OSNOVNI DEJAVNIK V PROIZVODNJI IN DRUŽBI SPLOH

V celotnem obdobju izgradnje novih družbenih odnosov so bila prizadevanja naše družbe usmerjena predvsem k temu, da neposredni proizvajalci v kar največji meri postanejo osnovni dejavnik v proizvodnji in družbi sploh. Resda se je v začetnem obdobju samoupravljanje omejevalo v glavnem na področje enostavne reprodukcije, z ustavo iz leta 1963 pa je bilo torišče boja za samoupravljanje razširjeno na celotno področje, družbene reprodukcije in na družbene odnose v celoti. Kljub vsem doseženim rezultatom seveda ne trdimo, da smo v praksi storili že skoraj vse za uresničitev te odločilne zgodovinske naloge pri izgrajevanju sistema socialističnega samoupravljanja, ne trdimo, da smo za vse našli prave ali že kar dokončne rešitve. Toda čeprav so dosedanja rezultati na tem področju še vedno relativno skromni, pa vendar prepričljivo dokazujejo pravilnost naše usmeritve v razvoj integralnega sistema družbenega samoupravljanja, začeti od temeljne organizacije združenega dela in krajevne skupnosti, prek republik in pokrajin vse do federacije.

V vsem dosedanjem obdobju je bilo socialistično samoupravljanje nenehno pod udarom ne le objektivnih protislovij v ekonomskem in socialnem razvoju, temveč tudi pod udarom tistih sil, ki delujejo s pozicij, nasprotnih socialističnemu samoupravljanju. Gre predvsem za močne odpore etatističnih in tehnokratskih sil, za državlastniško ali skupinsko lastniško zavest in obnašanje ter še za druge pojave in tendence, ki so nasprotne družbeni biti socialističnega samoupravljanja, kar vse je ustvarjalo težave in močne odpore v njegovem razvoju. Toda vse to ni niti za trenutek omajalo našega prepričanja, da smo na pravi poti, in tudi zdaj nas ne bo omajalo, ko se soočamo z določenimi protislovji v razvoju družbe in z agresivnimi napadi na socialistično samoupravljanje na poti njegovega uresničevanja in nadaljnega razvoja ter na vse, kar smo na teh osnovah dosegli.

SOCIALIZMA SI NI MOGOČE ZAMISLITI BREZ DEMOKRACIJE

Hkrati s prizadevanji za nadaljnjo izgradnjo socialističnih samoupravnih odnosov in z bojem proti sovražnikom socializma in socialističnega samoupravljanja smo ustvarjali in ustvarjamo pogoje za razvoj novega tipa demokracije — socialistične demokracije, ki je zasnovana predvsem na demokraciji združenega dela in na položaju delavcev v družbi. To poudarjam zato, ker je samoupravljanje konkretna oblika zgodovinskega družbenega procesa osvoboditve dela, katerega temeljni smisel je prav vzpostavljati takšnih družbenih odnosov, v kakršnih naj človek — delavec, povezan z drugimi delavci, brez teritorialnih, administrativnih ali drugih omejitev ali ovir v pogojih solidarnosti in vzajemnosti obladuje in razpolaga s pogoji, sredstvi in rezultati svojega dela. Izhajajoč iz tega je temelj vseh pravic in svoboščin delovnih ljudi in občanov v naši socialistični samoupravni družbi pravica dela z družbenimi proizvodnimi sredstvi in pravica samoupravljanja. To je nova in neposredna demokratična socialistična pravica, ki jo je mogoče uresničevati edino v pogojih družbene lastnine proizvodnih sredstev in odlo-

čujočega položaja delavskega razreda v družbi.

Socialistično samoupravljanje kot družbeni odnos nujno terja in poraja demokracijo oziroma demokratične pravice in svoboščine človeka. Toda za demokracijo v naših pogojih še vedno razredne družbe, za njeno razredno naravo je usodno pomembno, da izraža predvsem interes delavskega razreda oziroma interes združenega dela. Na tej in takšni družbenoekonomski osnovi položaja delavca se demokracija prek delegatskega sistema oziroma delegatskih odnosov širi tudi na vsa druga področja in ravni našega družbenega in političnega življenja v praksi. Seveda pa je demokracija za nekatere povsem nekaj drugega: demokracija je za njih, ko na tisoče policajev s pendreki udriha po delavcih, ki štrajkajo, ker se borijo za kruh, ali pa, ko policija tepe in zapira udeležence demonstracij proti oboroževanju z nuklearnim orožjem in za mir. Demokracija je za nekatere tudi to, da član komunistične partije ne more biti zaposlen v javni službi, pa to, kadar tu, prav blizu meje, nekdo predlaga, da se delavci lahko zaposlujejo po ključu nacionalne pripadnosti, in tudi to, ko hočejo za vsako ceno in ne izbirajo sredstva zavreti proces materialnega in družbenega razvoja takšne neodvisne in neuvrščene dežele, kot je naša, katere temeljni smisel razvoja je ustvarjanje kar najboljših pogojev za življenje in boj za mir v svetu.

To poudarjam zaradi tega, ker smo v zadnjem obdobju priče vse pogostejših kritik našega političnega sistema socialističnega samoupravljanja, in sicer zaradi pomanjkanja demokracije in teptanja demokratičnih pravic v naši družbi, kot poudarjajo samozvani kritiki. Take napade seveda poznamo že od prej, pravzaprav ves čas našega razvoja. Naša, pa tudi svetovna javnost pozna načela in prakso družbenih odnosov, kakršne gradimo, in mislim, da ni kakšne velike potrebe po tem, da bi z nosilci takih napadov resno razpravljali. Hotel bi le opozoriti, da nam je bilo že od samega začetka naše socialistične revolucije jasno, da si socializma ni mogoče zamisliti brez demokracije, oziroma da socializem ne more napredovati, če v njem ne razvijamo demokratičnih odnosov. Rad bi spomnil na to, da je, kot je pogosto poudarjal Edvard Kardelj, socialistični družbi potrebna demokracija v socializmu, ne pa demokracija kot orožje boja proti socializmu.

NARODI EKONOMSKO SVOBODNI IN SAMOSTOJNI, TODA ODGOVORNI ZA SVOJ RAZVOJ IN RAZVOJ JUGOSLAVIJE

Socialistično samoupravljanje, ki ga izgrajujemo kot temeljni družbeni odnos, je našlo svoj naravni izraz tudi v položaju naših narodov in narodnosti oziroma v naravi jugoslovanske federacije. Kot je zapisano v Komunističnem manifestu, se namreč »v tolikšni meri, v kolikšni meri ukinja eksploatacija enega individua s strani drugega, ukinja tudi eksploatacija enega naroda s strani drugega«. Samoupravljanje narodov Jugoslavije se torej ne omejuje samo na demokratično urejanje političnih odnosov na ravni federacije, temveč se predvsem izraža v pravicah naroda, da razpolaga s svojim delom in rezultati svojega dela. Kardelj je v svoji študiji »Protislovja družbene lastnine v sodobni socialistični praksi« opozoril na to, da mora »vsakršno nasilno prelivanje tega družbenega proizvoda, bodisi na osnovi ekonomske moči ali politične prisile, nujno izzvati mednarodne konflikte, oziroma da je zgodovinsko upravičeno, sprejemljivo in napredno samo tisto združevanje sredstev med narodi v naši državi, ki je zasnovano na samoupravnem združevanju dela in dohodka, ki izhaja iz družbene narave dohodka, ustvarjenega na enotnem jugoslovanskem tržišču, ne pa na etatistični ali birokratsko-monopolistični centralizaciji družbenega kapitala«. To z drugimi besedami pomeni, da so narodi ekonomske svobodni in samostojni, toda tudi odgovorni, in sicer ne le za svoj razvoj, temveč tudi za razvoj Jugoslavije kot celote in za razvoj drugih narodov in narodnosti.

Vsak narod s svojim delom in ustvarjenim družbenim proizvodom in solidarnim prispevkom delavskega razreda drugih narodov in narodnosti ohranja in razvija ne le tokove svojega gospodarskega razvoja, temveč tudi svojo celotno družbeno gradnjo, kulturo in civilizacijo, kar je tudi pogoj za njegovo uveljavitev in svoboden razvoj. Če se tega držimo, razredno in nacionalno ne bosta zopredstavljena drug drugemu, temveč bosta tvorila dialektično celoto. Mi-

slim pa, da so prav določeni problemi, s katerimi smo se v teh odnosih srečevali, pokazali, kje in kdaj ni bilo zadostnega razumevanja te povezanosti, oziroma kdaj je prišlo do odstopanj v praktični realizaciji tega načela.

RADIKALNEJŠI PRELOM NA PODROČJU DOHODKA IN RAZŠIRJENE REPRODUKCIJE

V izgradnji in razvoju socialističnega samoupravljanja smo posvečali posebno pozornost tudi vprašanju deatizacije. V praksi pa je bil proces deatizacije — še posebej na področju razširjene reprodukcije — sočen in je soočen tudi danes z zelo močnimi odpori. Celotno več v zadnjih letih so se okrepili pritiski etatističnih tendenc na samoupravljanje, tako da delavci v združenem delu še ne upravljajo s precejšnjim delom dohodka, kar še posebej velja za sredstva razširjene reprodukcije. To je še vedno eno izmed temeljnih protislovij socialističnih samoupravnih odnosov. Očitno ni bilo storjeno dovolj, da bi delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela mogli prevzeti od države ta monopol, njeno pravico, da opravlja funkcijo lastnika družbenih sredstev, in da bi tako zares postali temeljni subjekti našega ekonomskega in političnega sistema.

V takšnih »zamegljenih« odnosih imajo birokratsko-tehnokratske sile še naprej dovolj možnosti za to, da ovirajo iniciative delavcev, deformirajo bit družbene lastnine in sistem dohodka, prikrivajo svoje delovanje s plaščem samoupravljanja, v resnici pa bistvo socialističnega samoupravljanja izkrivljajo. To se med drugim kaže v tem, da odločitve o dohodku in akumulaciji še naprej v glavnem sprejemajo ožje politično-izvršilne strukture družbeno-političnih skupnosti, izvršnih organov samoupravnih interesnih skupnosti, bank in poslovnih struktur organizacij združenega dela.

Zastavlja se logično vprašanje, kako obvladati vse te odpore, kajti če tega ne bomo rešili, ne bo mogoče rešiti tudi temeljnega konflikta v naši družbi — konflikta med razredno, delavsko strukturo samoupravnega združenega dela in faktorjem državno-lastniškega in tehnobirokratskega monopola, pri čemer gre v bistvu za boj glede razpolaganja z družbenim kapitalom.

Tega zagotovo ne bomo dosegli samo z apeli. Celotno več — ti bi lahko izvali tudi nasprotni učinke. Brez premikanja meja neposredne oblasti delavca nad dohodkom v tej bitki ne bo uspehov. To pa je mogoče doseči samo z radikalnejšim prelomom na področju dohodka in razširjene reprodukcije. Pri tej izjemno občutljivi in odgovorni družbeni nalogi se moramo predvsem opreti na element nagajevanja dela in rezultatov dela, kar delavci dobro vedo in podpirajo, tako da bo delavec pri razporejanju in usmerjanju dohodka pod ekonomsko prisilo enako zainteresiran tudi za potrošnjo in za akumulacijo, za gospodarjenje z živim delom in s sredstvi družbene reprodukcije, kot smo to zapisali v družbenih dokumentih. V skladu s tem pa gre za njihovo resnično odločanje ne samo o zasluženem dinarju, če se lahko tako izrazim, temveč tudi o devizah. To mora biti osnovni kriterij vseh pravic v naši družbi, to je conditio sine qua non socialističnega samoupravljanja in kdor tega noče razumeti in sprejeti, tudi ne razume njegovega bistva. Vse dokler tega načela ne bomo dosledno spoštovali in dokler v praksi ne bodo razvidni učinki takšnega odnosa do dela in rezultatov dela, bomo zelo težko uspešno uresničevali tudi številne naloge v zvezi z dolgoročnim programom ekonomske stabilizacije, kaj šele nadaljnje prodore v razvoju socialističnih samoupravnih odnosov. Celotno več: menim, da je zaustavitev padca realnih osebnih dohodkov oziroma njihova rast na osnovi produktivnega dela in rezultatov dela ena izmed osnovnih poti izhoda iz sedanjih ekonomskih težav.

Brez reševanja tega vprašanja ne bomo mogli uspešno rešiti niti mnogih drugih. Vzemimo za primer funkcioniranje delegatskega sistema od temeljne organizacije združenega dela in krajevne skupnosti do federacije. Čeprav je delegatski sistem oblikovan kot pomemben instrument delavskega razreda za uresničevanje, razvijanje in zaščito socialističnih samoupravnih produktivskih odnosov, so v njegovem uresničevanju in funkcioniranju tudi deset let po tem, ko smo ga opredelili z ustavo, prisotni številni problemi in težave. Marsikatera vsekakor izhaja iz njegove nedosledne uporabe in nerazumevanja njegove vloge. Toda temeljni vzrok za takšno stanje

je predvsem ta, da je materialna osnova delegatskega odločanja tistih, ki dohodek ustvarjajo, o njegovi delitvi, še vedno zelo ozka.

Odtujevanje velikega dela dohodka in sredstev akumulacije od delavcev s strani države oteževalno vpliva tudi na proces samoupravnega združevanja dela in sredstev organizacij združenega dela, na njihovo združevanje po načelu skupnega prihodka in sploh na razvijanje najrazličnejših oblik samoupravne integracije združenega dela. Prav v združevanju dela in sredstev na dohodkovnih osnovah, za kar je zakon o združenem delu predvidel različne oblike, pa so še velike rezerve za povečanje proizvodnje, produktivnosti, s tem pa tudi materialne osnove samoupravljanja, to je dohodka. Čeprav so bili v združevanju doslej doseženi določeni rezultati, mislim, da so ti mnogo manjši od naših potreb in realnih možnosti. Še vedno je razširjeno mnenje, da so glavne možnosti za povečanje proizvodnje in produktivnosti predvsem v novih investicijah, ne pa tudi v dohodkovnem povezovanju. Obstoji pa dovolj razlogov, da se kritično oceni, koliko posamezni deli gospodarskega sistema in posebej ekonomska politika spodbujajo združevanje in integracijo v združenem delu, vzpostavljajo medsebojne ekonomske dohodkovne odnose, na primer, s sedanjo prakso ohranjanja disparitete cen, odrejanja neenakih pogojev predačenja, davčnim sistemom, spredeleževanja združevanja deviz oziroma povezovanja zaradi skupnih vključevanj v mednarodno delitev dela z ukrepi kreditno-monetarne politike itd. Ohranjanje teh razprav ne vodi k ustreznemu združevanju in integraciji združenega dela. Dejstvo je — to lahko rečemo brez pridržkov — da je ekonomska politika v zadnjih letih izrazito destimulirala vpliv na procese združevanja, kakršnim sta smeri odprla ustava in zakon o združenem delu. Mislim pa, da rezultati vaše sestavljene organizacije združenega dela preprčiljivo dokazujejo pravo bistvo in možnosti združevanja dela in sredstev na dohodkovnih osnovah.

SOZO SŽ MED 20 OZD V SFRJ

Sestavljena organizacija združenega dela Slovenske železarne je danes že pravi industrijski gigant z okoli 19.000 delavci, zaposlenimi v številnih organizacijah združenega dela. Proizvajalec več kot 800.000 ton surovega jekla, kar je okrog 20 % skupne jugoslovanske proizvodnje jekla. Treba je povedati tudi to, da ste od združevanja sem pa do danes povečali proizvodnjo surovega jekla za 32 %, blagovno proizvodnjo za 40 %, izvoz pa od 9,5 milijona dolarjev na 81 milijonov dolarjev ali za osemkrat. S skupnim dohodkom, ki znaša več kot 100 milijard dinarjev, se sestavljena organizacija združenega dela Slovenske železarne uvršča med 20 največjih proizvodnih organizacij združenega dela v Jugoslaviji.

Upoštevač vse to lahko rečemo, da vaša sestavljena organizacija združenega dela v proizvodnem, razvojnem, poslovnem in samoupravnem smislu raste v stabilen in homogen sistem med seboj povezanih organizacij združenega dela. Uspešno se dogovarjate in v mnogočem uresničujete skupno poslovno in razvojno politiko, se aktivno vključujete v oblikovanje sistema in pogojev gospodarjenja in skupaj z drugimi deli gospodarstva iščete skupnih osnov za nadaljnje delo. Oblikovali ste tudi interno banko, v kateri združena sredstva organizacij združenega dela predstavljajo celotno 75 % od celotnih sredstev interne banke, s tem, da je obseg združenih sredstev in skupnih

vlagan na principu udeležbe v skupno ustvarjenem dohodku v zadnjih letih praktično podvojen. Vidne rezultate ste dosegli tudi na zunanjetrgovinskem področju.

ZDRUŽEVANJE DELA IN SREDSTEV NA DOHODKOVNIH OSNOVAH POT DO VEČJE IN PRODUKTIVNEJŠE PROIZVODNJE

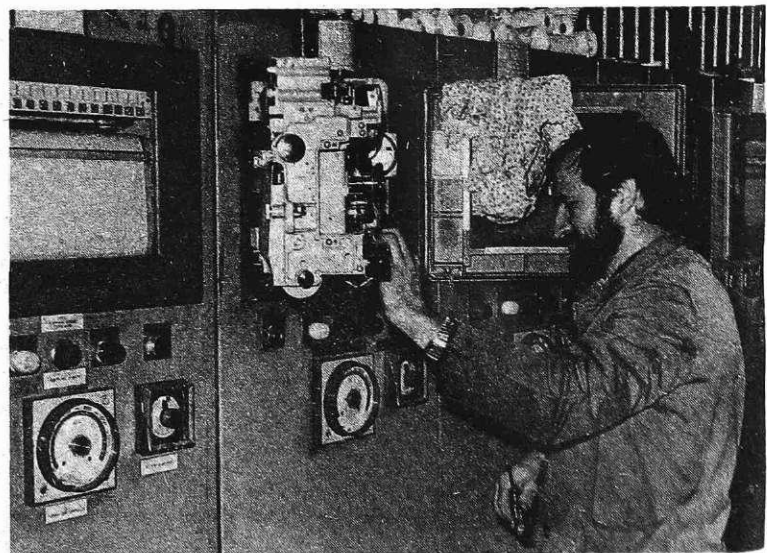
V celoti gledano pa je v praksi združevanje dela in sredstev na dohodkovnih osnovah vsaj do sedaj skromno in gotovo je več razlogov za to, da ta proces teče zelo počasi. Eden izmed njih je, da imajo posamezne organizacije združenega dela, gospodarske panoge in grupacije trenutno ugodnejši ekonomski položaj, zato se kratkovidno upirajo dohodkovnemu združevanju, saj ne želijo prevzemati tveganja na osnovi takšnega skupnega poslovanja. Mnoge organizacije združenega dela pa vidijo reševanje svojih problemov prej v povečanju cen in v iskanju pomoči zunaj združenega dela, kot pa v združevanju na osnovah skupnega prihodka in dohodka.

Se bolj odločno se moramo zavzeti za samoupravno povezovanje in združevanje temeljnih organizacij združenega dela v delovne, sestavljene in druge oblike združevanja dela in sredstev na dohodkovnih osnovah in to tudi izvajati. Delavci v temeljnih organizacijah združenega dela naj bodo nosilci takšnega združevanja dela in sredstev v širše samoupravne oblike na osnovi njihovih skupnih interesov in potreb, njihove medsebojne odvisnosti in povezanosti v procesu dela ter uresničevanja med seboj usklajenih skupnih načrtov in programov razvoja, v katerih bo lažje skupaj reševati probleme reprodukcije, pa tudi, da bodo delavci vse bolj pomemben dejavnik družbenega vpliva, vse vplivnejši dejavnik družbene moči.

Hkrati pa se je treba odločno zoperstaviti različnim umetnim in nepotrebnim spajanjem in združevanjem. Treba se je odločno boriti proti pojavom, da se v delovnih in sestavljenih organizacijah združenega dela ter v drugih oblikah širšega združevanja dela in sredstev ohranja stari, podjetniški način organiziranja, da se ohranjajo formalne oblike združevanja ter umetno ustvarjene integracijske celote, ki so značilne za tržišče in proizvodnjo ter zapirajo proces združevanja in povezovala v lokalne in teritorialne okvire, da se ustvarjajo obširni aparati, da se odloča mimo delavcev in njihovih samoupravnih organov ipd.

V zvezi s tem bi želel poudariti, da raziskovanja kažejo, da po opravljenem konstituiranju — ne glede na način in rezultate — v večini takšnih organizacij združenega dela skorajda ni več nadaljnega preverjanja in usklajevanja samoupravne organiziranosti z realnimi potrebami. Še vedno je več delovnih organizacij brez temeljnih organizacij združenega dela, kot pa tistih s temeljnimi organizacijami. Precej je tudi pojavov, ko se temeljne organizacije združenega dela zapirajo vase, ko se oblikujejo v prave male fevdalne enote brez prave povezave z delovno in sestavljeno organizacijo. Vse to so slabosti, ki ovirajo normalno funkcioniranje številnih organizacij združenega dela.

Zanimive so ugotovitve nekaterih znanstvenih ustanov, po katerih so posamezne delovne in sestavljene organizacije sprejele nekaj sto, celo okrog 500 samoupravnih sporazumov. Težko je verjeti — na to opozarja tudi znanost — da lahko strokovne službe v teh organizacijah združenega dela ustrezno spremljajo uresničevanje tako velikega števila sporazumov v praksi. Tega ne mo-

Vzdrževalec registrirane instrumenta v komandni kabini žarilnih peči hladni valjarni Bela (foto I. Kučina)

RAZVOJA POLITIČNEGA SISTEMA

rejo spremljati niti samoupravni organi, kaj šele delavci. Ta pretirani normativizem, ki je zajel skoraj vsa področja v naši družbi, kaže, da je take sporazume potrebno preveriti v vseh okoljih. Vse to moramo spraviti v razumne okvire, kajti sicer ničesar ne koristimo. Nasprotno, verjetno izživa še nove nesporazume in ustvarja nove konflikte.

Uspešnejše združevanje dela in sredstev na dohodkovnih osnovah lahko bistveno prispeva k naši ekonomski stabilizaciji. To posebej poudarjam zato, ker sodim, da je ključ za odgovore na mnoga vprašanja, s katerimi smo danes soočeni, samo v večji in produktivnejši proizvodnji, ki jo je mogoče izpeljati z vsestranskim združevanjem dela in sredstev na dohodkovnih osnovah, ne pa v čem drugem.

POLITIČNI SISTEM V NEPOSREDNI FUNKCIJI INTERESOV IN POTREB DELOVNIH LJUDI

V zvezi z iskanjem odgovorov na številna vprašanja, s katerimi se soočamo v razvoju naše družbe, pa tudi z nekaterimi dozdajšnjimi dilemami glede velikih sprememb v političnem sistemu, bi rad poudaril, da bi morala biti tudi nadaljnja izgradnja našega političnega sistema oziroma rešitve s tem v zvezi v pravem pomenu te besede nadaljevanje in nadgradnja sistema svobodnega združenega dela. To pomeni, da mora biti osnovni cilj vsakega, torej tudi sedanjega dela v zvezi s kritično analizo funkcioniranja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, postavljanje institucij političnega sistema v funkcijo dejavnega in učinkovitega nadaljnega razvoja socialističnega in samoupravnega proizvodnega odnosa. Samo tako bo naš celotni politični sistem v neposredni funkciji interesov in potreb delovnih ljudi, organiziranih v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v občinah, republikah, pokrajinah in v federaciji.

Toda tudi to pot je treba poudariti, da pri delu na kritični analizi funkcioniranja političnega sistema socialističnega samoupravljanja ne morejo biti podvržene reviziji tiste ustavne določbe, s katerimi se zagotavlja prave delavcev v združenem delu, da razpolagajo s sadovi svojega tekočega in minulega dela, niti ne moremo odstopati od ustavnih načel in rešitev, s katerimi se zagotavlja nacionalna enakopravnost ter pravice in obveznosti republik in pokrajin, da samostojno skrbijo za lasten razvoj in za razvoj federacije. Nedopustno je izmikanje že uresničenim in v praksi potrjenim odnosom v federaciji, ki se izgrajujejo na osnovah dogovarjanja in sporazumevanja, tu

di zdaj, ko je v precejšnji meri ustvarjeno politično vzdušje, v katerem se pričakuje predvsem spremembe nekaterih norm, predpisov, ne pa spremembe obstoječe prakse lastnega obnašanja, nedela, uzurpacije oblasti od delavcev, ukinjanje dejanskih monopolov v kadrovske politiki itd. in se tako poskuša kritično razpoloženje delavcev usmeriti v napačni smeri, da bi se še naprej ohranjale možnosti manipuliranja z njimi, ko se torej gromovniško in s političnih govorniških odrov terja predvsem kakršnoli spremembe, vse, kar o tem vendarle terja predvsem racionalno razmišljanje in diskusijo, pa se proglašajo za dogmatizem.

Potrebno pa je poudariti, da je vendarle nujno razjasniti, za kakšne spremembe gre, k čemu vodijo, kaj nosijo v sebi, kakšni so cilji teh sprememb — in sicer z jasnim kriterijem, ta pa je, kaj te spremembe pomenijo za dejanski položaj delavca v naši družbi. Z vsem tem si je treba priti na jasno, saj šele tako lahko zanesljivo ugotovimo, ali je zoperstavljanje spremembam dogmatizem ali pa je zavzemanje zanje skrajno tehnokratski in birokratski ali pa morda meščansko reakcionarni poskus restavracije socialističnemu samoupravljanju tujih in za nas nesprejemljivih odnosov. Z metodo diskvalifikacije brez jasnega kriterija, s kakršnim bi obravnavali ta vprašanja, postaja ta pomembna družbena problematika najbolj kurantno blago na politični tržnici politične demagogije in politikanstva.

ODLOČNO ODPRAVLJATI RAZLIČNE OBLIKE NEODGOVORNEGA OBNAŠANJA

V zvezi s temi vprašanji mislim, da je treba omeniti tudi vprašanje odgovornosti. Vsaka družba, še posebej naša, ker je socialistična, samoupravna in demokratična, je direktno ogrožena, če se v njej razraste neodgovornost. Posledice za stanje družbenih odnosov, kakršne vzpostavljamo in razvijamo v naši družbi, so zaradi takšne neodgovornosti lahko neslutene. Soočeni smo z vse pogostejšimi pojavi nespoštovanja zakonov, neizvajanja prevzetih obveznosti na osnovi družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, očitno naraščajo napadi na družbeno lastnino itd. Rešitev za številne izmed omenjenih družbeno škodljivih in deviantnih ravnanj so prav v zaostrovanju vseh oblik odgovornosti.

Največji del nezadovoljstva in negotovanja delovnih ljudi in občanov izvira iz toleriranja in premalo odločnega odpravljanja različnih oblik neodgovornega obnašanja. Zveza

komunistov se mora skupaj z drugimi subjektivnimi silami v naši družbi konkretno in odločno angažirati pri ugotavljanju in krepitvi osebne in kolektivne odgovornosti, mora se odprto soočiti tudi s temi problemi in najti poti za to, da bi jih odpravili. Pri tem ima seveda posebno vlogo in naloge država, ki mora svoje z ustavo in zakoni opredeljene funkcije opravljati mnogo učinkoviteje.

Vse, kar smo dosegli do sedaj, smo dosegli zahvaljujoč ogromnim naporom in prizadevanjem delavskega razreda, vseh naših narodov in narodnosti. Po pravici lahko rečemo, da je socialistično samoupravljanje v minulem obdobju kljub mnogim protislovjem in težavam opravilo zgodovinski izpit pred mnogimi izpiti časa. Samoupravljanje se je s svojimi notranjimi zagoni in motivi pokazalo kot osnovni dejavnik našega vsestranskega družbenega in ekonomskega razvoja ter demokratičnega reševanja številnih problemov in težav, ki so pri tem nastajale. To poudarjam zaradi tega, ker je vse več poskusov, da bi kritiko prisotnih problemov in težav pretvorili v kritiko cilja, vse več poskusov, da se pokaže na vprašljivost naše osnovne smeri socialističnega samoupravnega razvoja in njegove delavsko-razredne narave.

Zares imamo sedaj precej težav in problemov, ki pa jih ne prikrivamo. Naš delavski razred in vsi delovni ljudje se zavedajo teh problemov, toda prepričani so, da bomo našli prave, samoupravne poti za njihovo reševanje in premagovanje. Osnovni porok za to je predvsem zavesten, visoko izobražen in samoupravno usmerjen delavski razred. V vsem našem revolucionarnem razvoju smo bili že velikokrat pred podobnimi, tudi pred težjimi zgodovinskimi preizkušnjami, kot so sedanje, vendar smo jih z zvezo komunistov na čelu vedno obvladali, našli prave odgovore in iz teh težav izšli še močnejši in še bolj enotni.

Upoštevač prizadevanja in rezultate, ki jih pri tem dosegate vi, sem prepričan, da bo tako tudi sedaj. S tem bomo najbolje potrdili, da ostajamo dosledno na Titovi in naši poti izgradnje socialistične samoupravne družbe. Zato vam, tovarišice in tovariši, želim tudi nadaljnjih uspehov v vašem delu in življenju in vam čestitam ob jubileju vašega delovnega kolektiva.

(PRIPIIS: Podnaslove je oblikovalo uredništvo Železarja.)

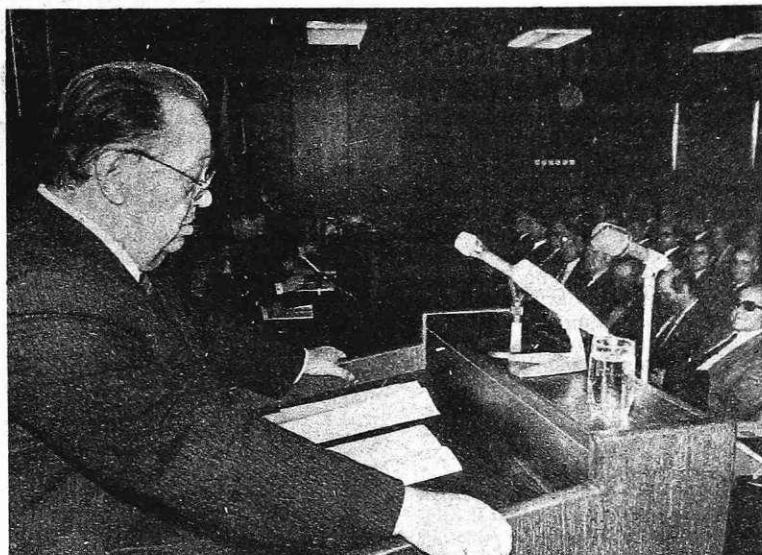
Železarski globus

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Ameriško svetovno podjetje Chase Economatic je izdelalo študijo o svetovni rasti porabe železarskih izdelkov do leta 1995. Iz nje je razvidno, da bo rast v industrijsko razvitih deželah zahodnega sveta znatno počasnejša kot v nerazvitih in socialističnih deželah.

Poraba, preračunana na surovo jeklo, v milijonih ton in v odstotkih za leti 1980 in 1995 je prikazana v tabeli.

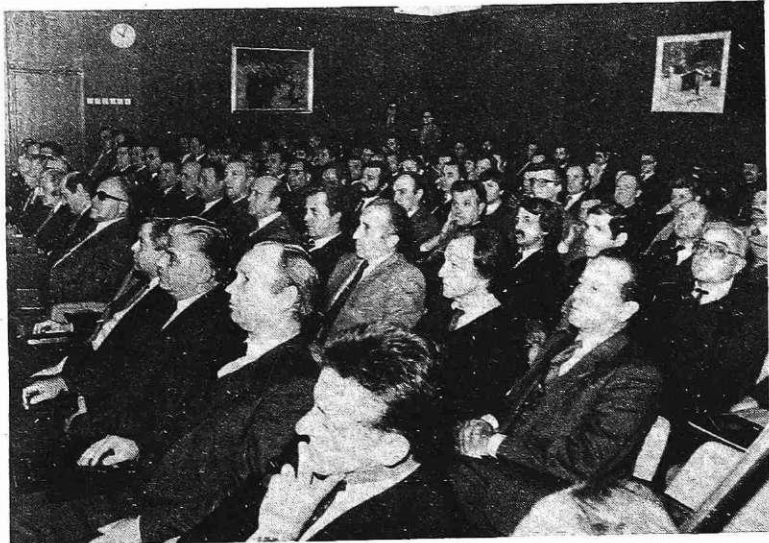
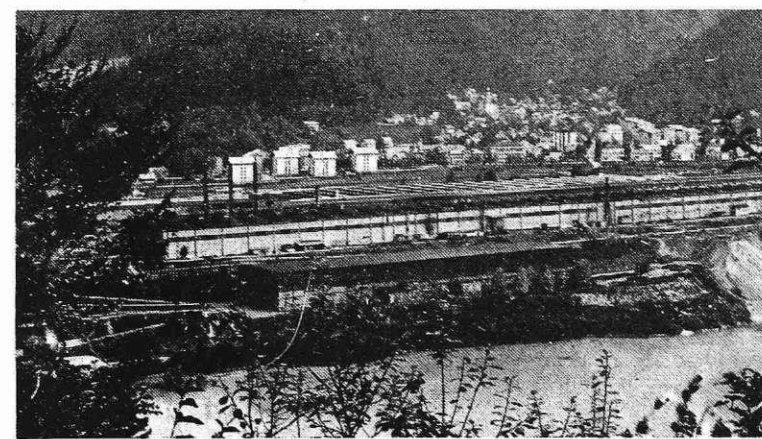
Področje	1980	1995	%
ZDA	116	127	0,6
Obe Ameriki	165	186	0,8
Evropska gospodarska skup.	102	103	0,1
Zahodna Evropa	139	145	0,3
Afrika	16	27	3,5
Japonska	73	80	0,6
Azija	130	204	3,0
Oceanijske države	7	9	1,7
Socialistične države	259	325	1,5
Svet	715	897	1,5

Slavni govornik Stane Dolanc, član predsedstva SFRJ (foto I. Kučina)

S SLAVNOSTNE SEJE DELAVSKEGA SVETA SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTO

LATINSKA AMERIKA IN ENERGIJA

Latinska Amerika je celina z doslej še malo uporabljenimi energetskimi rezervami. Razpoložljive količine vode, premoga, biomase in urana bodo zadostovale za kritje potreb še v 21. stoletju. Pri nafti in zemeljskem plinu pa so uspeli s pospešenimi raziskavami odkriti takšne rezerve, ki tudi zagotavljajo v daljšem obdobju zadostno preskrbljenost.

Poleg tega je pričelo kazati dobre sadove tudi medsebojno trgovsko sodelovanje posameznih dežel te celine. Tako energetsko deficitarne dežele niso navezane samo na svetovno tržišče, temveč lahko kupujejo potrebne količine energetskih medijev v drugih deželah Latinske Amerike, ki so energetsko bolj preskrbljene. Problem te celine ni bil nikoli v pomanjkanju, temveč v neenakomerni porazdelitvi fosilnih goriv.

Nekatere dežele te celine črpajo nafto predvsem za izvoz in to sta v prvi vrsti Mehika in Venezuela. Druga skupina dežel ima le manjše presežke nafte za izvoz, in sicer Trinidad, Toba-

go, Ekvador in Peru. Tretja skupina, v katero spadajo Argentina, Bolivija in Kolumbija, dosega takšno proizvodnjo, ki zadostuje za kritje lastnih potreb. Četrta skupina, Brazilija, Paragvaj, Urugvaj in srednjeameriške ter karibske dežele, mora nafto uvažati.

Vendar je glede na količino kot uvoznica nafte pomembna samo Brazilija. Kljub domnevam iz 50. let, da ta dežela plava na podzemeljskem naftnem jezeru, je do pred kratkim lahko krila z lastno nafto samo 22 % svojih potreb. Vendar se je stanje v tej deželi v zadnjem času precej popravilo. Z energičnimi in uspešnimi varčevalnimi ukrepi so v letu 1983 uspeli znižati porabo naftnih derivatov. Vsa brazilska naftna nahajališča so v sklopu državne naftne družbe Petrobras in danes je ta dežela po količini načrpane nafte v Latinski Ameriki za Mehiko, Venezuelo in Argentino na četrtem mestu.

Poleg tega je sedaj že močno dozorl državni program brazilske proizvodnje alkohola iz sladkornega trsa, imenovan »Praelcool«. Čeprav predstavlja po tem programu proizvodnja alkohola kot nadomestnega pogonskega goriva za avtomobile samo 3 % celotne energetske bilance, ta količina zadostuje, da danes od 10 milijonov avtomobilov na brazilskih cestah 15 % kot pogonsko gorivo uporablja alkohol.

V Latinski Ameriki so v zadnjih letih vedno bolj uspešno odkrivali nova nahajališča nafte, s čimer naraščajo tudi znane

rezerve. V letih 1974 in 1983 so se povečale s 4,2 na 11,2 milijarde ton ali za 168 %. Največje povečanje je dosegla Mehika, in sicer je poskočila s 500 milijonov ton na 6,9 milijarde ton.

Posebnost Latinske Amerike je tudi vedno večje medsebojno sodelovanje posameznih dežel, torej prodaja nafte iz dežel, ki je imajo dovolj, v tiste, ki je imajo premalo ali nič. Zato je tudi prodaja presežka nafte na svetovno tržišče nekoliko manjša, kot bi sicer lahko bila.

Za takšno sodelovanje na energetskem področju je odgovorna posebna organizacija s sedežem v glavnem mestu Ekvadorja Quito, ki med drugim objavlja seznam regionalnih energetskih nahajališč in posreduje medsebojne izkušnje na tem področju. Tako se je Brazilija zaradi težav pri dobavi nafte iz Iraka, ki je bil pred letom 1979 njen glavni dobavitelj, obrnila na svoje sodele.

Kot primer medsebojnega sodelovanja na področju dobav nafte je mogoče navesti sporazum iz glavnega mesta Kostarike San Joseja, ki je bil sklenjen leta 1980. Kljub tehničnim in političnim težavam jamčita na osnovi tega sporazuma Mehika in Venezuela srednjeameriškim in nekaterim karibskim dežlam dobavo nafte pod ugodnimi pogoji. Takšni poskusi meddržavnega sodelovanja držav Latinske Amerike na energetskem področju bodo postali v prihodnje vedno bolj zanimivi, nujni in tudi pogosti.

VPLIV ZNIŽANJA OZIROMA ZVIŠANJA PLANIRANIH STROŠKOV NA POSLOVNI REZULTAT V OKTOBRU

(Nadaljevanje s 1. strani)

ški delovnih skupnosti skupnih služb, ki v cenah izdelkov oziroma storitev niso vključirani, so znašali 118,4 milijona dinarjev.

Zaloge nedovršene proizvodnje, polizdelkov in gotovih izdelkov so se v primerjavi s stanjem na začetku meseca zmanjšale za 1.297 ton. Fiksni stroški v zmanjšanih zalogah meseca oktobra so znašali 26,3 milijona dinarjev. Manjši pa so bili tudi ostali stroški, ki se poračunavajo iz skupnega prihodka.

Vsota vseh omenjenih kategorij, ki so v tem mesecu vplivale na poslovni rezultat, je bila pozitivna in je znašala 900,9 milijona dinarjev. Proizvodni stroški v temeljnih organizacijah so bili višji od načrtovanih, kar pomeni, da je razlika v višini 52,6 milijona dinarjev imela negativni vpliv na rezultat poslovanja v tem mesecu.

Temeljne organizacije so v oktobru presegle načrtovane proizvodne stroške za 52,6 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili nižji od načrtovanih za 38,5 milijona dinarjev, stroški predelave pa višji za 91,1 milijona dinarjev. Planirane izpene na vložku so presegle v TOZD: Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Bela, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Vratni podboji, Jeklovlek, Elektrode in Žebeljarna. Na nivoju delovne organizacije so bili stroški iz tega naslova višji od načrtovanih za 23,3 milijona dinarjev. Doseženi dobropisi pri proizvodnji so stroške vložka znižali za 9,2 milijona dinarjev. Zvišanje stroškov vložka za 28,5 milijona dinarjev je bilo predvsem zaradi slabšega asortimenta proizvodne od predvidenega in sprememb v zalogah nedokončane proizvodnje. Nižje cene nabavljenega vložka so stroške znižale za 81,1 milijona dinarjev. Dodatni stroški pri uporabi tujega vložka so znašali 8,4 milijona dinarjev.

Planirane stroške so v oktobru presegle naslednje temeljne organizacije: Plavž, Jeklarna, Valjarna bluming-štel, Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, Profilarna, Strojne delavnice, Remontne delavnice, Vzdrževanje in Transport.

V TOZD PLAVŽ so imeli v oktobru za 48,0 milijonov dinarjev višje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili v skupnem znesku višji za 15,3 milijona dinarjev. Zaradi večje porabe koksala od načrtovane in spremembe asortimenta vložka (večja poraba predelane rude — aglomerata) so imeli za 16,6 milijona dinarjev višje stroške. Vrednost proizvodnje je bila nižja, kar je vplivalo na zvišanje stroškov v vrednosti 0,2 milijona dinarjev. Zaradi višje doseženih dobropisov od načrtovanih je bilo znižanje v vrednosti 1,5 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili višji za 32,7 milijona dinarjev zaradi večje porabe in nedoseganja načrtovane proizvodnje.

V TOZD JEKLARNA so načrtovane stroške presegle za 65,1 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili višji za 14,3 milijona dinarjev, stroški predelave pa za 50,8 milijona dinarjev.

V SM jeklarni so načrtovane stroške presegle za 8,5 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili v skupnem višji za 0,4 milijona dinarjev. Zvišanje je bilo zaradi internih reklamacij in nedoseženega planiranega izprena, in sicer v vrednosti 25,6 milijona dinarjev. Nastalo zvišanje so zmanjšali višje doseženi dobropisi, spremeni asortiment vložka in nižja poraba kovinskih dodatkov v skupni vrednosti 25,2 milijona dinarjev. Vrednost proizvodnje je bila večja za 22,5 milijona dinarjev, in sicer zaradi boljšega asortimenta proizvodnje. Stroški predelave so bili višji od načrtovanih za 30,6 milijona dinarjev zaradi večje porabe zemeljskega plina, višjih stroškov, storitev vzdrževanja in preveljenih stroškov (valjanje izmečka).

V elektro jeklarni so načrtovane stroške presegle za 59,4 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili nižji za 68,8 milijona dinarjev zaradi sprememb asortimenta vložka in nižje porabe kovinskih dodatkov (slabši asortiment proizvodnje) v vrednosti 88,7 milijona dinarjev. Višje doseženi dobropisi so dodatno znižali stroške za 6,5 milijona dinarjev. Višje stroške vložka pa so povzročile interne reklamacije in nedoseganje planiranega izprena v vrednosti 26,4 milijona dinarjev. Vrednost proizvod-

nje je bila nižja za 105,2 milijona dinarjev zaradi manjše proizvodnje nerjavnih jekel. Stroški predelave so bili višji za 23,0 milijonov dinarjev, predvsem zaradi višjih stroškov porabljenega materiala za popravila in vzdrževanje, večje porabe mazuta in električne energije in preveljenih stroškov.

Na kontilivu so stroške presegle za 4,8 milijona dinarjev zaradi nedosežene načrtovane proizvodnje. V kamnolomu so načrtovane stroške presegle za 0,3 milijona dinarjev (manjša proizvodnja dolomita), v oddelku predelave talinskih odpadkov pa so imeli znižanje stroškov v višini 7,9 milijona dinarjev zaradi velike količine izkopanega starega železa in prodane žindre tujim naročnikom.

V TOZD LIVARNA so dosegli za 0,4 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili nižji za 2,5 milijona dinarjev zaradi spremembe asortimenta vložka in večje vrednosti proizvodnje. Stroški predelave so bili višji za 2,1 milijona dinarjev zaradi višjih stroškov za osebne dohodke, električno energijo, večje porabe pomožnega materiala in višjih stroškov za storitve Remontnih in Strojnih delavnic.

V TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL so imeli za 74,8 milijona dinarjev višje stroške od načrtovanih. Nedoseganje planiranega izprena (na blumingu za 2,5 odstotne točke, na štelu za 1,4 odstotne točke) je vplivalo na zvišanje stroškov v vrednosti 54,2 milijona dinarjev. Nižje doseženi dobropisi so stroške še dodatno zvišali za 5,0 milijonov dinarjev, dvakratno valjanje pa za 35,3 milijona dinarjev. Interne reklamacije so stroške znižale za 25,9 milijona dinarjev. Predelavni stroški so bili višji za 6,2 milijona dinarjev zaradi višjih stroškov za osebne dohodke, materiala na delovni nalog ter slabšega asortimenta proizvodnje.

V TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV so dosegli za 13,3 milijona dinarjev višje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili nižji za 9,2 milijona dinarjev zaradi nižje cene gredic iz kontiliva v vrednosti 14,5 milijona dinarjev, na zvišanje stroškov pa so vplivali nižje doseženi dobropisi za odhodek ter nedosežen planiran izplen v višini 5,3 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili višji za 22,5 milijona dinarjev zaradi nizke proizvodnje (redni letni remont) in višjih stroškov materiala na delovni nalog, materiala za popravilo in vzdrževanje ter stroškov energije.

V TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE so imeli za 18,2 milijona dinarjev višje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili v skupnem znesku višji za 8,3 milijona dinarjev. S presežanjem planiranega izprena (za 0,3 odstotne točke) so stroške vložka znižali za 1,7 milijona dinarjev, nižje doseženi dobropisi in spremenjeni asortiment v zalogah nedovršene proizvodnje pa so stroške vložka zvišali za 10 milijonov dinarjev. Stroški predelave so bili višji za 9,9 milijona dinarjev predvsem zaradi slabšega asortimenta proizvodnje, višjih obremenitev Remontnih delavnic, Vzdrževanja in Energetike ter višjih stroškov za storitve na delovni nalog.

V TOZD HLADNA VALJARNA BELA so dosegli za 105,6 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili nižji za 87,6 milijona dinarjev, in sicer zaradi presežanja planiranega izprena za 2,7 odstotne točke v vrednosti 17 milijonov dinarjev, doseganja izprena na liniji za pripravo kolobarjev in pri prevajanju v vrednosti 20,6 milijona dinarjev. Znižanje v višini 41,8 milijona dinarjev pa so dosegli zaradi nižjih planskih cen nabavljenega tujega vložka v primerjavi s plansko ceno domačega vložka. Dodatnih stroškov pri predelavi nabavljenega vložka niso imeli. Stroški predelave so bili nižji za 18 milijonov dinarjev zaradi manjše porabe ter večje proizvodnje.

V TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE so imeli za 25,9 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili v skupnem znesku nižji za 31 milijonov dinarjev. S presežanjem planiranega izprena so stroške znižali za 2,7 milijona dinarjev, interne reklamacije ter spremembe v zalogah nedokončane proizvodnje pa so stroške še dodatno znižale za 3,7 milijona dinarjev. Znižanje v vrednosti 24,6 milijona dinarjev so dosegli zaradi nižjih planskih cen nabavljenega tujega vložka v primerjavi s plansko ceno domačega vložka. Izpad proizvodnje oziroma dodatni stroški predelave tujega vložka so znašali 4 milijone dinarjev. Stroški predelave so bili višji za 5,1 milijona dinarjev zaradi nedoseganja planirane proizvodnje, višjih stroškov za osebne dohodke ter večje porabe materiala na delovni nalog.

ma dodatni stroški predelave tujega vložka so znašali 4 milijone dinarjev. Stroški predelave so bili višji za 5,1 milijona dinarjev zaradi nedoseganja planirane proizvodnje, višjih stroškov za osebne dohodke ter večje porabe materiala na delovni nalog.

V TOZD ŽIČARNA so za načrtovanimi stroški zaostali za 10,8 milijona dinarjev. Zaradi boljšega izprena so bili stroški vložka nižji za 0,5 milijona dinarjev. Nižje planske cene nabavljenih žic, v primerjavi s plansko ceno domačega vložka, so dodatno znižale stroške za 7,1 milijona dinarjev. Izpad proizvodnje oziroma dodatni stroški predelave tujega vložka so znašali 4,4 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili nižji za 7,6 milijona dinarjev, stroški predelave pa so bili nižji za 3,2 milijona dinarjev zaradi manjše porabe.

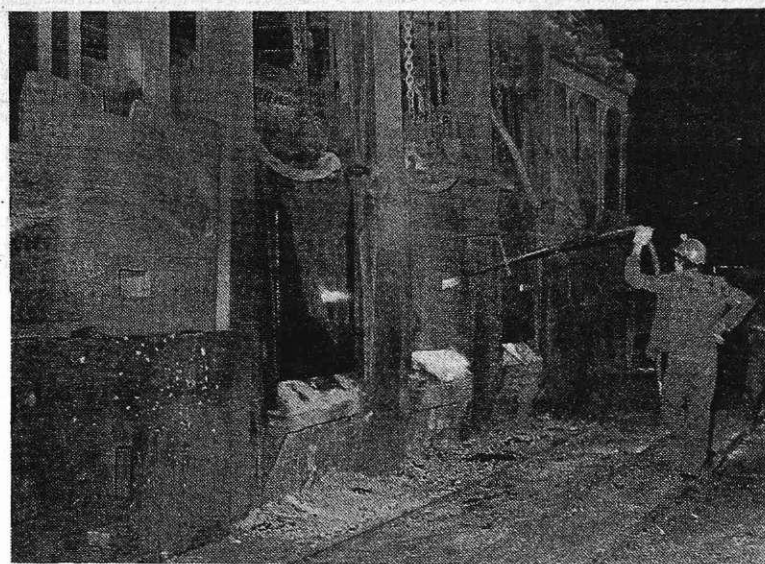
V TOZD PROFILARNA so dosegli za 3 milijone dinarjev višje stroške od načrtovanih. Za 4,1 milijona dinarjev višje stroške so imeli zaradi povečanega izvoza. Ti stroški se nanašajo na dodatno prebiranje profilov za izvoz (1,9 milijona dinarjev) in na višje stroške vložnega materiala zaradi slabšega izprena (2,2 milijona dinarjev). Nedoseganje planiranega izprena ter slabše doseženi dobropisi so stroške zvišali za 0,6 milijona dinarjev, za 0,7 milijona dinarjev nižje stroške vložka pa so dosegli zaradi nižjih cen nabavljenega vložka. Stroški predelave so bili za milijon dinarjev nižji od načrtovanih, zaradi manjše porabe in večje proizvodnje.

V TOZD VRATNI PODBOJI so imeli za 2 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. S presežanjem planiranega izprena za 0,5 odstotne točke so stroške znižali za 0,1 milijona dinarjev, znižanje vložka v vrednosti 0,5 milijona dinarjev pa je nastalo zaradi priznanih reklamacij. Stroški predelave so bili nižji za 1,4 milijona dinarjev zaradi manjše porabe.

V TOZD JEKLOVLEK so za načrtovanimi stroški zaostali za 2,9 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili v skupnem znesku nižji za 0,5 milijona dinarjev, in sicer zaradi presežanja planiranega izprena za 0,2 odstotne točke in sprememb v zalogah nedokončane proizvodnje. Stroški predelave pa so bili nižji od načrtovanih za 2,4 milijona dinarjev zaradi višje proizvodnje ter manjše porabe.

V TOZD ELEKTRODE so dosegli za 13,9 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili nižji za 10,1 milijona dinarjev. Zaradi presežanja planiranega izprena za 2,1 odstotne točke so dosegli za 3,2 milijona dinarjev nižje stroške vložka, nižje planske cene nabavljenega vložka (EMONA) od planskih cen domačega vložka pa so dodatno znižale stroške za 9,9 milijona dinarjev. Zvišanje stroškov v vrednosti 3 milijone dinarjev pa je nastalo zaradi porabe surovine Potaša za izdelavo vodnega stekla, ki je vložek za oplačene elektrode (v kalkulaciji ta surovina ni zajeta). Stroški predelave so bili za 3,8 milijona dinarjev nižji od načrtovanih zaradi večje proizvodnje in manjše porabe ter neobračunane licence.

V TOZD ŽEBELJARNA so za načrtovanimi stroški zaostali za 1,4 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili višji za 0,1 milijona dinarjev. Zaradi dražje izdelave žičnikov v ŽE-ČE Karlovac in Verigi Lesce je nastalo zvišanje v vrednosti 0,5 milijona dinarjev, presežanje planiranega izprena (za 0,6 odstotne točke) pa je stroške znižalo za 0,4 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji za

Siemens-Martinove peči (foto I. Kučina)

1,5 milijona dinarjev zaradi manjše porabe in večje proizvodnje od načrtovane.

V TOZD STROJNE DELAVNICE so dosegli za 1,4 milijona dinarjev višje stroške od načrtovanih zaradi višjih fiksnih stroškov, storitev TOZD Remontne delavnice in večje porabe.

V TOZD REMONTNE DELAVNICE so načrtovane stroške presegle za 8 milijonov dinarjev zaradi večje porabe, višjih stroškov za material za popravila in vzdrževanje.

V TOZD VZDRŽEVANJE so načrtovane stroške presegle za 9 milijonov dinarjev predvsem zaradi višjih stroškov za osebne dohodke, remon-

tov pri materialu za popravila in vzdrževanje ter pri orodju.

V TOZD ENERGETIKA so za načrtovanimi stroški proizvodnje zaostali za 34,5 milijona dinarjev zaradi večje proizvodnje električne energije v lastnih elektrarnah, manjše porabe mazuta, zemeljskega plina, kisika in dušika.

V TOZD TRANSPORT so dosegli višje stroške od načrtovanih za 9,2 milijona dinarjev zaradi višjih stroškov popravil za remonte in osebne dohodke.

Stroški delovnih skupnosti KO-FI, KSI in E-TKR-NG so bili višji od načrtovanih zaradi višjih cen nabavljenega materiala v centralnih skladiščih.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

DELOVNA SKUPNOST KSI

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje so na šesti redni seji, ki je bila 6. novembra, obravnavali dve pritožbi sodelavcev zaradi sklepa skupne disciplinske komisije o prenehanju delovnega razmerja. Delavskemu svetu so po obravnavi obeh problemov predlagali, da sodelavci da še eno možnost, da se spremini v resno delavko, za sodelavca pa niso našli olajševalnih okoliščin. Seminarja za člane izvršnih odborov v Kranjski gori 8. novembra sta se udeležila predsednik in tajnica izvršnega odbora.

Pričeli bodo s pripravi na letno konferenco, o datumu pa se bodo dogovorili na eni prihodnjih sej. Obnovili bodo tudi varčevanje za sindikalne izlete in obrok povečali na 400 din.

Negativno so ocenili delovanje člane izvršnega odbora iz oddelka SVS in razpravljali o izbiri dveh vodij sektorjev v delovni skupnosti in o zapletih ob izbiri.

TOZD VRATNI PODBOJI

Osma seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Vratni podboji je bila 13. novembra. Pregledali so izvajanje sanacijskih ukrepov v septembru in oktobru in podali mnenje o sodelavcih, ki so kršili delovno disciplino.

TOZD STROJNE DELAVNICE

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Strojne delavnice so na šesti redni seji v sredo, 14. novembra, dodelili denarne pomoči za nakup ozimnice upra-

vičenim sodelavcem in denarne pomoči dalj časa bolnim sodelavcem.

Sklenili so, da bo letna konferenca osnovne organizacije 21. decembra. Na njej bodo obdarili upokojene sodelavce in najboljše športnike temeljne organizacije. Do naslednje seje morajo predsednik IO, blagajnik in referenti pripraviti poročila o delu v tem mandatu.

Predsednik izvršnega odbora je poročal o udeležbi na seminarju v Kranjski gori in o možnem novem skladu vzajemne pomoči in sklada posmrtnine.

Za potresno področje na Kopaoniku so prispevali 3.200 din, v prihodnje pa bi bili radi natančneje seznanjeni s tem, za kakšne namene je porabljen ta denar.

Zaradi dvoimenskega dela predlagajo v oddelku težke obdelave ustanovitve še ene SDS.

Ugotovili so tudi, da je opravilo prostovoljno delo 183 delavcev, zanimalo pa jih, kakšen je materialni učinek.

TOZD TRANSPORT

Deseta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Transport je bila v ponedeljek, 19. novembra.

Za prizadete ljudi na Kopaoniku so namenili 3.700 din. Letno konferenco bodo organizirali 7. decembra po delegatskem sistemu. Predlagali so organe konference in zadovolili predsednika, blagajnika in referente, da pripravijo poročila. Na konferenci bodo obdarili tudi štiri upokojene sodelavce in dvema sodelavcema podelili priznanja.

Pri Delavski enotnosti so naročili tudi nekaj priročnikov za delo sindikata.

TOZD ELEKTRODE

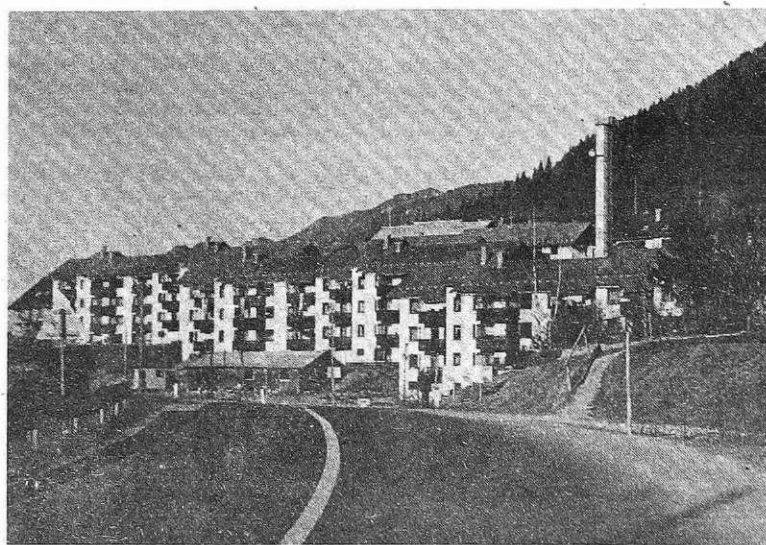
Deveta seja osnovne organizacije sindikata TOZD Elektrode je bila 14. novembra.

Sklenili so, da se 70-urnega tečaja za samoupravljalce udeležijo članica izvršnega odbora.

Prizadetim ob potresu na Kopaoniku so namenili 3.000 din. Vodjo TOZD so zadovoljili, da se pogovori s predsednikom odbora samoupravne delavske kontrole, ker odbor ne deluje.

Delavcem, ki se bodo upokojili, bodo kupili darila v vrednosti 5.000 din. Sklenili so tudi, da denarna pomoč samohranilkom ostane na isti višini, z novim letom pa bodo pričeli voditi evidenco o vseh dalj časa bolnih sodelavcih. Vse bolne sodelavce bodo pred novim letom tudi obiskali in jim izročili darilni bon.

Ker je v okviru Železarne v Kranjski gori potekal seminar, sta se ga udeležila dva člana izvršnega odbora.

Novo naselje na Hrušici (foto I. Kučina)

PROBLEMATIKA PRIJAVE IN ODJAVE PREBIVALIŠČA TER GIBANJE PREBIVALSTVA V OBČINI

V vseh mestih in industrijskih središčih SR Slovenije je precej neurejeno stanje na področju prijave in odjave prebivališča, kar velja še posebej za večja mesta. Vzrokov za takšno stanje na tem področju je več, vendar naj omenimo le nekatere:

- nepopolna normativna ureditev v starem zakonu o evidenci nastanitve občanov in o registru prebivalstva,
- nedosledno spoštovanje in izvajanje zakona,
- za kršitve so bile določene sorazmerno nizke kazni.

Vse to je imelo za posledico izigravanje in izkoriščanje zakona tako, da so občani prijavljali svoje stalno ali začasno prebivališče na naslovih, za katere je vprašljivo, ali jim je mogoče priznati značaj stanovanj, ali pa so se prijavljali na ustreznih naslovih z dovoljenjem lastnika ali imetnika stanovanja, vendar tam niso nikoli stanovali.

S sprejetjem novega zakona o evidenci nastanitve občanov in o registru prebivalstva (Uradni list SRS št. 6/83) pa je uvedenih precej novosti, ki omogočajo odpravo takšnega stanja. Z zavestnim in doslednim opravljanjem nalog občinskih upravnih organov za notranje zadeve, postaj milice, drugih služb organov za notranje zadeve, sodnikov za prekrške itn., se je stanje na tem področju popravilo, oziroma se popravlja.

Urejeno stanje na tem področju je potrebno tudi glede varnostnih razmer. To ne sme biti interes le strokovnih služb, ampak tudi celotne družbe, saj neurejenost na tem področju pogojuje ogroženost marsikaterih dejavnosti družbenopolitičnih skupnosti in krajevnih skupnosti (volitve, referendum, akcije civilne in narodne zaštite, delo pravosodnih organov itn.). Zato je novi zakon poleg pristojnih organov zadolžil tudi organizacije združenega dela, druge samoupravne organizacije in skupnosti, državne organe, hišne svete in občane, da morajo skrbeti za dosledno izvajanje določb tega zakona in drugih predpisov s tega področja.

PRIJAVE IN ODJAVE ZAČASNEGA PREBIVALIŠČA

Iz razpredelnice št. 1 je razvidno, da število začasno prijavljenih oseb v občini Jesenice zadnja tri leta postopoma pada, tako je bilo na dan 30. 9. 1984 začasno prijavljenih 2.465 oseb, kar je v primerjavi s stanjem 1. 1. 1984 225 oseb manj, v primerjavi s stanjem 1. 1. 1982 pa 341 oseb manj. V devetih mesecih letošnjega leta se je 316 začasno prijavljenih oseb odjavilo z namenom, da v naši občini prijavijo stalno prebivališče. To so predvsem delavci Železarne Jesenice, ki so nastanjeni v samskih domovih in delno tudi ostali delavci, ki so bili že več let začasno prijavljeni v naši občini, nastanjeni v družbenih stanovanjih in so sedaj uredili svoje stalno prebivališče (5. člen zakona).

Na zmanjšanje števila začasno prijavljenih oseb vpliva tudi določba 14. člena novega zakona, ki določa, da začasno bivanje lahko traja največ eno leto. Če občan po preteku enega leta začasne prijave ne obnovi, se prijava izloči iz registra začasno prijavljenih oseb.

Število začasno prijavljenih oseb se je zmanjšalo tudi zaradi zmanjšanja zaposlovanja predvsem nekvalificiranih delavcev v Železarni in v gradbeništvu.

Iz razpredelnice št. 2 je razvidno, da je v mestu Jesenice po številu začasno prijavljenih na prvem mestu KS SAVA, kjer so samski domovi Železarne Jesenice, to je samski dom na Cesti bratov Rupar št. 5, na cesti Viktorja Kejžarja 36 in Viktorja Kejžarja 35 ter samski dom Hidromontaže Maribor na cesti Viktorja Kejžarja 22. Na drugem mestu je KS Edi Giorgioni Javornik-Koroška Bela s samskim domom Železarne na Cesti talcev št. 7/c, Metalne Maribor, Potoki št. 3, Gradbinca, Industrijska 2/c in Vatrostalne, Savska 6. V tej krajevni skupnosti se je število začasno prijavljenih oseb povečalo tudi z dograditvijo novih stanovanjskih blokov.

Na tretjem mestu je KS Podmežakla, ki obsega samske domove Gradbinca v ulici Heroja Verdinka 38, 40 in 42 ter samski dom Gradisa na Prešernovi 5. V teh samskih domovih so nastanjeni predvsem sezonski gradbeni delavci.

Na celotnem območju občine je po številu začasno prijavljenih na prvem mestu KS Kranjska gora (431 oseb). To so predvsem sezonski delavci, zaposleni v gostinstvu in turizmu, lastniki počitniških hiš in stanovanj, oskrbniki počitniških domov, planinskih koč in domov.

Skupno število začasno prijavljenih, razčlenjeno po spolu, kaže, da je

1.887 moških (približno 2/3) in 578 žensk. Moški se zaposlujejo največ v Železarni Jesenice in v gradbeništvu, ženske (v KS Kranjska gora je največ začasno prijavljenih žensk) pa v gostinstvu in turizmu. Mnoge se vozijo na delo v gostinske objekte na Bledu, v Predilnico v Trzinu in v Planiko na Breznici.

Število začasno prijavljenih oseb, razčlenjeno po narodnosti, kaže, da je največ delavcev iz drugih republik. Števila začasno prijavljenih pa ni mogoče natančno razčleniti, ker obrazec o prijavi začasnega prebivališča ne vsebuje podatka o narodnosti, zato je ocena samo približna in se nanaša na celotno število (začasno in stalno prijavljeni skupaj).

Pregled prijavljenih oseb po letnih rojstvih nam kaže, da jih je največ starih od 20 do 26 let. Torej so to mladi ljudje, od katerih si bo velika večina ustvarila tudi družine, s tem pa se postavlja vprašanje zagotavljanja zadostnega števila novih stanovanj, kapacitet VVO in osnovnih šol.

PROBLEMATIKA S PODROČJA PRIJAV IN ODJAV ZAČASNEGA PREBIVALIŠČA

Bistveni problemi, s katerimi se srečujemo pri delu prijave — odjave začasnega prebivališča, so predvsem v tem, da v občini Jesenice niso izdelani skupni kriteriji, kako nadzorovati število začasno prijavljenih oseb glede na to, da naj bi se to število bistveno zmanjšalo. Zakon o evidenci nastanitve občanov in o registru prebivalstva nas zavezuje, kako vodimo postopke začasne prijave občanov, kdo in v kakšnem roku se je dolžan prijaviti, koliko časa lahko traja prijava začasnega prebivališča, kako vodimo register začasno prijavljenih oseb itn., ne dopušča pa nam, da bi vplivali na zmanjšanje števila začasno prijavljenih oseb glede na pomanjkanje stanovanj, zmanjševanja zaposlovanja itn., kar mnoge delovne organizacije in ustanove od nas želijo.

Velikokrat se v praksi srečujemo s primeri, ko se osebe prijavljajo pri svojih sorodnikih in znanih v stanovanjih, ki so premajhna, v zgradbah, ki so neprimerna za bivanje. Menimo, da delovne organizacije premalo pomislijo na to, kje in kako bo njihov delavec živel, pač pa se pri zaposlovanju bodočega delavca zadovolji s samo s potrdilom o prijavi bivališča.

	1982	1983	do 30. 9. 1984
število prebivalcev 1. 1.	30.048	30.589	31.028
novorojeni	454	451	413
umrli	234	245	254
priseljenci	942	607	703
odseljeni	621	374	352
naravni prirast	220	206	159
priselitveni prirast	321	233	351
skupni prirast	541	439	510

število prebivalcev 31. 12.

30.589	31.028	31.538
--------	--------	--------

V številu prirasta zavzemajo precejšen del občani, ki spreminjajo začasno prijavo v prijavo stalnega prebivališča, manjši del pa tudi občani, ki prijavljajo stalno prebivališče v svojih počitniških hišah ali stanovanjih, pa tu stalno ne živijo.

Poleg tega so v tem številu še otroci, katerih starši so bili ob njihovem rojstvu začasno prijavljeni oziroma jih ob priselitvi niso prijavili in to predvsem otroci staršev, ki so se priselili iz drugih republik. Po predpisih nekaterih drugih republik starši otrok niso dolžni prijavljati. Sistem prijave in odjave stalnega prebiva-

Po starosti je stanje prebivalstva v občini Jesenice naslednje:

nad 80 let	523 občanov	1,66 %
od 60 do 80 let	4122 občanov	13,06 %
od 40 do 60 let	7544 občanov	23,93 %
od 20 do 40 let	10527 občanov	33,38 %
od 15 do 20 let	2032 občanov	6,44 %
od 7 do 15 let	3752 občanov	11,90 %
do 7 let	3038 občanov	9,63 %

Pregled strukture stalnega prebivalstva občine Jesenice po narodnosti nam pokaže, da je v občini 24.547 prebivalcev slovenske narodnosti ali 77,83 %, neopredeljenih 2.737 ali 8,68 %, srbske narodnosti 1.461 ali 4,68 %, muslimanov 919 ali 2,91 %, hrvaške narodnosti 841 ali 2,67 %, madežonske narodnosti 403 ali 1,28 %, črnogorske 88 ali 0,28 %, albanske narodnosti 33 ali 0,10 %, Romov je 8 (0,03 %), čehoslovaške narodnosti 5 (0,02 %), italijanske in avstrijske po eden, neznane narodnosti 440 (1,40 %) in ostali 54 (0,17 %).

Veliko je delavcev, ki so v naši občini začasno prijavljeni in se vozijo na delo v radovljiško in tržiško občino, ker jim omenjene občine ne morejo zagotoviti primernih bivalnih prostorov. V zadnjem času se veliko oseb prijavi v naši občini in zaposli v sosednji Avstriji, zatrjujejo pa, da sorodnikom pazijo otroke.

Z novim občinskim odlokom o podstanovskih razmerjih problemov nismo zadovoljivo rešili, ker se osebe, ko izvejo, da morajo skleniti podstanovske pogodbe, izogibajo prijavi, zato dejansko stanje začasno prebivajočih oseb ni enako številu, ki ga navajamo, pač pa je vse več oseb, ki živijo neprijavljene.

V sodelovanju s postajo milice Jesenice in UNZ Kranj izvajamo kontrolo na področju prijav in odjav gostov. Tako smo v letu 1984 v osmih skupnih akcijah kontrolirali prijavo-odjavno službo v 308 objektih. Opravili smo tudi kontrolo stanja v barakarskem naselju Železarne Jesenice na Cesti 1. maja in na podlagi tega predlagali pristojnim organom potrebne ukrepe. Menimo, da bi morale pri tem sodelovati tudi delovne organizacije, Samoupravna stanovniška skupnost, socialna služba, krajevne skupnosti in ostali, z enotnimi programi za izboljšanje stanja.

GIBANJE STALNEGA PREBIVALSTVA V OBČINI JESENICE

Prijavo in odjavo stalnega prebivališča ter vodenje evidenc prebivalstva urejajo: zakona o evidenci nastanitve občanov in o registru prebivalstva, pravilnik o podatkih za prijavo oziroma odjavo stalnega prebivališča in prijavo spremembe naslova stanovanja na ustreznem obrazcu (Ur. list SRS št. 18/84) in pravilnik o vodenju in vzdrževanju registra prebivalstva v SR Sloveniji (Ur. list SRS št. 18/84).

Sekretariat za notranje zadeve Skupščine občine Jesenice vodi od septembra 1984 register prebivalstva računalniško prek terminala, ročno pa se še vedno vodi gospodinj-ska kartoteka ter pet posebnih kartotek, predpisanih z zakonom in podzakonskimi predpisi, ker za računalniško vodenje teh evidenc še niso dane organizacijske in tehnične možnosti.

Iz spodnje razpredelnice je razvidno, da se število stalnega prebivalstva v občini Jesenice vsako leto poveča za okoli 500 občanov. Povečanje števila nastaja iz naravnega in priselitvenega prirasta, in sicer:

	1982	1983	do 30. 9. 1984
število prebivalcev 1. 1.	30.048	30.589	31.028
novorojeni	454	451	413
umrli	234	245	254
priseljenci	942	607	703
odseljeni	621	374	352
naravni prirast	220	206	159
priselitveni prirast	321	233	351
skupni prirast	541	439	510

lišča imajo v drugih republikah le za polnoletne občane, zato vse starše, ki se priselijo iz teh republik, opozarjamo na to. Ravno zaradi teh razlik v predpisih je namreč prihajalo do tega, da so otroci živeli skupaj s starši na Jesenicah, tukaj obiskovali vrtec ali šolo, niso pa bili prijavljeni. Pri prijavljanju teh otrok se je pojavil tudi problem, ker starši zanje niso mogli dobiti odjave prejšnjega stalnega prebivališča. V takih primerih upoštevamo potrdilo, da otrok v kraju stalnega prebivališča matere ni bil prijavljen.

Od skupno 31.583 prebivalcev v občini, po stanju 30. 9. 1984, je 15.556 moških in 15.982 žensk. Ker opredelitev pripadnosti narodu, narodnosti ali etnični skupini ni obvezna, prav tako ni znan podatek pri otrocih staršev različnih narodnosti, če se le-ti ne odločijo, kakšne narodnosti bo otrok, se pojavlja tudi določeno število občanov neznane narodnosti. Podatki pa se sproti dopolnjujejo in spreminjajo.

Posamezne krajevne skupnosti v občini Jesenice imajo naslednje število prebivalcev (stanje na dan 30. 9. 1984):

KS Edi Giorgioni Javornik Koroška Bela	5070
KS Žirovnica	3588
KS Kranjska gora	2755
KS Staneta Bokala Jesenice	2796
KS Cirila Tavčarja Jesenice	4194
KS Mirka Roglja Jesenice	1632
KS Dovje Mojstrana	2055
KS Sava Jesenice, soseska 3	1563
KS Podmežakla	1531
KS Sava Jesenice, soseska 1	1343
KS Sava Jesenice, soseska 2	1341
KS Hrušica	1135
KS Blejska Dobrava	1365
KS Rateče	636
KS Planina pod Golico	414

Pregled prebivalcev nam pokaže, da je jeseniška občina po strukturi prebivalstva glede na narodnost resnično »Jugoslavija v malem«. Takšno stanje smo »prigospodarili« predvsem s politiko eksternega zaposlovanja. Temu je botrovalo vse-kakor stanje v naših gospodarskih organizacijah. Tu mislimo predvsem na Železarno Jesenice, ki je dolga leta po vojni pomagala postavljati na noge celotno slovensko, pa tudi jugoslovansko težko industrijo, pri tem pa je zaostajal lasten razvoj. Zastarela tehnologija, stroji in postopki so narekovali potrebo po velikem številu nekvalificiranih ali priučenih delavcev, ki smo jih zaradi nezainteresiranosti avtohtonega prebivalstva za takšna delovna mesta (slabi delovni pogoji, slab OD itn.) »uvažali« iz drugih republik in pokrajin. Pri tem pa smo se premalo poglobili v nujne spremljajoče posledice, ki jih takšna zaposlovalna politika prinaša. Napak bi bilo, če bi vso krivdo naprtli Železarni Jesenice, ker vemo, da so tudi druge delovne organizacije reševale in še rešujejo problem pomanjkanja nekvalificiranih

delavcev z »uvozom«. Tako lahko povzamemo, da so za stanje, kakršno imamo na Jesenicah, odgovorne tiste OZD, ki so svojo politiko zaposlovanja gradile na prilivu kadrov od drugod, pa tudi zastareli tehnološki postopki, ki potrebujejo veliko nekvalificiranih delavcev.

Na področju gostinstva je potrebno doseči, da bomo pridobivali predvsem domače kadre. To pa bo mogoče le, če bomo gostinske usluge (in turistične) dvignili na tak nivo, da bo ta dejavnost postala za mlade, ki se odločajo za poklic, ekonomsko zanimiva. Zanimiva pa bo postala takrat, ko bomo spravili v življenje vse prevečkrat le deklarativno uporabljeno geslo nagrajevanja po delu.

Za vse večje priseljevanje je »kriva« tudi bližina meje. Pronekaterim je to odskočna deska za zaposlitev v tujini, pa tudi za zaposlitev v domačem kraju. S pridobljenimi izkušnjami (gradbeništvu, gostinstvu) se doma lažje zaposlujejo.

Sekretariat za notranje zadeve občine Jesenice

GIBANJE ZAČASNO PRIJAVLJENIH V OBČINI JESENICE OD 1981 DO 30. 9. 1984 (tabela 1)

	1981	1982	1983	do 30. 9. 84
Število začasno prijavljenih na dan 1. 1.	2652	2806	2764	2690
Prieto prijavi	3033	3044	2391	1830
Prieto odjavi	2879	3086	2465	2055
Spremembe začasnega v stalno prebivališče	301	331		316
Razlika med prijavi in odjavami začasnega prebivališča	+154	-42	-74	-225

ŠTEVILLO ZAČASNO PRIJAVLJENIH OSEB PO KRAJEVNIH SKUPNOSTIH V OBČINI JESENICE (tabela 2)

Po stanju na dan 30. 9. 1984	Moški	Ženske	Skupaj
Blejska Dobrava	12	6	18
Dovje-Mojstrana	53	29	82
Hrušica	83	7	90
E. Giorgioni Javornik-K. Bela	309	55	364
Kranjska gora	252	179	431
Planina pod Golico	1	5	6
Podmežakla	258	41	299
Rateče	6	8	14
Sava	350	62	412
Žirovnica	75	63	138
Mirka Roglja, Plavž	28	21	49
Staneta Bokala, Plavž	213	63	276
Cirila Tavčarja, Plavž	247	39	286
Skupaj:	1887	578	2465

Prvi sneg — Jesenice, 16. novembra (foto I. Kučina)

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA

V tej državi se kljub velikim zalogam nafte intenzivno ukvarjajo tudi z razvijanjem postopka za predelavo premoga v tekoča goriva. Zgradili bodo osem poskusnih naprav za utekočinjanje premoga, medtem ko pri

rudniku rjavega premoga Novomoskovsk takšna naprava za pridobivanje bencina in goriva za dizel motorje že obratuje. Ko bo postopek za utekočinjanje premoga postal zrel za industrijsko uporabo, ga bodo najprej uporabili v sibirskem premo-govnem bazenu Kanask-Ačinsk.

PRED SEJAMI SKUPŠČIN SIS DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

javnosti, in sicer v poprečju za 17,4 %, kar dovoljujejo republiška izhodišča.

V resoluciji o politiki izvajanja družbenega plana razvoja v letih 1981—1985 v letu 1984 je bila načrtovana rast dohodka v občini za 27,9 % v primerjavi z letom 1983. Upoštevanje 20 odstotno zaostajanje rasti skupne porabe pa so se sredstva samoupravnih interesnih skupnosti povečala za 22,3 % v primerjavi z letom poprej. Tako je prvotna vrednost programov za leto 1984 znašala 1.014.126.000 din s tem, da so bila upoštevana enotna planska izhodišča, in sicer rast materialnih stroškov (indeks 125) in mase osebnih dohodkov (indeks 122,3 %), v primerjavi z letom 1983.

Za 17,4 % valorizirana vrednost programov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti za leto 1984 tako znaša 1.190.319.000 dinarjev. Pri rebalansu so bila upoštevana izhodišča, in sicer rast materialnih stroškov (indeks 154) in rast mase osebnih dohodkov (indeks 140) v primerjavi z letom 1983.

Osnutek družbenega plana občine za leto 1985 predvideva, da se bo dohodek občine povečal za 54 % v primerjavi z letošnjim letom. Za deset odstotkov zaostajanje sredstev za družbene dejavnosti za rastjo dohodka pa omogoča, da se sredstva za družbene dejavnosti v globalu povečajo za 48,6 %, oziroma na 1.768.814.000 dinarjev. Osnutki finančnih načrtov samoupravnih interesnih skupnosti upoštevajo, da se bodo materialni stroški povečali za 50 %, sredstva za osebne dohodke pa za 48,6 %, kolikor je v osnutku resolucije predvidena rast osebnih dohodkov delavcev v gospodarstvu. Amortizacija je načrtovana v višini 85 % (razen telesne kulture, kjer naj bi prvič zagotovili vsaj 50 odstotno vrednost amortizacije).

Pri oblikovanju osnutkov finančnih načrtov SIS družbenih dejavnosti so upoštevane tudi nove obveznosti, predvsem Kulturne skupnosti (samoupravno dogovorjene obveznosti, ki izhajajo iz tega srednjeročnega obdobja; sredstva za LRP Triglav Jesenice naj bi združevali le v tej skupnosti); na področju telesne kulture naj bi prvič namenili del sredstev za amortizacijo objektov in naprav; na področju socialnega skrbstva se bo vse leto združevalo sredstva za izvajanje zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (v letu 1984 le od 1. maja dalje); v raziskovalni skupnosti pa so sredstva večja predvsem zaradi številnih nalog, ki naj bi jih opravili v letu 1985 (ta skupnost ima tudi prioriteto na področju družbenih dejavnosti).

OBČINSKA ZDRAVSTVENA SKUPNOST

Seja skupščine Zdravstvene skupnosti bo v petek, 14. decembra, ob 12. uri v dvorani Skupščine občine Jesenice.

Občinska Zdravstvena skupnost je imela po programu za leto 1984 dogovorjenih 536.654.000 din, ali 22,1 % več kot leto poprej. Po predlogu valorizacije se bodo sredstva povečala za 17,3 %, oziroma na 629.045.000 din. Skupaj z 8.000.000 din regijske solidarnosti, ki jo je skupnost prejela letos zaradi izredno težkega finančnega položaja in s prenosom ostanka iz leta 1983 ter ostalimi prihodki bodo po rebalansu letošnja sredstva Zdravstvene skupnosti znašala 641.695.000 din ali 43,1 % več kot leta 1983. Ob tem predlagatelj opozarja na morebitno vračilo regijske solidarnosti in da se plan participacije zaradi valorizacije ne spreminja in znaša 15.195.000 din.

Za leto 1985 bo po osnutku finančnega načrta Zdravstvena skupnost potrebovala 931.109.000 din. Načrtujejo, da se bo izven dogovorjenih sredstev nateklo 3.025.000 din, medtem ko bi se za po programu potrebna sredstva v višini 928.084.000 din (47,6 % več kot v letu 1984) morali dogovarjati z združenim delom. Po osnutku finančnega načrta neposredni prispevek uporabnikov zdravstvenih storitev ne bo bistveno večji kot v letošnjem letu, seveda pa je to odvisno od usklajevanja v okviru republike.

Na osnovi tega naj bi prispevna stopnja za izvrševanje programa občinske Zdravstvene skupnosti v letu 1985 znašala: 10,16 iz dohodka organizacij združenega dela in 1,00 iz bruto osebnega dohodka.

Delegatom se predlaga, da se osnutek finančnega načrta za leto 1985

posreduje v javno razpravo do konca februarja 1985.

Koordinacijski odbor za razvojne in druge skupne naloge delegatom v razpravo in sprejem predlaga analizo razvojnih možnosti v letih 1986—1995 oziroma do leta 2000, na osnovi česar so opredeljene tudi aktivnosti in naloge v tem obdobju, ki zajemajo: nadaljnjo uveljavljanje in krepitev vloge delavcev pri uresničevanju svobodne menjave dela; obdržati doseženi nivo zdravstvenega varstva; usklajevanje razvoja z realnimi možnostmi na območju občine, regije in širšem območju z doslednim uresničevanjem delitve dela; racionalno in učinkovito izvajanje zdravstvenega varstva; zmanjševanje časne in trajnejše delane možnosti s širitvijo preventive, zdravstvene vzgoje in povečano skrbjo delovnih ljudi in občanov za lastno zdravje in zdravje drugih; nadaljnja krepitev osnovne zdravstvene dejavnosti; še nadaljnje izboljševanje stanja v zobozdravstvu; postopno zamenjavo dotrajane medicinske opreme in vzpostavitev enotnega informacijskega sistema na računalniški podlagi.

Delegati bodo govorili tudi o osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana razvoja občine Jesenice v obdobju 1981—1985 v letu 1985, o katerem naj bi potekala čim širša razprava v temeljnih okoljih. V njej je za obravnavano področje poudarjeno:

»V zdravstvenem varstvu bomo zagotavljali doseženi raven zdravstvene varnosti prebivalstva, krepili osnovno zdravstveno dejavnost s posebnim poudarkom na preventivi in negi bolnika na domu. Dosledno bomo uresničevali delitev dela in družbenoekonomske odnose v svobodni menjavi dela. Nadaljevali bomo z varčevalnimi ukrepi, zlasti na področju porabe zdravil, znižanju bolezenskega staleža in zmanjšanju bolnišničnega zdravljenja.

V zdravstvenih organizacijah bomo dali prednost zamenjavi že iztrošene medicinske opreme, za katero bomo združevali del amortizacije. Aktivnost bomo usmerili k nadaljnjemu razvoju informacijskega sistema, ki je osnova za načrtovanje in samoupravno odločanje.

Delegati bodo razpravljali tudi o osnutku programa dela skupščine Zdravstvene skupnosti v letu 1985, o katerem naj bi potekala enomesečna javna razprava, in o predlogu sprememb samoupravnega sporazuma o uresničevanju zdravstvenega varstva, ki se nanašajo na poenostavitev postopkov pri ugotavljanju pravic do nadomestila osebnega dohodka zaradi nesreče pri delu ali poklicne bolezni in ne pomenijo širjenja materialnih obveznosti.

SKUPNOST OTROŠKEGA VARSTVA

Seja skupščine bo v četrtek, 20. decembra, ob 17. uri v zgornjih prostorih restavracije Kazina na Jesenicah.

Po stopnji za občinski program se bo za uresničevanje nalog na področju vzgojno-izobraževalne dejavnosti v občini zbralo 76.259.170 din. Z upoštevanjem prenesenih sredstev v višini 6.190.142 din in drugih prihodkov bodo valorizirana sredstva za leto 1984 znašala 83.527.161 din. Za denarne pomoči otrokom se bo iz bruto osebnega dohodka v letu 1984 zbralo 42.352.830 din, z upoštevanjem prenesenih sredstev pa bo v ta namen letos po valorizaciji namenjenih 44.672.222 din. Tako se, v primerjavi s planom, z rebalansom sredstva za otroško varstvo povečajo za 14 %, po razpredelnici skupaj, ki je predložena, in sicer od 106.077.000 din na 120.934.000 din, s čimer pa se ne ujemajo gornji podatki.

V razpredelnici, ki prikazuje osnutke programov SIS za leto 1985, naj bi sredstva za otroško varstvo znašala 170.615.000 din ali 41,1 % več kot v letošnjem letu, po osnutku finančnega načrta skupnosti pa 178.470.870 din ali skoraj 48 % več. Najbrž bodo morali delegati to neskladje razčistiti na seji, kajti gre šele za osnutek, ki bo posredovan v javno razpravo. Po predlogu naj bi v letu 1985 prispevna stopnja za občinski program znašala 1,28, za denarne pomoči otrokom pa 0,60.

Odbor za tekoče in razvojne naloge Skupnosti otroškega varstva delegatom predlaga v razpravo analizo razvojnih možnosti otroškega varstva v občini v obdobju 1986—1990 oziroma do 2000. Na osnovi tega so v tem razvojnem obdobju poudarjene naslednje naloge: ohraniti doseženi nivo vključenosti otrok v starosti od treh do sedem let v organizirano vzgojo in varstvo; varstvo otrok do

tretjega leta starosti dolgoročno reševati s podaljševanjem porodniškega dopusta, v varstvenih družinah in drugih oblikah; povečevanje števila otrok v celoletno pripravo za šolo in podaljševanje vzgojnih programov za otroke, ki niso vključeni v VVO; nadomestna izgradnja etažnega vrtca v sklopu zazidalnega načrta Hrušica — center; še naprej ohranjati celovito vzgojno-varstveno funkcijo VVO in se pri tem učinkoviteje povezovati z drugimi dejavniki (DPM, ZKO, ZTKO, glasbeno šolo, knjižnico, gledališčem, društvi ipd.).

Predlagane so tudi naloge na področju denarnih pomoči otrokom, ki zajemajo: dograjevanje sistema; poenotenje osnov, meril in postopkov; enotno dogovorjeno raven socialne varnosti za otroke v SRS; vzpostavitev enotne skupne evidence in drugo. Poleg tega so predlagane tudi naloge s področja varstva matere, vzgoje in varstva otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju in zdravstvenega varstva otrok v VVO.

V osnutku občinske resolucije za prihodnje leto so za otroško varstvo opredeljene naslednje usmeritve:

»V otroškem varstvu bo najpomembnejša naloga uveljavitev samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic, ki terja poenotene osnove in merila ter postopke v sistemu družbenih pomoči otrokom, enotno urejeno raven socialne varnosti za otroke v občini in SRS, prožnejše možnosti dajanja pomoči v primerih stalne in občasne potrebe ter izvedbo funkcionalnih oblik pomoči. V skladu s samoupravnim sporazumom bomo uvedli ponovno ugotavljanje upravičenosti družbenih pomoči otrokom, če starši vzamejo otroka iz VVO in za to ni utemeljenih razlogov. Enako bomo ravnali v primerih, ko bo ugotovljeno, da otrok nima ustreznega varstva. Mala šola bo trajala 300 ur, nadaljevale pa se bodo tudi priprave za nadomestno izgradnjo etažnega vrtca na Hrušici.

OBČINSKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST

Seja skupščine bo v četrtek, 13. decembra, ob 16. uri v spodnjih prostorih restavracije Kazina na Jesenicah.

Po sprejetem finančnem programu je bilo v letošnjem letu za izobraževanje v občini namenjenih 277.338.947 din, oziroma 22,3 % več kot leto poprej. S predlaganim rebalansom pa se bodo sredstva povečala na 330.775.000 din, kar pomeni 40 % več kot v letu 1983 (podatki v objavljeni skupni razpredelnici navajajo, da je bilo za izobraževanje po programu letos predvidenih 274.056.000 din, z rebalansom pa se sredstva povečajo za 19,2 %, oziroma na 326.608.000 dinarjev).

Za leto 1985 je v osnutku finančnega programa za Izobraževalno skupnost predvideno 480.050.000 din ali 47 % več kot v letošnjem letu. Prispevna stopnja naj bi v letu 1985 znašala 5,29 %.

Tudi delegatom Izobraževalne skupnosti komisija za svobodno menjavo dela in odbor za tekoče in splošne zadeve predlaga analizo stanja in razvojnih možnosti na področju vzgoje in izobraževanja v občini v letih 1986—2000. V tem času predvidevajo, da se število učencev v osnovnih šolah v občini ne bo povečalo, vendar pa ugotavljajo, da bo predvsem na ožjem mestnem področju primanjkovalo šolskega prostora, kar naj bi rešili s temeljito novo nekdanje stavbe gimnazije, ko bo dograjen trakt CSUI, kamor naj bi se preselili oddelki centra, ki se sedaj domujejo v tej stavbi. Ta čas bo za nekaj oddelkov obeh jeseniških osnovnih šol organiziran pouk v drugi izmeni. Ostale šole v občini, če v njihovih okoliših ne bo prišlo do bistveno večje družbene gradnje, bodo imele pouk v eni izmeni. Kljub slabšim materialnim možnostim pa si bodo v skupnosti prizadevali za ohranitev dosežane celodnevne organizacije pouka, šole s poldnevno organizacijo pouka pa bodo z obveznim in razširjenim programom zagotavljale najugodnejše razvojne možnosti za učence. Delavska univerza bo poleg ostalih oblik izobraževanja še naprej organizirala osnovno izobraževanje odraslih. Dodatne izobraževalne programe (glasbeno izobraževanje idr.) bodo razvijali v skladu z materialnimi možnostmi.

Predvidena je manjša investicijska dejavnost, kot je bila v tekočem srednjeročnem obdobju. V letu 1986 se bo nadaljevala gradnja zaključne faze osnovne šole na Koroški Beli (telovadnica), po izpraznitvi prostorov v bivši gimnaziji pa je predvidena adaptacija te stavbe za potrebe osnovnega šolstva. V naslednjem

srednjeročnem obdobju se načrtuje tudi rešitev prostorskih problemov osnovne šole s prilagojenim programom. Za te namene bodo do sredine leta 1986 na voljo še sredstva drugega samoprispevka, potem pa bo ta program mogoče uresničevati le s sredstvi združene amortizacije in namenskimi sredstvi občinske Izobraževalne skupnosti.

V srednje usmerjenem izobraževanju so postavljeni naslednji poglobilni cilji:

— ohranitev vseh usmeritev, ki se izvajajo v tem srednjeročnem obdobju,

— v programih šol zagotoviti takšne izobraževalne vsebine, ki bodo ustrezale prestrukturiranju združene dela,

— dograditev prizidka (učilnic in drugih prostorov) pri CSUI.

Zaradi neustrezne kvalifikacijske strukture zaposlenih v občini (16,6 % NKV, 24,7 % PKV in le 3,7 % z višjo in 2,9 % z visoko izobrazbo), je poudarjeno v razvojnem programu, si morajo vsi dejavniki v občini (zlasti pa združeno delo) prizadevati, da se le-ta bistveno izboljša.

V osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana razvoja občine Jesenice za obdobje 1981—1986 v letu 1985, o čemer bodo delegati tudi razpravljali, je za področje vzgoje in izobraževanja poudarjeno:

»Prednostne naloge na področju osnovnega šolstva bodo uvajanje novega programa življenja in dela ter nadaljnja izgradnja šolskega prostora s sredstvi drugega samoprispevka in adaptacija osnovne šole v Kranjski gori, organizacija dela pa bo prilagojena prostorskim možnostim.

V srednjem usmerjenem izobraževanju bo izobraževanje prilagojeno potrebam jeseniškega, radovljiškega in ostalega združenega dela ter nadaljnjim pripravam za rešitev prostorske problematike.

Delegati Izobraževalne skupnosti bodo poleg tega obravnavali še: letno poročilo o uresničevanju vzgojno-izobraževalnega dela osnovnih šol v šolskem letu 1983/84, družbeni dogovor o trajnem varstvu spomenikov in grobišč borcev v občini in imenovanje novih delegatov v svet šol.

OBČINSKA KULTURNA SKUPNOST

Seja skupščine bo v petek, 14. decembra, ob 13. uri v prostorih restavracije Kazina na Jesenicah.

Delegatom je v razpravo in potrjevanje predlagan rebalans finančnega načrta za leto 1984. Po dovoljeni stopnji rasti je bil letošnji program Kulturne skupnosti ovrednoten v višini 20.640.000 din, glede na možno valorizacijo pa naj bi se vrednost povečala za 19,8 % oziroma na 24.721.000 din.

Osnutek finančnega plana za leto 1985 predvideva 85 % povečanje vrednosti programa, ki je ovrednoten v višini 45.766.720 din. To povečanje je utemeljeno z novimi nalogami, ki jih v prihodnjem letu prevzema Kulturna skupnost (varstvo spomenikov in grobišč borcev, celotno financiranje LRP Triglav Jesenice, doslej so jo sofinancirale tudi ostale SIS, razstavna — galerijska dejavnost v Kosovi graščini, Triglavska muzejska zbirka, varstvo naravne in kulturne dediščine in nekatere druge dejavnosti). Prispevna stopnja za leto 1985 je predlagana v višini 9,46 %.

Odbor za načrtovanje delegatom predlaga oceno izvajanja razvojnih usmeritev jeseniške kulture v obdobju 1981—1985 in razvojnih možnosti do leta 2000. Usmeritve predvsem vsebinsko opredeljujejo razvoj kulture v naslednjem dolgoročnem obdobju, vključno s krepitvijo delegatskega sistema, zajemanjem kulturnih potreb v načrtih OZD in krajevnih skupnostih ter kadrovsko in prostorsko problematiko.

V osnutku resolucije o družbenem planu razvoja občine v letu 1985 so naloge kulture v prihodnjem letu opredeljene takole:

»V kulturi bomo posebno skrb namenili varstvu naravne in kulturne dediščine, vključitvi muzejskih dejavnosti v republiško muzejsko mrežo, uveljavljanju bomo nove organizacijske oblike in krepili neposredno obliko družbenega vplivanja na oblikovanje kulturnih programov in povezovanje z združenim delom. Oblikovali bomo boljše kadrovske, prostorske in materialne pogoje za delovanje knjižničarstva v občini in si prizadevali za ustrežnejše reševanje prostorskih in kadrovskih problemov na drugih področjih delovanja (predvsem ljubiteljskih dejavnosti). Začeli bomo z uveljavljanjem družbenega dogovora o trajni skrbi za

kulturne in naravne spomenike v občini.

Delegati bodo poleg tega obravnavali in sklepali o družbenem dogovoru o trajnem varstvu spomenikov in grobišč borcev v občini in o odloku o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov v občini.

OBČINSKA TELESNOKULTURNA SKUPNOST

Seja skupščine bo v sredo, 12. decembra, ob 13. uri v zgornjih prostorih restavracije Kazina na Jesenicah.

Z rebalansom za 17,2 % povečana sredstva za izvajanje programa v letu 1984 bodo znašala 31.789.000 din, z upoštevanjem prenesenih sredstev iz leta 1983 pa 32.703.936 din.

Osnutek finančnega načrta za leto 1985 je oblikovan na osnovi resolucije za leto 1985 s povečano rastjo 69,4 % in znaša 53.833.890 din. Povsem nova postavka v finančnem načrtu je amortizacija, s čimer naj bi se postopno obnavljali in razširjali prostorski pogoji telesnokulturne dejavnosti v občini. Prispevna stopnja za leto 1985 je predlagana v višini 0,49 %.

Predsedstvo skupnosti predlaga delegatom oceno izvajanja razvojnih usmeritev jeseniške telesne kulture v obdobju 1981—1985 ter razvojne možnosti in smernice za obdobje 1986—1990 oziroma do leta 2000. V njih so predvsem vsebinske usmeritve za dolgoročno dejavnost, pri čemer so v ospredju načrtovanje, krepitev delegatskega sistema, množična rekreativna dejavnost, tekmovalni športi, financiranje vrhunskega športa, strokovni kadri in vzdrževanje ter povečanje površin in športnih objektov.

Delegati bodo razpravljali tudi o osnutku resolucije razvoja občine v prihodnjem letu, v kateri je telesna kultura takole opredeljena:

»V telesni kulturi bo osrednja pozornost namenjena uveljavljanju organizacijskih, programskih in kadrovskih dopolnitev v okviru delovne skupnosti športnih delavcev in ZTKO, uveljavljanju družbenega dogovora o statusu kategoriziranih športnikov in s tem oblikovanju ustreznega sistema financiranja vrhunskega športa. Oblikovali bomo merila za ustrežnejše financiranje in programiranje množične rekreacije, kontinuirano delati z mladimi športniki in učinkoviteje usklajevati delo med šolskimi in ostalimi telesnokulturnimi organizacijami. Vso pozornost bomo namenili tudi reševanju prostorske problematike.

Delegati bodo na seji skupščine obravnavali in sklepali tudi o družbenem dogovoru o stimuliranju jeseniških športnikov mednarodnega, zveznega in perspektivnega razreda ter finančni predlog stimulacij za leto 1984.

SKUPNOST SOCIALNEGA SKRBSTVA

Seja skupščine skupnosti socialnega skrbstva bo v sredo, 19. decembra, ob 16. uri v zgornjih prostorih restavracije Kazina na Jesenicah.

V okviru resolucije oblikovan finančni načrt Skupnosti socialnega skrbstva je znašal, vključno s prenesenimi sredstvi iz preteklega leta, 35.168.000 din, z rebalansom pa se bo povečal na 41.003.000 din ali za 16,6 %.

V osnutku finančnega načrta je v letu 1985 predvidena rast 58,2 % in tako naj bi sredstva za izvajanje programa znašala 64.848.000 din. Prispevna stopnja iz bruto osebnega dohodka je za prihodnje leto predlagana v višini 0,70 %.

Koordinacijski odbor predlaga delegatom analizo razvojnih možnosti socialnega skrbstva v občini v obdobju 1986—1990 in do leta 2000. Poleg vsebinskih usmeritev, ki jih vsebuje predlog, so v tem obdobju predvideni tudi naslednji cilji:

— učinkovito preventivno delo v vseh OZD in krajevnih skupnostih s strokovnim vodenjem in povezavo Centra za socialno delo s strokovnimi službami oziroma komisijami, zadolženimi za socialno politiko na svojem področju,

— zagotavljanje dogovorjene ravni socialne varnosti v skladu z določbami samoupravnega sporazuma o socialnovarstvenih pravicah,

— okrepitev službe nege na domu,

— usposobitev oziroma reorganizacija dejavnosti v domu upokojencev dr. Franca Berglja za zadovoljevanje potreb bolnih starostnikov in zagotovitev ustreznega zdravstvenega varstva,

— razširitev zmogljivosti delavnic pod posebnimi pogoji.

Za leto 1985 so v občinski resoluciji družbenega plana opredeljene naslednje naloge socialnega skrbstva:

»V socialnem skrbstvu, kjer se šteje vloga povečanja v kategorijah mladostnikov in starejšega prebivalstva, bodo naloge usmerjene v usposobitev oziroma reorganizacijo dejavnosti v domu dr. Franca Berglja za zadovoljevanje potreb bolnih starostnikov in ostalih starejših občanov. Zagotavljali bodo ustrezno varstvo in nego na domu, okrepili preventivno delo v vseh OZD in krajevnih skupnostih v povezavi s strokovnimi službami in komisijami, zadolženimi za izvajanje učinkovite socialne politike. Krepijo bomo tudi vlogo Centra za socialno delo, kot nosilca izvajanja socialno varstvenih korektivov v občini in zagotavljali dogovorjeno raven socialne varnosti v skladu z določbami samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic.«

OBČINSKA RAZISKOVALNA SKUPNOST

Seja skupščine bo v sredo, 19. decembra, ob 12. uri v zgornjih prostorih restavracije Kazina na Jesenicah.

Z rebalansom se sredstva Raziskovalne skupnosti za izvajanje programa v letu 1984 povečujejo za 10 %, in sicer z 2.291.259 na 2.518.687 din, v kar je vključen tudi 28.687 din prenesenih sredstev iz leta 1983. Po drugi razpredelnici, na tretji strani Delegata, pa se z rebalansom sredstva skupnosti povečujejo za 11,43, in sicer z 2.000.000 din na 2.227.000 din.

Po osnutku finančnega načrta naj bi se sredstva za izvajanje programa v letu 1985 povečala za 100 %, in sicer na 5.047.740 din (po že omenjeni razpredelnici pa za 126,7 %). Prispevna stopnja za prihodnje leto je predlagana v višini 0,02 %.

Odbor za tekoče in splošne zadeve — svet za razvoj raziskovalne dejavnosti, predlaga delegatom analizo razvojnih možnosti raziskovalne dejavnosti v občini v obdobju 1986—1990 in do leta 2000. V zvezi s tem navajajo, da bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju raziskovalne zmogljivosti in sredstva usmerjena na naslednje raziskovalne cilje:

- razvoj družbenopolitičnega in družbenoekonomskega samoupravnega sistema,
- smotrna uporaba prostora in varovanje okolja ter razvoj naselij,
- razvoj družbenih, humanističnih, naravoslovnih, tehniških, biotekniških in medicinskih ved,
- pospeševanje prenosa in uporabe dosežanj znanstvenih dosežkov v praksi,
- pospeševanje razvoja tehnologije in proizvodnih sistemov,
- zagotavljanje energetskih in surovinskih virov.

Več pozornosti bodo namenjali tudi popularizaciji in širjenju razvojne, raziskovalne in inventivne dejavnosti ter spremljanju stanja na teh področjih, ustreznemu nagrajevanju dosežkov, družbenim priznanjem na področju razvojne, raziskovalne in inventivne dejavnosti ter spodbujanju raziskovalne dejavnosti med mladimi.

V osnutku resolucije o politiki izvajanja družbenega plana razvoja občine za obdobje 1981—1985 v letu 1985 so naloge Raziskovalne skupnosti opredeljene takole:

»V raziskovalni dejavnosti bomo namenili vso pozornost popularizaciji in širjenju razvojne, raziskovalne in inventivne dejavnosti na podlagi razpisa raziskovalnih nalog in posvetov z zainteresiranimi. Stalno bomo spremljali stanje na področju razvojne, raziskovalne in inventivne dejavnosti, financirali naloge na tem področju in spodbujali raziskovalno dejavnost med mladino.«

Poleg tega bodo delegati na seji obravnavali še osnutek poslovnika skupščine Raziskovalne skupnosti občine in dopolnitev pravilnika o organiziranju izvajanja programa dejavnosti raziskovalne skupnosti.

SKUPNOST SOCIALNEGA VARSTVA

Seja skupščine bo v torek, 18. decembra, ob 17. uri v zgornjih prostorih restavracije Kazina na Jesenicah.

Po dogovorjenemu programu v letu 1984 bodo Skupnost otroškega varstva, Skupnost socialnega skrbstva, Stanovanjska skupnost, Skupnost pokojniškega in invalidskega zavarovanja, Skupnost za zaposlovanje, Izobraževalna skupnost, Zdravstvena skupnost, Kulturna skupnost in Telesnokulturna skupnost, vključno s prenesenimi sredstvi (3.314 din), združile za potrebe socialnega varstva 2.842.524 din. Z rebalansom naj bi se ta sredstva povečala za 13 %, in sicer na 3.203.724 din.

Po predlaganem osnutku finančnega načrta naj bi se sredstva za socialno varstvo v letu 1985 povečala za 94 % oziroma na 6.224.400 din.

Koordinacijski odbor za usklajevanje programov socialnega varstva in splošne zadeve delegatom tudi predlaga analizo razvojnih možnosti socialnega varstva v občini v obdobju 1986—1990 in do leta 2000, ki pa razen nekaterih vsebinskih opredelitev nalog skupnosti vsebuje v glavnem delo skupnosti v dosedanjem srednjeročnem obdobju.

V resoluciji o politiki izvajanja družbenega plana razvoja občine v prihodnjem letu pa so poudarjene naslednje naloge Skupnosti socialnega varstva v letu 1985:

»V Skupnosti socialnega varstva bomo namenili posebno pozornost izvajanju skupne evidence prejemnikov socialnovarstvenih pomoči in izvajanju samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic. Še nadalje bomo krepili usklajevalno vlogo te skupnosti ter si prizadevali izvesti financiranje humanitarnih akcij na čim bolj racionalen način.«

Gradivo za seje samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti je objavljeno v 13. številki Delegata, glasila Skupščine občine Jesenice in samoupravnih interesnih skupnosti občine. To vsekakor predstavlja veliko prednost pred prejšnjimi gradivi, saj imajo delegacije oziroma delegati celovit vpogled na družbene dejavnosti v občini in gibanje sredstev za skupno porabo. Moti le to, da enaka gradiva niso oblikovana po enotnem sistemu in da se podatki v gradivih večkrat ne pokrivajo z razpredelnico, ki prikazuje skupno porabo v občini v letu 1984, vključno z rebalansom in osnutek možne porabe v letu 1985.

Sredstva skupne porabe v letih 1984 in 1985 v 000 din

	Program 1984	Rebalans 1984	Program 1985 (osnutek)	Indeks 2:1	Indeks 3:2
	1	2	3		
Zdravstvo	536.654	629.045	928.084	117,3	147,6
Otroško varstvo	106.077	120.934	170.615	114,0	141,1
Izobraževanje	274.056	326.608	480.050	119,2	147,0
Kultura	20.640	24.721	45.767	119,8	185,2
Telesna kultura	27.131	31.789	53.834	117,2	169,4
Zaposlovanje	12.400	13.992	20.568	112,9	147,0
Soc. skrbstvo	35.168	41.003	84.848	116,6	158,2
Raziskovanje	2.000	2.227	5.048	111,4	226,7
SKUPAJ	1.014.126	1.190.319	1.768.814	117,4	148,6

SKUPŠČINA SAMOUPRAVNEGA SKLADA ZA INTERVENCIJE V KMETIJSTVU IN PORABI HRANE V OBČINI

V torek, 20. novembra, je zasedala skupščina samoupravnega sklada za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v občini Jesenice. Obravnavali so poročilo o delu izvršnega odbora med 6. in 7. sejo skupščine sklada, poročilo o izvajanju in vključevanju sklada v razvoj kmetijstva v občini Jesenice in rebalans plana za leto 1984.

Za izvajanje programa pospeševanja kmetijstva v občini Jesenice za leto 1984 je bil predviden dotok sredstev po stopnji 0,8 % od bruto OD, in sicer v višini 39.201.140 din za izvajanje programa po družbenem dogovoru o enotni politiki pospeševanja kmetijstva v SRS, in sicer za:

- premije za privez, za mleko, za povečan stalež, za privesnice, obresti

za kredite, sofinanciranje pospeševalne službe, nakupa semenskega krompirja, semenske kornice in pšenice;

- izvajanje stalnih nalog zavarovanja živine, izobraževanje kmetov, kmečke mladine, žena, sofinanciranje osemnemanja, zdravstvene preventive, izvajanja del na skupnih

VKLJUČEVANJE SKLADA ZA INTERVENCIJE V PROIZVODNJI HRANE PRI SOB JESENICE V RAZVOJ KMETIJSTVA

Odkar se pri Skupščini občine Jesenice združujejo finančna sredstva za pospeševanje kmetijstva, je kmetijstvo v občini doživelo znatne premike. Čeprav kmetje pridelujejo hrano v težavnih prirodnih pogojih, se vendar tudi v tem delu Slovenije napor za pridelovanje hrane lahko ublažijo z družbeno pomočjo. Ta cilj je sklad za intervencije v proizvodnji hrane skušal in v znatni meri uspel zasledovati tudi v letu 1984.

Sredstva iz interventnega sklada, kar jih je bilo namenjenih za jesniško občino, so bila usmerjena:

1. v pokrivanje večjih pridelovalnih stroškov,
2. v stimulacije za povečanje pridelave,
3. v pospeševanje razvoja kmetijstva oziroma povečanje pridelovalnih kapacitet,
4. v izboljšavo delovnih pogojev za kmete in povečevanje storilnosti,
5. izboljšanje genetskega potenciala in drugo.

Pokrivanje višjih stroškov so bili deležni zlasti višinski kmetje v obliki:

- kritje stroškov za dostavo tržnih viškov mleka do zbiralnice,
- doplačilo tržnih viškov mleka,
- doplačilo žive teže klavne govede,
- v obliki prispevka za zavarovanje živine,
- v obliki prispevka za osemnemanje.

2. Stimulacije za povečanje pridelave so bili deležni:

- kmetje, ki so vključeni v A-kontrolo,
- kooperanti za nabavo oziroma privez piščancev, telic,
- kooperanti za privez pitovnega goveda,
- kooperanti, ki so povečali stalež krav.

3. Dokaj obsežne so bile naložbe interventnega sklada v razvoj proizvodnih kapacitet:

- V ta namen so bila dana nepovratna sredstva za povečanje hlevskih kapacitet, in sicer skupno za 82 stojišče za govedo (na podlagi prijavi) in na višinskih kmetijah za gradno ovčjakov. V povečanje hlevskih kapacitet sklad vlaga sredstva skupno s Klavnico Jesenice.

— V letu 1984 je bila v veliki meri s pomočjo interventnega sklada zgrajena v Zabreznici zbiralnica mleka, v Martuljku pa so nabavljali s pomočjo tega sklada material za izgradnjo.

— Spodbuden prispevek k razvoju kmetijstva je tudi prispevanje sredstev iz sklada za nabavo najpomembnejše mehanizacije oziroma priključnih strojev, ki omogočajo tehnično tehnološki napredek na kmetijah.

4. Napredek za kmete pomeni tudi izboljšanje delovnih pogojev v procesu pridelovanja hrane. V ta namen intervencijski sklad financira izdelavo traktorskih poti za dostop na obdelovalne površine, s čimer se intenzivira ali celo na novo aktivira pomemben del kmetijskih površin.

V letu 1984 je sklad pričel tudi z buldožiranjem razgibanih kmetijskih površin, s čimer so površine usposobile za strojno obdelavo. Za leto 1985 je ta akcija še mnogo širše zastavljena.

5. Za izboljšanje genetskega potenciala se iz sredstev sklada vsako leto nabavljajo piščanski ovni in dva merjasca, sofinancira pa se tudi reja žrebcev in pripuščanje kobil. Sem bi lahko šteli tudi regresiranje osemnemanja, ker se s semenom vnaša znatno boljši genetski material v črede.

V rastlinski pridelavi sklad sofinancira nabavo semenskega krompirja, kornice za silažo in žit.

6. Zelo obsežna je aktivnost sklada na ostalem področju:

Znatna je pomoč sklada pašnim skupnostim, kjer sklad skupno s

KZS Jesenice sofinancira urejanje pašnikov. Za povečanje pridelke paše sklad vsako leto namenja gnojila, ki se pašnim skupnostim odobravajo glede na realizacijo tržnih viškov posameznih pašnih skupnosti. Sofinanciranje gnojil na tej osnovi naj bi ostala stalna oblika pomoči. Druge oblike pomoči naj bi sklad namenjal tistim pašnim skupnostim, ki nikakor ne morejo na drug način priti do finančnih sredstev.

— Sklad pomaga tudi posredno s tem, da sofinancira servise molznih strojev, stroške za A-kontrolo disperzizacijo na kmetijah in drugo.

— Izredno potrebno za razvoj kmetijstva je financiranje analiz in raziskav za kmete kooperante.

— Financiranje pospeševalne službe. Sklad bi v ta namen moral

nameniti večja sredstva, ker je osebnih dohodkov pospeševalcev daleč pod poprečjem.

— Pomoč oškodovancem pri elementarnih nesrečah.

— Izobraževanje kmetov — sofinanciranje (štipendiranje).

— Sofinanciranje kmetijskih prirediteljev (razstav).

— Regresiranje obrestne mere za kredite.

— Sofinanciranje drugih pomoči v skladu s pravilnikom o koriščenju sredstev sklada za intervencije.

Opisan način vključevanja sklada v razvoj kmetijstva v jeseniški občini je že dokaj ustaljen. Rezultati delovanja sklada kažejo, da je večina aktivnosti sklada pokazala očitne rezultate, ki so razvidni iz povečanja tržne proizvodnje, kakor tudi iz drugih že opisanih učinkov. Prav bi bilo, da bi se opisano vključevanje sklada v razvoj in pomoč kmetijstvu v jeseniški občini nadaljevalo tudi v prihodnjem in nadaljnjih letih, ker le dolgoročno politika lahko rodi sadove.

Pavel Razinger

Po sklepu odbora za delovna razmerja delovne skupnosti KSI, z dne 21. 11. 1984 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

PONOVO OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge na CPSI za nedoločen čas

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK ŽELEZARJA šifra 5576, U-5, 19. ktg. 1 oseba

POGOJI:

- visokošolska izobrazba (FSPN ali njej slična) s potrebno dopolnilno izobrazbo,
- petletna novinarska praksa in petletna zaposlitev v železarni Jesenice ali Slovenskih železarnah,
- obvezno znanje enega tujega jezika in
- sposobnost komuniciranja.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku osmih dni po objavi na kadrovski sektor Železarne Jesenice, z oznako »za delovno skupnost KSI«.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja delovne skupnosti E-TKR-NG in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge v elektronsko računalniškem centru:

VODJA ELEKTRO RAČUNSKEGA CENTRA šifra 5041 U-5 1 oseba

Pogoji:

- visokošolska izobrazba tehnične, računalniško-organizacijske ali ekonomske smeri,
- aktivno znanje enega tujega jezika (nemščine ali angleščine),
- pet let delovnih izkušenj v vodenju in organiziranju poslovanja na področju avtomatske obdelave podatkov,
- imeti morajo ustvarjalen odnos do samoupravljanja in biti družbenopolitično in moralno etično neoporečen.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku osem dni po objavi na kadrovski sektor Železarne Jesenice, C. železarjev 8, z oznako: »za delovno skupnost E-TKR-NG«.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Valjarna bluming-štelkel

OBJAVLJAMO PROSTE DELOVNE NALOGE

1. ŽERJAVOVODJA 75 t. šifra 8132, D-3, 8. kateg., 2 osebi
2. 1. ASISTENT ZA DELOVNE NAPRAVE, šifra 8005, U-5, 19. kateg., 1 oseba

POGOJI:

1. Dokončan žerjavovodski tečaj.
 2. Višja strokovna izobrazba — smer strojništvo in tri leta delovnih izkušenj.
- Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev (na posebnih prijavnica, ki jih dobite na sprejemnem oddelku ali pri tajnicah) pošljite v roku osmih dni na naslov: Kadrovski sektor Železarne Jesenice, Cesta železarjev 8, Jesenice.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Transport in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

1. II. šofer kamiona, šifra 9713, D-3, 2 osebi

POGOJI:

- šoferski izpit B, C in E kategorije,
 - uspešno zaključena šola za poklicne voznike,
 - eno leto delovnih izkušenj.
- Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh po objavi na kadrovski sektor Železarne Jesenice, z oznako »za TOZD Transport«.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Družbena prehrana in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge za nedoločen čas

1. II. natakar točaj, šifra 9107, D-3, 6. kateg., 1 oseba
2. kuhinjska pomočnica, šifra 9520, D-2, 3. kateg., 2 osebi
3. kuhinjska pomočnica, šifra 9520, D-2, 3. kateg., 1 oseba

POGOJI:

- ad 1. — triletna gostinska šola — smer natakar, dvomesečno poskusno delo;
 - ad 2. in 3. — dokončana osnovna šola.
- Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh na kadrovski sektor Železarne Jesenice, z oznako »za TOZD Družbena prehrana«.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Energetika, z dne 21. novembra 1984 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

PONOVO OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge za nedoločen čas

1. varilec specialist, šifra 3244, D-4, 10. kateg., 1 oseba
2. pomočnik strojnika Tbv, šifra 3233, D-3, 6. kateg., 3 oseb
3. tehnik za splošne meritve, šifra 3133, U-4, 14. kateg., 1 oseba

POGOJI:

- Ad 1. Dokončana triletna poklicna šola — varilec in tri leta delovnih izkušenj pri varenju visokotlačnih vodov in posod.
 - Ad 2. Dokončana triletna poklicna šola kovinarske stroke.
 - Ad 3. Dokončana TSS — elektro stroke.
- Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh po objavi na kadrovski sektor Železarne Jesenice, z oznako »za TOZD Energetika«.

OKUPACIJA JAVORNIKA

Pravzaprav sem ob svoj Javornik že kar precej časa, saj je pošto dosegljiv le kot Jesenice III. A sem veliko več kot ob Javorniku! V resnici sem ob svoj rojstni kraj.

Nekaj bo treba narediti, sem klepetal sam s seboj, a kaj, kaj le.

Spomni, ti večni človekovi spremljevalci, so se mi očno oglašali. Šel sem daleč nazaj, ko so bile Jesenice III še Slovenski Javornik in sem bil jaz tam še zares doma, zares tudi tam se rojen. Odmislil sem napušč železarne, ki sega sedaj prav do barake, v kateri smo bili nekoč nagneten, in kjer so bili okoli podolgovate, Noetovi barki podobne hiše razpotegnjeni majhni, lični vrtniki, za vsako stranko v baraki po eden, ti pa obiti s plotovi, nekateri so bili tak visoki, da se ni videlo čeznje. Vrtovi pa so bili tudi znotraj pregrajeni tolikokrat, kolikor je bilo njihovih lastnikov. Marsikomu je prišlo na misel, da so to stajale za živali. V teh vrtovih pa so odganjali bezgova drevesa, da so delala poleti senco, pod njimi so bile klopce, na njih si sedel in se malo stegnil, da si se zastrel v nebo, po katerem so plule sinje ladje. Spet kdo je imel tro s črnimi in kislimi jagodami portugalke in pod njimi svoje pribežališče. Po gredah pa so odganjali grah, kakor razplamenel ogenj, sivi pelini, vrste najrazličnejših solat, ki smo jo jedli celo h kislemu mleku, vmes so bile rože, na primer beli nageljni, rdeči kobulki, potonik, drobnji in beli pikčasti cvetovi grmastega razrasta, ki smo jih imenovali šlajer (tlančica).

Nekateri so si tod zgradili celo polne ute, v katerih so se skrivale ženske, ko so likale ali kleptale, moški pa so se tja zatekali pred vročino in so tudi spali v njih, ko so prišli z nočnega šihla.

Meje na Javorniku pa niso tekale ostro samo po naših vrtovih, zagrajenih s plotovi, temveč so tekale tudi v samem kraju, saj se je delil na Zgornje in Spodnje Borovlje, na Javorniku in Zajavorniku ter Zastreko. Slednja dva — Zajavornik in Zastreka — sta šele odganjala iz tal kot del kraja, prvi na Čopovini, kjer so se rasli otrokom dosegljivi hrasti, lipe, jeseni in javori, drugi pod Jelenkamom na meliščih, ki jih je seveda že prekrila trava.

Meni je bila predvsem draga Čopovina, kjer je bilo polno leščevja, na katerem si kdaj pa kdaj našel tudi kak lešnik, med grmi pa razpeljane stezice, mehke kakor pasji smrček. Na njih smo bili otroci od jutra do dne, pa še nekdo, mravljinčji, črni in rdeči.

V Zajavorniku je tudi tekla naravna meja med Koroško Belo in Javornikom kot krajem, mejaš je bila reka Javornik, ki je pridrsala izpod Stola nedaleč od Pristave v Javornikskem rovu, gredoč v dolino je še napolnila velik bazen majhne elektrarne, ki si ga je Železarna zgradila zase, hkrati pa krak njene bistrve vode napeljala še v tovarno za hlajenje in odplakovanje. Zategadelj je bila reka Javornik polna katraskih snovi, smrdeča in prazna vsakega življenja v vodi. (Mrtva reka.)

To in pa Savo ter reko Belo sem dobro poznal, saj sem vse tri vsako poletje nekajkrat prebrel; Savo zlasti v njenih meandrih, čistih in prozornih kakor pravkar izmita izložena stekla.

Po reki Javornik sem rad brodil zato, ker je bila toplejša od Save, a grenko dišča, bila je brez rib, le v gornjem toku, preden je bila speljana v Železarno, je mrgolelo pikčastih repov.

Iz te reke sem vedno izstopil s črnimi, masnimi podplati in medprstjem, obloge katrana sem si izdrgnil s kamni, ki so bili hrapavi od luknjic. Na sredi te smrdljive pa je bil, odkar pomnim, otok, poraščen z jelševjem in vrbovjem, vendar tako samotni, da je bil pravzaprav zavoljo tega vsem otrokom izjemno privlačen. Sem in tja sem ga rad obiskal, vendar z druge strani, z belške, kjer je bila reka Javornik plitka in manj besneča, kot je bila z zajavorniške.

Največji savski meander pa so bile Struge, kjer je bil niz bajejev, povezanih med sabo z mizlo nitjo pronicajoče reke, ki je presihala skozi propustni prod. Tod je raslo tudi dehteče borovje na nekaj hektarih, potem jelse in celo gabri. Vrb pa je bilo nepopisno mnogo; kar zasrebrilo se je, ko je potegnila sapa prek njih.

Kako so Struge nastale, pravzaprav kdaj, o tem so redki karkoli pomnili. Da so bile deloma prečiščene Sava in deloma lastni izviri, ki so prihajali z dna Stolovega pobočja, ni dvoma, ker sem hodil ta čista vrela pit. Bila so zelena, kakor sredica ledu, pa tudi mrzlejša od ledu. Gladi na pa se je zgibavala od nenehnega priliva kakor živ hrbet pasočne se živali.

Osrednji struški bajer je bil naše poletno hladilo, globok je bil kak meter in pol, obrasel z vodnimi lilijami in vodnim lapuhom ter lokvanji. Na začetku tega ogromnega bajeja je stala ogromna skala, na katero smo radi plezali, imenujoč jo Triglav.

Rib v teh bajejih je bilo nepopisno mnogo, od postrovi do klinov in kapunov, tudi kak len som ali krap se je prikazal med lokvanji, ki so se razmigali v okno, a mnogi so vedeli povedati, da so bile v bajeju tudi ščuke, ki so ves ta zarod redčile in ga delale zdravega.

Više gor, preden so se začeli nizati bajeji, je bilo strelišče z lopo, pod borovci pa so bile klopce iz lesa in mize. Streliška lopa se je odpirala spredaj, tako kakor se odpirajo svinjaki, notri pa so bile mize, na katerih so se ulegali strelci. Streljalo se je tod malokdaj, če se prav spominjam, le na cerkvene praznike ali kak državni praznik, tedaj so v Strugah pekli pujske, ribe, mi pa smo sedeli pri mizah, duhali smole, poslušali poka-nje in se veselili kaj vem česa.

Tu so rasli še kostanji in hrasti, otroci smo posebno radi stikali pod njimi, iščoč plodove. In celo nekaj bukev je bilo, katerih lubje je bilo polno vrezov z imeni in letnicami njihovega nastanka. Starost drevesa pa je črke in številke popačila do

neberljivosti. Le kak Z ali Ž se je še dal razbrati.

A brž ko si se po serpentinastih stezicah povzpeli do roba, odkoder je bil razgled na Struge najlepši, se ti je za hrbtom odprla tišina belških polj, oplojena s poletno vročino, sredi te žitne beline so stali stogovi, polni dehteče, oksidirane lucerne ali kakega repinčja, v zraku pa so lebdele kanje, predirno opazujoč tla pod sabo. In če se je kje premaknila kaka bilka, so se spustile v pikiranje.

V tej tišini pa so pridne roke dekel in gospodinjske molče izgrebale iz razorov plevel po več ur sklonjene predse, z rdečo ruto na glavi so se pomikale meter za metrom, puščajoč za sabo opleta in prerahljana tla.

No, in pogled z roba teh polj na Struge je bil res najlepši. Kakor živo ribje oko so zrla jezera, najlepše pa je bilo največje jezero, ki je bilo temno zeleno, gladko, živo. Na njegovem spodnjem robu, kjer je bil vstop vanj dosegljiv vsakomur, so se zbirali ob ognju kopalki. Plavati v tem velikem bajeju, ne da bi ves čas kurili ogenj, je bilo tudi sredi najhujše poletne vročine nemogoče. Moral si se ogreti še od ognja, ko si prišel iz vode.

Pa še nekaj: če nisi imel kopalk, si se okopal kar nag, ne le mi, otroci, tudi odrasli so kar goli zabredli v hlad vode in se vrnili iz nje trepetajoč, nato pa brez sramu vstopili v spodnjice in se prišli gret k prasetajočemu kresu.

Iz Strug je vodila še ena pot, pot po reki Beli, ki se je kakih trideset metrov proč od struškega velikega jezera zlivala v Savo. A zlivala se je kot ponikalnica.

Otroci smo radi hodili po izsušenem koritu, skakaje s tople skale na toplo skalo, kakor z lobanje na lobanjo. Nenadoma pa si nalesel na reko, ki se je kakor zobje glavnik razlivala v tenkih in številnih curkih in ponikala. Nekolikanj višje pa se je potem Bela že prikazala v svojih tolmunih, ki so bili topli in kjer so začele ribe begati pred nami na vse strani.

Po reki Beli se je prišlo na Koroško Belo, tedaj mogočno vas pod Stolum. Premogla je famo cerkev, občina, šola, dva prosvetna doma, sokolskega in ajmohtarskega, kakor so pravili fantovskim odsekom gospoda župnika. Imela je kak ducat gostiln, trgovin in pa seveda pokopalšče. Belani so bili povečini kmetje, ki so imeli tudi svoje hoste na pobočjih razvejenega Stola dol do Ajdne, njive pa, kakor smo že omenili, na belškem polju, jugozahodno od železnice.

Koroška Bela s starimi kmečkimi domovi, kjer so bili na omet pripeti sv. Florijani, zavetniki gasilcev, je bila prijetna vas, rad sem jo obiskoval; od vsepovsod je dišal gnoj ali plodovi zemlje, repa, pesa, krompir. Posebno dragi so mi bili vonji živine, zlasti grenki konjski in topli goveji vonj. Celotni vonj prahu je bil prijeten zavoljo snovi, ki so razpadale v njem. Zlasti konjska scanina je dehtela po strdi.

Dosti kmečkih streh je bilo pokritih s slamo, po nji pa so se razpasli zelenosivi mahovi; podoba teh ogromnih oljnih platen je bila enkratna in si jo lahko gledal od cerkve ure dolgo.

Največji, najmočnejši kmet na Beli je bil Čop. Tudi njegovo veliko streho je prekrivala slama.

Ljubljana, Silvestrovo. Dve uri pred polnočjo.

Velike mokre krpice snega so padale na strehe in pločnike. Za koraki ljudi so na tanki beli preprogi ostajali temni sledovi čevljev, ki pa jih je sneg vedno znova pokrival z belino. Iz taksijev in zasebnih avtomobilov, ki so se ustavljali pred hoteli in kavarnami, so izstopali še zadnji svečano oblečeni pari, da bi ob rezerviranih mizah in na praznično osvetljenih plesiščih pričakali prihod novega leta. Ženskam v dolgih večernih toaletah in z natupiranimi pričeskami je bilo dobro videti, kako zoprn jim je narediti tistih nekaj korakov od avtomobila do hotelskih vrat. Na njihovih obrazih je pisalo: »Nemogoče vreme. Ta sneg mi bo skvaril vso frizuro!« S konci orokavičenih prstov so privzdigovale robove svojih dolgih, posebej za to priloznost sešitih oblek, da ne bi z njimi slučajno pomedle sneg s pločnika.

Serž je brez cilja pohajkoval po cestah: po Milošičevi gor in po Titovi dol — že tretjič ali četrtič v tem večeru. Ogledoval si je izložbe in štel žarnice na jelkah. Z vznak nagnjeno glavo je lovil snežne kosme. Ko je ujel enega v usta, mu je na desetine drugih prekrilo obraz. Mehko so se mu nastiljali na čelo, na nos, na priprte veke in se takoj nato raztalili na topli koži. Raztaljene snežinke so mu polzele za vrat in se izgubljale med kocinami na njegovi bradi.

Snežilo je že tako močno, da ni bilo mogoče videti niti čez cesto in so bile tam, kjer naj bi bila okna, samo še nejasne svetle in temne lise. Avtomobilski žarometi so le trudoma rezali to gosto mešanico megle in sneženja. Njihova svetloba se je v metežu zaustavljala kot nož v medu.

Iz vseh hiš in lokalov ob cesti se je razlegala plesna glasba, smeh in zvenenje kozarcev. Sumno in veselo razpoloženje je bučalo vsepovsod. Sence plešočih parov so se risale na zavešena okna.

Ceste so bile pa prazne. Samo še redki pijanci so hripavo peli, ali kleli, ali scali za vogali. Na steklenih vratih neke restavracije je prebral napis: PSOM PREPOVEDAN VSTOP V LOKAL. Spodaj je bil narisani majhen črn kužek, čezenj pa velik rdeč križ. Trpko se je nasmehnil. Začutil je, da je ta napis namenjen tudi njemu. Na glas je izgovoril: »Psom in Seržu Polajnarju prepovedan vstop v lokal.« Kakšnega negovanega pudeljčka, ki bi ga kakšna fina dama na vrvi pripeljala

EDO TORKAR

16

ZIMA SERŽA POLAJNARJA

la v kavarno, bi že spustili noter, njega, Serža pa v nobenem primeru ne. Čevlji na nogah so mu že skrajda popolnoma razpadli. Podplati so bili že tako zlizani in tenki, da je čutil pod njimi vsak kamenček, na katerega je stopil, in samo še žica je preprečevala, da se ni zgornji del že zdavnaj odlepil od podplata. Pričakovati je bilo, da mu bodo vsak čas pogledali prsti skozi luknje. »To bi bil hudič, ja... Da mi sredi zime pogleda palec iz čevlja.«

Do vrha poln žalosti, tesnobe in jeze se je naslonil na zid in naredil nekaj dolgih požirkov iz steklenice, ki jo je nosil s seboj v žepu vetrovke. Bila je politrška steklenica s poljsko vodo. Dopolodne jo je bil ukradel v Nami; skupaj s konzervo jetrne pašete in zavojčkom čokoladnega prahu.

Iz megle se je opotekla proti njemu temna ženska postava v ponošenem plašču in z ruto na glavi.

»Ljubček!...« Daj se meni en požirek, no.«

Serž si je obrisal usta in ji podal steklenico.

»Mmmm...« Bog ti poplačaj to!« Povlekla mu je glavo navzdol in ga smoknila na lice. Njeni zobje so bili že vsi črni in iz ust je neznosno zaudarjala po žganju, tobaku in gnilobi. Prijela ga je za roko in ga začela vleči proti Figovcu.

»Pojdi, greva plesat...« Plesat hočem! Plesati! Tudi jaz hočem plesat. Vsi plešejo. In jaz nisem nič slabša od drugih. Oooo, tudi Milka zna plesat, tudi kurba zna plesat, pa čeprav je stara...«

Vlekla ga je s seboj kot cunj po pločniku, ker je bil tudi on pijan in že ves mlahav.

»Kam pa vidva?« ju je zadržal vratar pri Figovcu. »A imata rezervacijo?«

Serž, ki je že cel večer komaj čakal, da bi se nad kom znesel, se je zadržal:

»Jebi se ti u božju mater!... Nobene rezervacije ne rabiva. To sem jaz in to je moja žena... In zdaj greva plesat.«

Odrinil je vratarja k steni in se skupaj z žensko zrinil na plesišče.

Slavje je bilo na višku. Muziko so ves čas prekinjali vriski in šalji-vi medklici. Izpod stropa so viseli raznobarni trakovi in papirnate snežinke. V kozarcih se je penil šampanjec in za rezerviranimi mizami so gostje med smehom in govorjenjem tlačili vase silvestrski menu. Na plesišču je bilo toliko plesalcev, da so drug drugemu stopali na pete.

Ženska je nekaj časa topo strmel v živžav okoli sebe.

»Vidiš, kako ga serjejo,« je rekla, potem pa se je zavalila za najbližjo mizo, odrinila prazne krožnike in kozarce in dala glavo med roke.

»Kaj nisi rekla, da boš šla plesat,« ji je zavpil Serž v uho, čeprav tudi njemu samemu ni bilo nič do plesa.

»Mmmm...« pusti me,« je zamrmrala ženska in si še globlje zarila glavo v dlani. »Saj vidiš, da sem čisto preč. Kaj me matraš, za božjo voljo?«

»Po prvem bombnem napadu na Beograd je več tisoč civilnih žrtev. Žrtve so tudi zato tako hude, ker je bombni napad presenetil ljudi še v spanju. Med žrtvami je tudi mnogo otrok. Goreči Beograd pričakuje nove napade nemških bombnikov. Naša bojna letala so pripravljena, da preprečijo nov napad in da se uprejo sovražniku. Obveščamo prebivalstvo o napadu Nemcev na Jugoslavijo in dajemo navodila...«

Jože se je vrnil z nekakšnega sestanka in našel Marka na dvorišču, ko je z otrokom v naročju tolažil kmetico in ji dopovedoval:

»Ja, veste, jok nič ne pomaga sedaj. V takšnih časih je treba delati brez hitrice, panike in premišljenosti. Svetujem vam, da poskrbite čim več živih pred nemško sodrgo in v teh dneh, če bodo trgovine odprte, nakupite čim več hrane, da je ne bodo pobrali Nemci. Bolje je, da vzamete vi kot oni, katerim bi privoščili, da jih pobere lakota.«

»Prav imate, Marko, saj jok res nič ne pomaga. Meni se smilijo le ljudje tam doli v Beogradu, ki jih je toliko mrtvih, zlasti pa otroci.« Vzela je otroka iz Markovega naročja in odšla v hišo.

»Marko, sedaj pa bo, kar bo. Hud veter je zavel čez Jugoslavijo, pa ledena burja povrhu. Če je že tako, se bomo topli, da nam bo vroče, če ne, bomo pa zmrzni,« se je togotil Jože in odšel na skedenj po svojo bojno opremo in vse skupaj spravil v kuhinjo.

Vojak je prinesel na dvorišče mizo, administrator pa je pripravil vse ostalo za izdajo uniform in orožja novincem, ki so to jutro prišli v enoto.

Jutro je bilo toplo in jasno, le komaj vidne meglice so se podile po nebu, sonce pa je prav ta čas pričelo pošiljati prve žarke na dvorišče, kjer sta Marko in Jože s svojimi pomočniki delila uniforme in orožje. Vpoklicani so disciplinirano pristopali k mizam in dajali svoje podatke, obenem pa oddajali vojaške knjižice. Marko je knjižice in druge dokumente skrbno polagal v vojaški kovček.

Na dvorišču je bilo mirno, ko nenadoma eden izmed novincev zavpije na ves glas: »Ali jih vidite?«

»Kaj vidiš?« vpraša Marko.

MARTIN PREŠEREN

1

IZIGRANA SMRT
IN SUŽNOST

(IZBRANI ODLOMKI)

Danes začnemo objavljati izbrane odlomke iz obsežnega, 1.800 strani obsegajočega tipkopisa Martina Prešerna, ki ga je avtor imenoval dokumentarni roman in ga razdelil v tri dele (knjige).

Celotnega rokopisa ni mogoče objaviti, ker bi se nadaljevanja vlekla nekaj let, zato smo se odločili, da iz zanimive pripovedi aktivista OF in partizana Martina Prešerna objavimo le nekaj zanimivih odlomkov.

VOJNA

Marka je v ranem jutru prebudilo praznično zvenenje, ki je oznanjalo cvetno nedeljo. Farna cerkev je bila oddaljena le nekaj sto korakov, zvenenje je bilo močno in ubrano. Res so mojstri v pritrkavanju tile vaški mojze, si je mislil Marko, ko je nenadoma zaslišal močno hojo po stopnicah. Kmet je v eni sapi prihitel na skedenj in glasno povedal novico: »Fanta, vojna se je začela.« Marko se na pol v dremavici ni dobro razumel, ker ni vedel, ali se mu je sanjalo in je prestrašenega kmeta še enkrat vprašal, kaj se je zgodilo.

»Kaj, vojna se je začela,« je vpil kmet.

»Kakšna vojna?« je zavpil Marko in bil na mah na nogah, prav tako je planil s svojega ležišča tudi Jože.

»Hudič naj jo vzame!« je zavpil Jože.

»Kje si pa zvedel, da se je pričela vojna?« je Marko med oblačenjem spraševal kmeta. Marko so se tresle roke in tej novici skoraj ni mogel verjeti.

»Radio pripoveduje, da so Nemci brez vojne napovedi napadli Jugoslavijo in da so že bombardirali Beograd. Pridita hitro dol, saj radio poroča samo o vojni, poročila so pa taka, da vsega ne razumem.« Marko in Jože sta se uredila in takoj odšla v kuhinjo.

»Res je, Jože, vojna se je začela.«

Radio Ljubljana poroča, da je nemška vojska ob pet in petnajst brez vojne napovedi napadla Jugoslavijo in ponekod vdrila tudi prek meja. V več valovih so nemški bombniki tudi napadli Beograd...

V kuhinjo je pridrvel neki podnarednik in poklical Joža, da naj gre takoj na krajši sestanek v štab.

Marko je še naprej brez besed poslušal poročila. Kmet in kmetica sta panično begala od kleti do podstrešja in nekaj prenašala. Marko je le za kratek čas stopil pred hišo in videl kmete, ki so se zbirali pred hišami, videl pa je tudi podoficirje, ki so v bojni opremi hodili s hitrimi koraki po vasi. Mimo Marka je zdrvel tudi vojak na motorju, ki je v priklopi vozil štabnega kurirja.

Marko je ostal miren. Vrnil se je v kuhinjo. V poročilih so bila tudi nekatera navodila civilnemu prebivalstvu glede večerne zatamnitev, uporabljanja zaklonišč in še polno drugega v zvezi z vojno.

Marko se je podal na skedenj, vzel svojo bojno opremo, uredil si je kovček in vse skupaj prinesel v kuhinjo. Puško in kovček je postavil v kot. Na obešalnik je obesil vojaški plašč, optač z municijskimi torbicami in šlem. Ko se je ozrl skozi okno, je zagledal nekaj civilistov in odšel na dvorišče. Civiliste je vprašal, kaj hočejo, pa so mu odgovorili, da so klicani v enoto, ki je na njihovem območju.

»Počakajte nekaj časa, sedaj so vsi na sestanku, samo opozarjam vas, da se ne oddaljujete,« jih je opozoril Marko.

Marko se je vrnil v kuhinjo, kjer je našel kmetico, ki je jokala in oblačila svoja otroka.

»Nikar ne jokajte, saj mogoče ne bo tako hudo,« je Marko tolažil zbegano in objokano kmetico.

Radio Ljubljana, daje zadnjo prejeto novico:

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

V počastitev praznika republike so se v številnih krajevnih skupnostih zvrstile slavnostne prireditve in srečanja ter kulturne manifestacije. Letos v občini Radovljica ni bilo osrednje proslave predvsem zaradi varčevanja in pred leti sprejete stališča družbenopolitičnih organizacij, da naj bi proslavljali le okrogle obletnice pomembnih praznikov.

Izvršni svet OS Radovljica je na 101. seji 20. novembra obravnaval osnutek resolucije o uresničevanju srednjeročnega plana občine v letu 1985 z analizo v letu 1984. Sprejel je osnutek odloka o proračunu občine za leto 1985 in proučil gradivo o družbenoekonomskih odnosih v komunalnem gospodarstvu v občini. Presojal je tudi razmere in možnosti za nadaljnji obstoj in delo obrtne delovne organizacije Ključavničarstvo Radovljica. Izrekel je tudi mnenje za kandidiranje direktorja v Planu Radovljica.

Med bivanjem na Gorenjskem so imeli v Elanu Begunje 13. novembra v gosteh člana predsedstva SFRJ Branka Mikulića, ki sta ga spremljala predsednik predsedstva SRS France Popit in član kabineta predsedstva SFRJ Mile Lasić. Visoke goste so sprejeli v Elanu direktor Dolge Vojske in predsednik SO Radovljica Boris Šetina s sodelavci. Po ogledu izdelave smučí, čolnov in jadrnih letal so gostitelji seznanili goste s težavami, ki zavirajo redno poslovanje te velike tovarne.

Na peti seji občinskega komiteja ZK Radovljica 22. novembra so udeleženci nadaljevali razpravo o predlogu sklepov 13. seje CK ZKJ. Tokrat so govorili o stališčih do perečih vprašanj v skupščinskem sistemu in o povzetkih razprav in ocen dela komunistov in osnovnih organizacij ZK v občinskih upravnih organih, o njihovem samoupravnem organiziranju in o delu komunistov v družbenopolitičnih organizacijah.

Komisija za oganiziranost in razvoj pri OK ZK Radovljica je na novembrski seji oblikovala programske zasnove svojega dela v letu 1985. Člani komisije so bili seznanjeni z ugotovitvami, ki so jih zbrali na obiskih po OO ZK v razpravah o sklepih 13. seje CK ZKJ. Beseda pa je tekla tudi o možnih ukrepih za posamezne OO ZK, ki se srečujejo s problemi, katerim same niso kos.

Na 19. seji odbora za organizacijsko kadrovsko politiko in izobraževanje pri občinskem svetu ZS Radovljica so razpravljali o evidentiranih možnih kandidatih za predsednika skupščine in predsednika zbora združenega dela Skupščine občine Radovljica. Dogovorili so se za razpis prijav kandidatov za prvomajsko nagrado dela v 1985. letu.

V novembru in decembru se bodo v radovljiški občini začeli letni sestanki osnovnih organizacij sindikata in letne seje konferenc osnovnih organizacij sindikata. Člani bodo na teh sestankih pregledali svoje delo v zadnjem letu ter presojali delo članov izvršnih odborov in drugih teles sindikata. Po potrebi bodo opravili tudi volitve v izvršne odbore, razen tega pa bodo sprejemali program dela za leto 1985, poročilo o finančnem poslovanju v letu 1984 in finančni načrt za leto 1985.

Ker sta bili dve predhodni seji nesklepčni, je predsednik sveta za tradicijo delavskega gibanja pri občinskem svetu ZSS Radovljica Janko Kralj sklical 23. novembra novo sejo. Dogovorili so se o nalogah sveta, o evidenci zbranega gradiva s področja delavskega gibanja po delovnih organizacijah v občini in o tekočih zadevah.

Na 14. seji koordinacijskega odbora zarazovne in druge skupne naloge občinske Zdravstvene skupnosti Radovljica so 21. novembra sprejeli več sprememb in dopolnil samoupravnega sporazuma o uresničevanju zdravstvenega varstva. Obravnavali so samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela z Univerzitetnim kliničnim centrom v Ljubljani za leto 1984 in oceno stroškov do konca tega leta. Razpravljali so še o devetmesečnem poročilu o finančnem poslovanju skupnosti, informacijo o poslovanju izvajalcev v devetih mesecih 1984, poročilo in program dela temeljne organizacije Slišno prizadetih Kranj, več vlog za sofinanciranje in o predlogih zdravstvenih domov v občini za plačilo Fluonatriol tablet v zobozdravstvu. Sprejeli so tudi osnutek samoupravnega sporazuma o skupni evidenci prejemnikov socialnovarstvene pomoči.

Na osrednjem slovenskem gostinsko turističnem zboru v začetku novembra v Rogaški Slatini je Turistična zveza Slovenije podelila najuspešnejšim delovnim organizacijam, društvom in posameznikom s področja gostinstva in turizma plakete in posebna priznanja. V sezoni 1983/84 je bil proglašen za najboljši avtokamp v Sloveniji Šobec, za kar je prejel plaketo TZS. V kategoriji gostinskih obratov s tremi zvezdicami je prejela plaketo TZS restavracija hotela Krim z Bleda.

Na sedežu skupnih strokovnih služb SIS v Radovljici so se pred dnevi sešli na delovni sestanek vodje skupnih služb SIS iz vseh petih občin Gorenjske. Beseda je tekla o uresničevanju programov SIS v letu 1984, o poteku priprav skupnih služb za izdelavo srednjeročnih in dolgoročnih programov SIS, o financiranju skupne porabe v letu 1985 in o organizacijsko tehničnih vprašanjih delovanja skupnih strokovnih služb po občinah. Povedati velja, da so se v občinah Kranj in Škofja Loka skupnim strokovnim službam pridružile tudi že SIS materialnih dejavnosti, s 1. januarjem pa bodo to storile tudi SIS materialnih dejavnosti na Jesenicah. Ni znano kdaj nameravajo vključiti te SIS v drugih dveh gorenjskih občinah, vsekakor pa ne bodo mogli dolgo odlašati.

V novembru in decembru organizirajo v Elanu Begunje za vse nekvificirane delavce in delavce, ki nimajo ustrezne izobrazbe v proizvodnji TOZD Smučí in v lesnem oddelku TOZD Športna orodja praktični pouk in predavanja z ogledom strojev in naprav ter obvezni izpiti. Po uspešno opravljenem izpitu bodo vsi udeleženci pridobili interno polkvalifikacijsko stopnjo usposobljenosti. V novembru je že opravilo obvezne izpite tudi 533 delavcev za varstvo pri delu. Uspeh je bil izjemno dober, saj le 2,5 % kandidatov ni položilo izpita.

V delovni organizaciji LIP Bled so v devetih mesecih 1984 dosegli 66 % večji celotni prihodek kot lani v tem času, kar je za 8 % nad letošnjim planom. Izvoz je bil, v primerjavi z lanskim istim časom, ob tridesetletju večji za 44 %, od tega ima največji delež TOZD Tomaž Godec iz Bohinja, ki sama izvažala nad 60 % celotnega izvoza delovne organizacije. Tudi vrednost letošnjega devetmesečnega izvoza je višja za 44 %, od tega devizne vrednosti za 4 %, ker se razlika 40 % nanaša na devalvacijo dinarja.

Letos mineva deset let od ustanovitve hranilno kreditne službe Gozdnega gospodarstva Bled, ki je povsem upravičila svojo vlogo. Zaradi nagle devalvacije in skokovitega naraščanja obresti pa se je zadnja leta ugodnost najemanja kreditov opazno zmanjšala. Medtem ko se je prejšnja leta prijavilo za kredite vselej okoli 150 in več kmetov, je bilo letos komaj 40 takšnih posojilnih zahtevkov.

Odbor za pripravo in nadzor izvajanja programa Raziskovalne skupnosti Radovljica je na 15. seji obravnaval samoupravni sporazum o ustanovitvi raziskovalne razvojne enote za robotizacijo, ki ga je posredoval v obravnavo delegacijam skupščine Raziskovalne skupnosti. Obravnavali so vlogo Turističnega društva Bled za sofinanciranje revije Kronika Bleda, poročilo Inštituta za mlekarstvo Ljubljana o poteku raziskovalne naloge »Izboljšanje kvalitete mleka v Srednji vasi«

in podpis pogodbe z Inštitutom za leto 1985. Proučili so tudi poročilo o tekmovanju mladih matematikov občine Radovljica v šolskem letu 1983/84 in v zvezi s tem sprejeli ustrezne zaključke za razvoj te dejavnosti mladih.

Iz analize občinske Skupnosti socialnega skrbstva Radovljica je razvidno, da je število oskrbovancev v splošnih socialnih zavodih iz te občine v nenehnem porastu. Leta 1970 je bilo evidentirano 62, deset let pozneje 74, leta 1983 pa že 90 oskrbovancev. Podatki bodo služili delegatom skupščine te SIS pri obravnavi predlogov finančnih načrtov za leto 1985.

Letos so v občini Radovljica prvič začeli z organizacijo seminarjev za delavce, ki jih sprejemajo v zvezo sindikatov. Prvega seminarja v novembru se je udeležilo 34 delavcev. Seminar je organizirala Delavska univerza Radovljica v sodelovanju z občinskim svetom ZS Radovljica. Na programu so bila predavanja in razprave o subjektivnih silah v naši samoupravni družbi, o vlogi in cilju sindikatov ter o dejavnosti osnovnih sindikalnih organizacij v združenem delu. Do konca leta bodo pripravili še več seminarjev.

Delavska univerza Radovljica je te dni razpisala nekaj novih oblik izobraževanja oz. strokovnega usposabljanja delavcev. V Radovljici nameravajo organizirati tečaj za oskrbnike dvigal, tečaj za skladiščne delavce in tečaj skrajšanega programa srednjega izobraževanja živilske stroke. Ta program omogoča pridobiti izobrazbo za dela in naloge: mesarski delavec, izdelovalec mlevskih izdelkov iz testa, izdelovalec slaščic, embaler sadnih in zelenjavih izdelkov ter izdelovalec alkoholnih in brezalkoholnih pijač.

V hotelu Svoboda na Bledu je 15. in 16. novembra Center za družbenopolitično izobraževanje pri FSPN univerze Edvarda Kardelja priredil seminar »Samoupravna demokracija in verska vprašanja«. Zanimivih in koristnih razprav in okroglih mize ob koncu seminarja se je razen 70 slušateljev udeležilo tudi deset družbenopolitičnih delavcev iz radovljiške občine, ki se ukvarjajo s to problematiko.

Na 4. seji muzejsko galerijskega odbora pri Kulturni skupnosti Radovljica 15. novembra so ocenili izvajanje programa razstav v Šivčevi hiši v letu 1984, ki je potekal po načrtovanih terminih. Dogovorili so se o organizaciji vsakoletne razstave za novoletne praznike v Šivčevi hiši in o usmeritvah za galerijsko dejavnost v letu 1985. Med drugim bodo predlagali organizatorjem poletne akademije za staro glasbo, da bi ob njihovi manifestaciji organizirali tudi likovno kolonijo, ki utegne zelo popestriti kulturni utrip v starem delu Radovljice.

Delegati Kulturne skupnosti Radovljica so na 11. seji skupščine v oktobru med drugim sprejeli dopolnilo smernic srednjeročnega programa o obnovitvi odra in garderobnih prostorov v kinodvorani v Radovljici, ki jo kaže usposobiti za redne gledališke prireditve.

V nasprotju z objavljenimi mnenji v sredstvih javnega obveščanja o nerazumevanju Kulturne skupnosti Radovljica za dosedanje poslovanje planšarskega muzeja v Stari Fužini velja poudariti, da je za redna vzdrževalna dela vedno prispevala del sredstev. V letu 1984 znašala načrtovani znesek za ta muzej 30.000 din. Razen tega je Kulturna skupnost Radovljica vsa leta nazaj namensko financirala tudi raziskovalno delo Gorenjskega muzeja s področja planšarstva in sirarstva v Bohinju.

Na deveti seji komisije za šport in rekreacijo pri občinskem svetu ZS Radovljica so presojali izvajanje letošnjega programa sindikalnih športnih iger in sklepali o predlogu izvedbe letošnje zaključne prireditve SŠI, ki bo predvidoma v decembru, ko bodo najuspešnejšim podelili pokale, medalje in diplome za športne dosežke. Pogovorili so se tudi o razpisnih pogojih za Bloudkove značke zaslužnim sindikalnim športnim delavcem.

OB DNEVU REPUBLIKE SPREJEM CICIBANOV V PIONIRSKO ORGANIZACIJO

V sredo, 28. novembra, so bili v zvezo pionirjev Jugoslavije sprejeti tudi cicibani osnovne šole dr. Josipa Plemlja Bled. Sprejem je bil prisrčen, z dvema igricama, pesmicami in recitacijami.

Najprej je zapel mladinski pevski zbor šole, sledili so diapozitivi, ki jih je pripravil naš zgodovinar tov. Serajnik. Vsebinska je prikazovala pot do Jajca, ki so jo morali prehoditi delegati iz Slovenije. Sovražnik je takrat vedel, da se v okupirani Jugoslaviji pripravlja nekaj velikega, toda ni vedel, ne kaj in ne kje.

Nato sta sledili recitaciji, ki sta ju pripravili nižješolci. Po recitacijah so prišli na svoj račun učenci iz drugega razreda s svojo igrico. V njej so primerjali cicibane in pionirke. Pionirka Nina je pripovedovala otrokom, mami, babici in očetu, kakšen mora biti pravi pionir.

Po tem nastopu so se z igro predstavili še učenci višjih razredov. Razpravljali so o današnji domovini in o domovini pred štiridesetimi leti in več. Med igro so spuščali raznobarvne avione in balončke.

Sledil je najslavnejši del programa — sprejem cicibanov med pionirje. Prikorakali so četrtošolci in se postavili v dve vrsti: zadnji so držali kapice in rutke, prvi pa so jih zavezovali novosprejetim pionirjem. Sprejem je bil prisrčen in vesel.

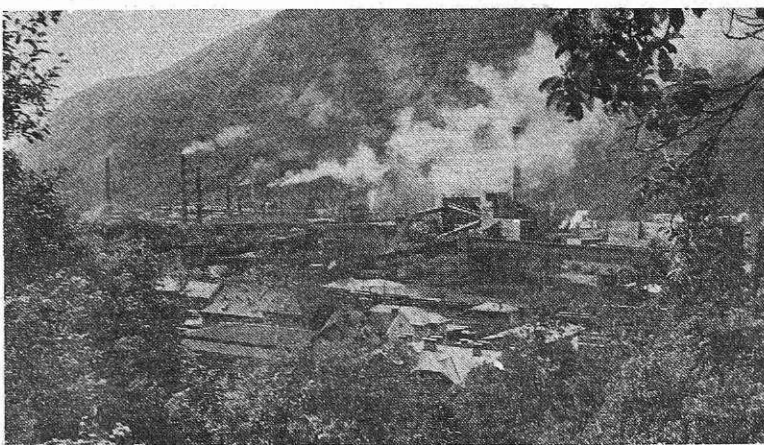
Po njem so komaj rojeni pionirčki pripravili kratek program z recitacijami.

Sledila je pesem pevskega zbora, s katero je bila proslava zaključena.

Na našo slovesnost smo povabili poleg predstavnikov krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij tudi vojake iz vojašnice na Bohinjski Beli. Veseli smo bili, da so se našemu vabilu odzvali v tako velikem številu.

Po proslavi smo priredili še prijateljsko tekmo v odbojki med učitelji in učenci.

Romana Purkart, 6. b literarni krožek OŠ dr. J. Plemlja Bled

KULTURNI DAN V OSNOVNI ŠOLI F. S. FINŽGAR LESCE

Ponedeljek pred praznikom smo učenci osnovne šole F. S. Finžgar Lesce izbrali za kulturni dan. Učenci višjih razredov in člani pevskega zbora so si v Ljubljani ogledali operno predstavo Gorenjski slavček, učenci od 1. do vključno 6. razreda pa v Radovljici filmsko predstavo, celovečerni risani film Heidi.

Ta dan bo ostal za vse nepozaben. Mlajši smo si pred filmom ogledali še razstavo Franca Dolinskega v Verigi, nekateri smo odkrivali skrivnosti Radovljice, katerih ni malo, še posebej pa smo uživali ob prisrčni zgodbi o mali Heidi. Mnogi smo jo poznali že iz knjige, zato nam je bila še bolj domača. Kar nismo se mogli načuditi, česa vsega so sposobni umetniki v filmskih delavnicah.

Operna predstava je pustila v nas nepozaben vtis. Nekateri so bili v Operi prvič in trdno so nam zatrjevali, da opera sploh ni tako cviljenje in da bodo radi še šli. Najbolj nas je navdušila pevka Olga Gracelj. Čeprav smo v mesecu pred ogledom operne predstave načrtovali obisk priljubljenega opernega pevca Jake Jeraša na naši šoli, da bi nam kaj več povedal o nastajanju take predstave in ga nikakor nismo mogli dobiti, da bi ga sploh povabili, je bil na-

men kulturnega dne dosežen. Uživali smo ob umetnikih iz operne hiše, stara Ljubljana je postala naša znanka, gibljive stopnice pa največ-

ja atrakcija tistega dne. Kaj bi hoteli še več!

Sklenemo lahko z mislijo, da si takih dni še želimo, znani pevec pa bi nas morda lahko obiskal ob kakšni drugi priložnosti, če mu bo seveda dragoceni čas to dopuščal.

Učenci novinarskega krožka OŠ FSF Lesce

SPOMINSKA SVEČANOST »ZMAGA MRTVEGA BATALJONA« NA POKLJUKI

Organizacijski odbor za izvedbo proslave »Zmaga mrtvega bataljona« pri občinskem odboru ZZZ NOV Radovljica je na novembrski seji sklenil, da bo vsakoletna spominska svečanost v počastitev spomina padlih borcev III. bataljona Prešernove brigade v soboto, 15. decembra. Svečanost se bo začela ob 12. uri pri grobišču in spomeniku na Goreljku z govorom predsednika OK ZSMS Radovljica.

Na svečanosti bodo razglasili izid razpisa za najboljši spis o junaskem boju Prešernovcev leta 1943 na Goreljku, ki so ga pisali učenci vseh osnovnih šol Gorenjske. Prvonagrajeni spis bodo prebrali, desetim avtorjem najbolj ocenjenih spisov pa bodo ob tej priložnosti podelili knjižne nagrade.

Organizatorji bodo poskrbeli za pluzenje ceste na Pokljuko in za avtobusne prevoze določenih skupin šolske mladine, borcev in občanov. Občinska konferenca ZSMS Radovljica bo na dan proslave organizirala mladinske enote, ki bodo izvedle pohod iz doline na prizorišče svečanosti. Zanje bodo zagotovili tudi topli obrok.

TVD Partizan Gorje, ki že vsa leta prireja sočasno smučarska tekmovanja, bo v soboto, 15. decembra, organizirala tekmovanje v biatlonu s štartom ob 9. uri, po proslavi ob 13. uri pa tekaško tekmo »TV-15« z udeležbo borcev NOV Slovenije.

V nedeljo, 16. decembra, bo na Pokljuki ob 10. uri štart množičnega rekreacijskega tekmovanja v smučarskih tekih za vse starostne skupine.

Proslava in spominska svečanost »Zmaga mrtvega bataljona« bo ob vsakem vremenu, zato organizacijski odbor opozarja vse udeležence na primerno obutev in obleko.

JR

PROTEST BORCEV OB OPROSTILNI SODBI DRUSCHKEJU

Pri občinskem odboru Zveze združenj borcev NOV na Jesenicah so pripravili razgovor na odmeve, ko je deželno sodišče v Heidelbergu v Zvezni republiki Nemčiji oprostilo krivde vojnega zločinca Clemensa Druschkeja, ki je bil šef jeseniške izpostave gestapa. Stevilni občani, še posebno tisti, ki so na svoji koži občutili njegova grozodejstva, so ogorčeni in začudeni ob tej odločitvi sodišča.

Na razgovoru so menili, da vsa dosežanja prizadevanja naprednih sil še vedno ne potekajo v smeri, da bi vsi vojni zločinci dobili zaslužen kazni. V primeru sojenja Clemensa Druschkeju je bila slovenska javnost premalo seznanjena s temi dogodki. V prizadevanjih, da ta vojni zločinec dobi zaslužen kazni, je pomembno delo opravilo Temeljno sodišče v Kranju, jeseniški borci so pomagali po svojih močeh, odločno pa je bilo premalo sodelovanja in pomoči od republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV Slovenije.

Predstavniki občinske konference socialistične zveze so skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami poslali protestno pismo zveznemu odboru Zveze združenj borcev Jugoslavije, zveznemu Sekretariatu za zunanje zadeve v Beogradu, republiškim družbenopolitičnim organi-

zacijam in komiteju za mednarodne odnose s tujino SR Slovenije.

Kot poudarjajo v pismu, je bil s tem sklepom postavljen dvom o pravičnosti in nepristranskosti omenjenega sodišča, namerno je bila zamenjana vsa znana dokumentacija, ki odkriva nečloveško in nehumano obravnavanje zapornikov s strani izpostav gestapa na zasedenem ozemlju v Jugoslaviji in Sloveniji in še posebej na Jesenicah.

Naj še omenimo, da je občinskega odbora borčevske organizacije na Jesenicah poslal protestno pismo krajevni odbor zveze borcev NOV Hrušica, kajti Clemens Druschke je prav na njihovem območju opravil najbolj krvniško delo. V imenu žrtev, padlih talcev na Belem polju in drugih so izrazili vse ogorčenje zaradi oprostilne rabsodbe za vojnega zločinca Clemensa Druschkeja.

J. R.

SKRB ZA OHRANJANJE IN VAROVANJE DOKUMENTARNO-ZGODOVINSKEGA GRADIVA

V skladu z določili pravilnika o strokovni usposobljenosti delavcev družbeno pravnih oseb in članov društev, ki delajo z dokumentarnim gradivom, mora vsako društvo, katerega arhivsko gradivo bo prevzemal arhiv, določiti člana društva, ki bo skrbel za ohranjanje, varnost in urejenost dokumentarnega gradiva, za odpiranje in izročanje pristojnemu arhivu.

Arhiv mora voditi evidenco članov, ki so bili po omenjenih določilih pravilnika za to določeni. Zgodovinski arhiv Ljubljana je zato poslal pred kratkim vsem društvom poseben obrazec, ki ga je bilo treba izpolniti s podatki oseb, ki so zadolžene za arhiv in jih poslati Višji upravni šoli v Ljubljani. Tam bodo namreč po pooblastilu Zgodovinskega arhiva vodili evidenco za to področje odgovornih oseb.

Da bi to delo čimbolje potekalo, bo Višja upravna šola organizirala enodnevni seminar za strokovno usposabljanje članov društev, ki delajo z dokumentarnim gradivom. Prvi takšen seminar bo 18. decembra v hotelu BOR v Predvoru. Na njem bodo strokovni sodelavci te šole predavali o urejanju dokumentarnega gradiva, s poudarkom na sistemih razvrščanja gradiva. Udeleženci bodo seznanjeni tudi z roki hranjenja, z odbira-

njem, varstvom gradiva, ureditvijo, tehnično opremo in izdelavo seznama ter z izročanjem arhivskega gradiva. Višja šola bo prijave za seminar, ki bo veljal 1.850 din, zbiral do 7. decembra.

B. B.

PRIPRAVE NA PRAZNOVANJE NOVEGA LETA IN DEDKA MRAZA

Na skupni seji koordinacijskega odbora za praznovanje novega leta in dedka Mraza pri OK SZDL Jesenice in komisije za prireditve pri občinski Zvezi DPM Jesenice so se dogovorili, da se ob novoletnem praznovanju Jesenice ustrezno okrasijo.

V skladu s tem je bil 21. novembra sestanek najbolj za to poklicanih. Na njem so ugotovili, da se več let o tem razpravlja brez posebnih rezul-

tatov in zato bo treba načrt končno uresničiti. Tam, kjer se niso zasajene smreke oziroma jelke, bo to potrebno v sodelovanju s Hortikulturnim društvom Jesenice storiti v prihodnje. Za varno in predpisano priključitev okrasne razsvetljave bo treba postaviti stalne omarice s potrebnimi priključki.

Sklenili so, naj se letos okraši park pred železniško postajo, kjer že raste ustrezno okrasno drevje. V prihodnje bodo okrasili tudi Cufarjev trg, kjer je sploh predvidena ureditev prostora za razne množične prireditve, proslave in manifestacije.

Krasitev naj bi se uredila tudi v novem centru II, v bližini poslopja zdravstvenega doma in občine ter še drugje. Dogovorili so se, da bodo letošnje mesto okrasili z razsvetljenimi zvezdicami — snežinkami, ki jih bodo namestili na drogove javne razsvetljave. Kot vsa leta doslej bodo pri okrašitvi mesta sodelovale trgovske, gostinske in druge organizacije združenega dela, ki bodo temu času ustrezno uredile izložbene in druge prostore.

Za praznovanje dedka Mraza bodo v okviru organizacij DPM pripravili posebne programe, o katerih bodo javnost posebej obvestili.

B. B.

B. B.

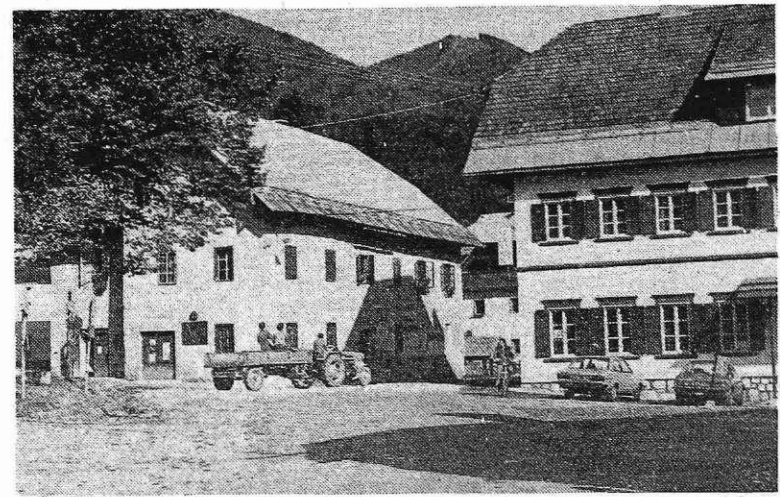
ZIMSKA (NOVOLETNA) PONUDBA ZIMSKOŠPORTNIH SREDIŠČ IN DRUGIH KRAJEV

Turistična zveza Slovenije je na osnovi zbranih podatkov, ki so jih posredovala turistična društva, oziroma gostinske in druge turistične organizacije, pripravila na 49 straneh informacijo o pensionskih cenah, smučarskih paketih, novoletnih aranžmajih in silvestrovanju za zimsko sezono 1984/85.

O ceni pensiona na osebo bi težko rekli nekaj enotnega, ker je odvisna od kategorije hotela in gostišča. Na Bledu bo, na primer, v glavnem delu zimске sezone v hotelu Toplice v enoposteljni sobi enodnevni pension stal 3.100 din, v hotelu Zlatorog v Bohinju 2.170 din; na Jesenicah v hotelu Pošta ali Korotan 1.000 din, v gostilni Črna prst v Bohinjski Bistrici (ima samo dvoposteljne sobe) 1.140 din, v hotelu Larix v Kranjski gori 4.200 din, v pensionu Kepa na Dovjem 1.500 din in prav toliko tudi v domu pod Golico.

Cena za smučarski paket na Bledu (Zatrnik) ni navedena, na Voglu bo za en dan do 2.770, za teden pa do 18.670 din. Na Jesenicah znaša vikend paket 3.150, tedenski pa 8.400 din. Na Koblj je ta cena za en dan do 1.795, za teden pa do 11.845. Tudi za Kranjsko goro cene paketov niso navedene, navedene pa so za žičnice. V Mojstrani znaša vikend paket do 4.050, tedenski pa do 11.400 din.

V informaciji so navedene tudi cene silvestrovanja (tam, kjer ga bodo imeli) in cene novoletnega aranžmaja, v katerega je všteto tridnevno bivanje (pension) in silvestrski menu (kjer silvestrovanja nimajo). Tako se cena za silvestrovanje na Bledu (konkretno v hotelu Toplice) vrti

Sredi Podkorena (foto B. Blenkuš)

JESENICE OB DNEVU REPUBLIKE

Železarske Jesenice so letošnji praznik republike praznovali z nekaterimi večjimi kulturnimi prireditvami, med katere vsekakor sodijo skupinska razstava slik članov likovnega kluba DOLIK, republiška razstava pionirske fotografije, otvoritev stalne muzejske zbirke »Delavsko gibanje in NOB na Jesenicah« in razstava skulptur in risb akademskega kiparja Draga Tršarja ter slavnostna akademija. Poleg tega so v vseh izvenmestnih krajevnih skupnostih in šolah imeli številne prireditve.

V počastitev praznika so 23. novembra odprli že tradicionalno skupinsko razstavo slik članov likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Cufar Jesenice, na kateri se s svojimi deli predstavlja 20 slikarjev. Krajši koncert ob otvoritvi je izvajal instrumentalni kvartet — violina Ana in Jože Bedič, klavir Marta Mesec in čelo Janez Mesec — s skladbami Christoph Willibalda Glucka, Guisepeja Tartinija in Ludwiga van Beethovna.

Otvoritev XXV. republiške razstave pionirske fotografije »PIONIRSKI FOTO '84«, 27. novembra v osnovni šoli Tone Cufar na Jesenicah, je bila povezana s prijetnim kulturnim programom, ki so ga pripravili pevski zbor, pod vodstvom zborovodkinje Mire Mesarič in recitatorji, pod vodstvom Igorja Škrlija, te šole, v počastitev praznika, kateremu je bila posvečena tudi razstava. Razstava bo odprta še do 14. decembra.

Na predvečer praznika pa so v Kosovi graščini na Jesenicah odprli stalno muzejsko zbirko »Delavsko gibanje in NOB na Jesenicah« in razstavo skulptur in risb akademskega kiparja Draga Tršarja. Ob otvoritvi je spregovoril član odbora za ureditev muzeja Franc Konobelj-Slovensko, zbirko pa je predstavil vodja tehničnega muzeja Železarne Tone Konobelj, ki je v sodelovanju z Janezom Metercem tudi izdelal scenarij zbirke. Znanega slovenskega umetnika Draga Tršarja je predstavila strokovna delavka muzejske skupnosti Jesenice Slavica Osterman-Keržan. Predvidoma bo zbirka dokončno urejena do pomladi prihodnjega leta, vsekakor pa že sedanj prikaz nudi možnost za bogato šolsko uro mladi generaciji.

Po tej priložnosti je bila v polno zasedeni dvorani amaterskega gledališča Tone Cufar slavnostna akademija, na kateri je bil slavnostni govornik predsednik Izvršnega sveta Skupščine občine Jesenice Srečko

Mlinarič, ki je ob tej priliki vsem navzočim in ostalim občanom čestital k prazniku.

Kulturni program so v nadaljevanju izvajali recitatorji amaterskega gledališča Tone Cufar in Koroški partizanski pevski zbor iz avstrijske Koroške pod vodstvom zborovodja Branka ČEPINA. Zbor, kljub temu, da mu je manjkalo nekaj pevcev,

predvsem slovenskih študentov z Dunaja in drugih, ki se vračajo na svoje domove šele konec tedna, je s svojo kvaliteto in skrbnim izborom partizanske — borbene pesmi prijetno presenetil poslušalce. Povezovalni program pa je v napovedi programa zelo prepričevalno vključil tudi informacijo o problemih Slovencev na avstrijskem Koroškem in o njihovem boju za uresničitev 7. člena avstrijske državne pogodbe.

Ob zahvali zboru za sodelovanje pri praznovanju našega največjega praznika so organizatorji izrekli željo, da bi bil zbor večkrat gost železarskih Jesenic.

Otvoritev stalne razstave »Delavsko gibanje« v Kosovi graščini (foto I. Kučina)

DRUŠTVO GOJITELJEV PASEMSKIH MALIH ŽIVALI ŽIROVNICA DOBRO ZAČELO Z DELOM

Društvo gojiteljev pasemskih malih živali Žirovnica je zagotovo najmlajše društvo v jeseniški občini, vendar bi brez pretiravanja lahko rekli, da sodi med najaktivnejše, če ga vrednotimo po njihovi nekajmesečni prizadevnosti. Ustanovili so se 19. februarja letos na pobudo nekaterih starejših in v krajevni skupnosti Žirovnica do takrat neorganiziranih rejcev in gojiteljev malih živali.

Snidenje številnih zainteresiranih, četudi različnih živinorejcev, spodbuja in rodi zagotovo koristne dogovore, če pa se menijo resni in napredno usmerjeni ljudje, potem zastavljene zamisli dosega rezultate. Recimo, da so Žirovnčani našli zopet nekega zanesenjaka, kot jih danes imenujemo, ki je na osnovi širšega interesa pobudnikov po mnenju nekaterih povsem enostavno sprožil svoje organizacijske registre, predložil dejansko uresničljiv in zanimiv delovni program, ki je bil kronan z uspehom.

S krajšim optimističnim uvodom bralcem seveda ne moremo zakriti številnih težav, ki so pestile ustanovitelje, pa tudi ne nekaj sto in več ur prizadevnega dela, ki je nepoznavalcem zastrt in nesodelujočemu članu društva tako povsem razumljivo neznan, da ne rečem skoraj tuj. Pa ni namen kritizirati, temveč spodbuditi poleg resnično prizadevnih članov še ostale. Lepo in prav je, če se vse uredi na tak način, da spravi botruje načrtovan uspeh dela, ki so ga vsi člani družno zastavili in končno dosegli.

Le nekaj kratkih mesecev dejavnosti društva odkriva, da bodo z resnostjo in delovno pripravljenostjo večine članstva tudi v prihodnje kos različnim težavam, ki jih društvo doživlja podvojene, saj mora poleg reševanja težav članov še intenzivno skrbeti za male živali. Ko je bilo društvo ustanovljeno, so začeli s tremi sekcijami: za kunčjerejo, perutnino in golobarstvo. Nekaj mesecev za tem so dodali še sekcijo za vrčkarje in sadjarje. Načrti so obsežni, povezani v celoto društvene dejavnosti. Letos stoji pred njimi samo še ena naloga, to je redni letni občni zbor. Marsikdo bo vprašal, če je to res mogoče, da so vse, kar so nameravali, tudi opravili? Tako je, vse!

V letošnjem letu so skoraj vedno uspeli zagotoviti vsem članom krmo za živali, kar bodo urejevali tudi v prihodnje po dogovorjenih rokih in naročilih članov.

Komisijso so preverili in pregledali vse male živali vseh članov društva, jih ocenili in tako ugotovili številnost reje in gojiteljstva, kot tudi kakovost in zdravje ter higijenske pogoje. Mimogrede so skrbeli za večanje članstva in strokovno znanje včlanjenih. Organizirali so vsakomesečne redne seje vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9. uri v sejni sobi TVD Partizan v Žirovnici, tri predavanja in dva predavanja pri društvu

gojiteljev malih živali v Kranju. Seje upravnega odbora se lahko vedno udeležijo vsi člani. Društvo skrbi za iskanje in nabavo novih pasemskih živali, o čemer se pogovorijo na sejah. Da bi bilo prijetneje, so v soglasju s TVD Partizan Žirovnica udobno preuredili sejno sobo in predsobo na lastne stroške. Zanimivo je, da se nekdanje zelo zaprto društvo TVD Partizan v Žirovnici vse bolj odpira še drugim društvenim organizacijam, kar je nadvse pohvalno in kaže, da dom postaja pravi družbeni dom, ki poleg lastnega telovadnega urnika lahko nudi dovolj prostora še komu (v domu imajo svoje prostore knjižnica »MATIJA ČOPA«, avtomoto društvo, lovsko družina STOL, mladina KS Žirovnica in drugi, ki dom koristijo le občasno).

Dejavnosti društva, ki se edino v Sloveniji imenuje DRUŠTVO GOJITELJEV PASEMSKIH MALIH ŽIVALI, še nismo našli do kraja. Največji uspeh je društvo doseglo s PRVO RAZSTAVO PASEMSKIH MALIH ŽIVALI v Žirovnici od 15. do 18. novembra letos. Več kot 200 razstavljenih malih živali je presenetilo skoraj 2000 obiskovalcev iz vse Gornjesavske doline in od drugod, ki jih ni mogel zaustaviti ne dež, ne sneg. Na razstavi so razstavljali tudi člani drugih društev iz Kranja, Jesenic, Blejske Dobrave in Ljubljane svoje najlepše pasemske male kunce, kokoši, race in golobe. Na osnovi strokovne ocene so podelili devet šampionskih ocen in od tega kar šest malim živalim članov žirovnškega društva. To je bila seveda vsem že precej utrujenim članom organizacijskega in prireditvenega odbora močna opora, da so zdržali do zaključka celotnega razstavnega programa, ki je potekal nič manj kot deset dni!

Vsem, ki so kakorkoli sodelovali in pomagali, iskrena hvala. Društvo se zahvaljuje za vsestransko razumevanje in nudene prostore društvu TVD Partizan in njihovem upravnemu odboru z željo, da bi tudi v prihodnje tako sodelovali in si medsebojno pomagali pod eno streho.

Le še nekaj tednov nas loči od zadnjega dne tega leta, za katerega vsaj društvo gojiteljev pasemskih malih živali Žirovnica lahko reče, da je bilo nadvse uspešno, plodno in spodbudno za novo 1985. leto, v katerem vsem svojim članom želijo vse najboljše, zdravja in sreče, kot tudi vsem ostalim občanom Radovljice in Jesenic.

PLAMS

NEPOZABNO SREČANJE Z MLADIMI V JAVORNIŠKEM ROVTU

Druženopolitične organizacije, vključno z osnovno organizacijo ZSMS krajevnih skupnosti Javorniški rovt, so organizirale 23. novembra v prostorih novega doma gasilcev v Javorniškem rovtu razgovor na temo: Mladi med NOB.

Vsi, ki smo se tega zbora udeležili, smo bili prijetno presenečeni, ker verjetno ni nihče pričakoval tolikšne udeležbe in prav tako ne vsebinsko bogate razprave. Že sprejem mladih, njihov kulturno umetniški program pred pričetkom in tople pozdrave besede predsednice osnovne organizacije ZSMS Javorniški rovt Marije Klinar, so nam vile veliko spodbudo za razpravo na temo Mladi med NOB in tudi v povojnem času.

Prostor, v katerem smo se zbrali, je bil obogaten tudi z razstavo, ki je veliko pripomogla k osvetlitvi časa pred štiridesetimi in več leti v tej gorski vasi. Razstavo je pripravil Franc Konobelj-Slovenko, ki je bil med NOB vodja sektorja I in je povezoval vse delo in življenje ljudi na območju, ki ga danes obsega krajevena skupnost Javornik-Koroška Bela. Tovariš Slovenko je v razpravi tudi povzel zgodovino tega kraja, delo ljudi, ki so bili vsi aktivno vključeni in sodelovali v NOB in med njimi ni bilo izdajalca.

Uvodno besedo je imel predsednik krajevnih organizacij ZB NOV Javornik-Koroška Bela, ki je najprej pozdravil vse navzoče in med njimi še posebej Slovenka, Branka Iskra, sekretarja OK ZKS Jesenice, predstavnik osnovne šole Karavanških kurirjev NOB in druženopolitičnih organizacij krajevnih skupnosti, vasčane Javorniškega rovtu in še posebej člane osnovne organizacije ZSMS, ki so nas sprejeli v prostorih, ki so predvsem plod njihovega prostovoljnega dela in njihovih žuljev. Naš obisk so si vzeli za skromno priznanje in prebijanje iz anonimnosti.

Vsi smo bili ponosni, da je bila med nami tudi tovarišica Metka, sestra padlega okrožnega sekretarja SKOJ Jožeta Zupana-Ježka. Že v sredo, 21. novembra, je bila na proslavi v osnovni šoli na Koroški Beli in odkrila doprski kip bratu, po katerem nosi ime pionirski odred. Že predsednik borčevske organizacije je poudaril, da spomin na Jožeta Zupana-Ježka ne bo ugasnil, dokler bo živel Ježkov rod. Zamenjale so se že generacije učencev, učiteljev in mentorjev, tradicije NOB pa zato niso prav nič zatonile. Tudi sodelovanje šole z borčevsko organizacijo je zelo uspešno.

V razpravi je sodelovala tudi tovarišica Metka, ki je povedala, da je za smrt brata zvedela na Pokljuki od tovariša Aleša Jelencja. Takole je dejala: »Tovariš Aleš me je poklical k sebi in povedal za smrt Ježka, mojega brata. Dejal mi je, naj bom ponosna na njegovo delo, naj bom močna in naj bratovo smrt prenesem možato. Svojo bolečino sem resnično skрила pred tovariši. Pozneje pa sem poiskala samoto, ker bolečine in občutka, da sem ostala mogoče od nekdanje sreče, čeprav revne družine sama, nisem mogla več premagovati. Pomislila sem na očeta v izgnanstvu

v taborišču. Nisem vedela, če je sploh še živ, kdaj bo on zvedel in kako prenesel smrt svojega edinega sina, ki ga je imel tako rad in bil nanj tako ponosen. Spomnila sem se tudi utrinkov iz najinega življenja, še posebej pa sem se spomnila Ježka, kako sva se pred odhodom v partizane poskrbela za pokop padlega partizana. Poleg naju je bil še najin oče in partizan Kiršner.

Po težkih trenutkih premišljevanja in bolečine sem se vrnila med borce. Še bolj sem se čutila kot otrok te družine, ki me je sprejela medse kot štirinajstletno dekletce. Z borci smo stisnili pesti kot že tolikokrat in prisegli na boj in maščevanje nad temi podivjanimi zvermi, ki so prizadejali že toliko gorja. Misel na smrt že toliko članov SKOJ in mladih ljudi iz vaše krajevne skupnosti in širrom naše domovine me je tolažila, da je bil Ježek le eden med mnogimi.

Svoje pripovedovanje je sklenila z zahvalo, ker ni pričakovala, da se bomo spominu Ježka ob 40-letnici smrti tako oddolžili. Presenečena je bila, da smo jo povabili in tako sprejeli medse. Rekla je, da nima besed, s katerimi bi povedala, kako lepo se počuti med nami. »Občutek imam, kot da smo se razšli šele včeraj in ne pred štiridesetimi leti,« je zaključila svoje pripovedovanje. Obljubila nam je, da bo še prišla med nas, da bomo skupaj oživljali spomine na leta pred štirimi desetletji in več.

Del razprave smo posvetili tudi mladim v Javorniškem rovtu in jim izrekli priznanje za tako aktivno delo in uspehe, ki so jih dosegli. Predsednica mladinske organizacije nam je povedala o organiziranju, delu in uspehih. Predvsem je poudarila enotnost in delavnost vseh članov. Pri delu in gradnji doma jim je primanjkovalo vsega, a so vse nadoknadili s svojimi žulji. Če so potrebovali denar, so odšli k Vatrostalni in še tam delali, predvsem čistili opeko.

Uspehi, ki so jih dosegli, jim vlivajo novih moči za nove akcije in uspehe. Upajo tudi, da bodo, čeprav tiho, vendar z delom in zgledom pritegnili tudi mlade iz vse krajevne skupnosti in v občini in ne nazadnje tudi iz vodstva občinske konference ZSMS, ki smo jih pogrešali tudi na tej triinpolurni razpravi. Tu bi lahko ugotovili, kako je treba delati, kako se da delati brez administriranja. Delo mladih v Javorniškem rovtu je podobno delu mladih v prvih letih po osvoboditvi, ko je bilo njihovo delo ena sama akcija od lokalnih do zveznih, ki so našo domovino dvignile iz ruševin.

Tudi naše borčevsko sodelovanje z mladimi v Javorniškem rovtu je uspešno. Mladi nas vabijo vsako leto za dan borca — 4. julij na kurirski postajo G 22, kjer pripravijo prirčno srečanje s kulturnim in zabavnim programom.

Prav tako mladi sodelujejo z graničarji in ob državni meji krepijo družbeno samozavest in se skupaj usposabljaajo za splošni ljudski odpor. Tako branijo del naše domovine pred vsakim, ki bi želel, da bi se ponovilo, kar je bilo pred štirimi desetletji. Tudi na tej razpravi ni manjkalo predstavnika graničarjev Iva Klanice, ki pozna vse probleme in pore življenja ne le ob meji, ampak v naši občini in prav tako pomaga pri reševanju le-teh.

Ob pol desetih zvečer smo se poslovili z željo, da se tako še srečamo. Poslovili smo se od mladih v Javorniškem rovtu in zapustili njihovo sobo, v kateri smo preživeli nepozabne trenutke in v kateri imajo mladi na steni že bronasto priznanje OF. Prepričani smo, da se jim bodo pridružila nova priznanja, saj so jih že in si jih bodo še zaslužili.

Jaka Klinar

V razrede smo povabili nekdanje Ježkove soborce. Z zanimanjem smo prisluhnili njihovem pripovedovanju, saj so obudili svoje spomine in nam mnogo povedali o svojem mladem tovarišu in našem vzorniku. Nato smo se skupaj udeležili spominske svečanosti z bogatim kulturnim programom. Nastopili so recitatorji in pevci naše šole, ritmično točko pa so izvedle učenke ritmičnega krožka. Na slovesnosti je spregovoril tudi Franc Konobelj-Slovenko.

Slovesnosti se je udeležila tudi Ježkova sestra Metka, ki je odkrila

Poleg drugih razpravljalcev smo spodbudili k razpravi tudi Jožeta Zidarja, mentorja številnih mladih, predvsem smučarjev. Nerač govori. Njegov moto je delo. Njegovo delo letos, in seveda njegove brigade, je ciljna hišica za kurirski smuk. Štiri-desetletnico smrti kurirjev v Medjemu bomo počastili z novim domom kurirjev NOV, kot smo to hišico poimenovali.

Tudi tega entuziazma, prostovoljno opravljenih ur in na drugi strani veselja ob uspehih se ne da opisati. To lahko čuti in podoživlja le tisti, ki je pri tem sodeloval, sodeloval z Jožetom Zidarjem, katerega delo in redke, vendar pretehtane besede, spodbujajo in vsaka pomeni kamenček v mozaiku novih zmag od Kresa do Medjega dola.

O takih uspehih v preteklosti in danes se je pohvalno izrazil tudi Branko Iskra, ki je kot sekretar občinskega komiteja ZKS Jesenice prišel, bil z nami več kot tri ure in s tem predvsem dal priznanje mladim in jih s prisotnostjo in besedami navdušil za nadaljnje delo.

Pretrsljiva je bila tudi pripoved nekdanje članice SKOJ Marice Kogovškove, ki je ob obisku Ježka in še dveh tovarišev pletla nogavice. Medtem ko so pili čaj, jo je Ježek vprašal, če jih plete njemu in če bo tako pridno pletla, bodo do večera, ko bodo imeli sestanek, že gotove. Vendar zgodilo se je drugače. Kdo bi mislil, da se lahko v petnajstih minutah spremeni vse — vedro razpoloženje v tragedijo in žalost. Nasmejan obraz, poln življenja in radosti, je bil čez petnajst minut blede, nem, nemočen. Tisto noč je bil namesto sestanka pogreb našega sekretarja s stisnjenimi pestmi vseh tistih, ki jih je vodil, vzgajal in bodril.

Ta večer smo ugotovili, da bi zagotovo Ježek rekel to, kar je, na primer, Kajuh: »Za to, za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti.« Zagotovo bi bil ponosen na svoj »Ježkov rod«, ki gre po njegovih stopinjah in nam kliče: »Računajte na nas!«

Bogate izkušnje tega razgovora so nas spodbudile, da nadaljujemo to dejavnost, ki je ena uspešnih oblik pri oživljanju in ohranjanju tradicij NOB.

Albina Klinar-Darinka, ki se je udeležila tega razgovora in je bila leta 1943 sekretarka mladine in prva sekretarka SKOJ na Planini pod Golico, je predlagala, da bi ob štiridesetletnici smrti bork in borcev na Planini pod Golico tudi organizirali okroglo mizo na to temo in se tako oddolžili spominu na padle in dali priznanje vaščanom za vse, kar so prispevali v NOB. Tam sta omahnila v smrt tudi dve članici SKOJ iz krajevnih skupnosti Javornik-Koroška Bela, in sicer Ela Treven in Cilka Zupančič.

Žal se razgovora v Javorniškem rovtu nista mogla udeležiti Alojz Tišov in Jože Remar. Alojz Tišov, ki ga je bolezen priklenila na posteljo, je tesno povezan z Ježkovim odredom kot mentor. Jože Remar, ki je bil službeno zadržan, pa je postavil temelje sedanji mladinski organizaciji v Javorniškem rovtu.

Ob pol desetih zvečer smo se poslovili z željo, da se tako še srečamo. Poslovili smo se od mladih v Javorniškem rovtu in zapustili njihovo sobo, v kateri smo preživeli nepozabne trenutke in v kateri imajo mladi na steni že bronasto priznanje OF. Prepričani smo, da se jim bodo pridružila nova priznanja, saj so jih že in si jih bodo še zaslužili.

Jaka Klinar

OB DNEVU ŠOLE

V sredo, 21. novembra, je minilo 40 let, odkar je v Javorniškem rovtu padel partizanski kurir, sekretar SKOJ, Jože Zupan-Ježek. Naš pionirski odred ponosno nosi njegovo ime, zato imamo vsako leto 21. novembra dan šole. Letos smo odkrili njegov doprski kip, pripravili pa smo tudi zgodovinsko šolsko uro in spominsko svečanost.

V razrede smo povabili nekdanje Ježkove soborce. Z zanimanjem smo prisluhnili njihovem pripovedovanju, saj so obudili svoje spomine in nam mnogo povedali o svojem mladem tovarišu in našem vzorniku. Nato smo se skupaj udeležili spominske svečanosti z bogatim kulturnim programom. Nastopili so recitatorji in pevci naše šole, ritmično točko pa so izvedle učenke ritmičnega krožka. Na slovesnosti je spregovoril tudi Franc Konobelj-Slovenko.

Slovesnosti se je udeležila tudi Ježkova sestra Metka, ki je odkrila

doprski kip svojega brata, mladega partizanskega kurirja. Kip je izdelal akademski slikar in kipar Jaka Torcar.

Kip se bo lepo vključeval v prostore naše nove šole. Vedno nas bo spominjal na slavne dni naše NOB in na našega Ježka. Pionirji obljublamo, da ga bomo zvesto čuvali, prav tako pa bomo čuvali vse, kar so nam priborili tovariši borci in za kar so darovali mnogo življenj.

Literarni krožek
OŠ Karavanških kurirjev NOB
Koroška Bela

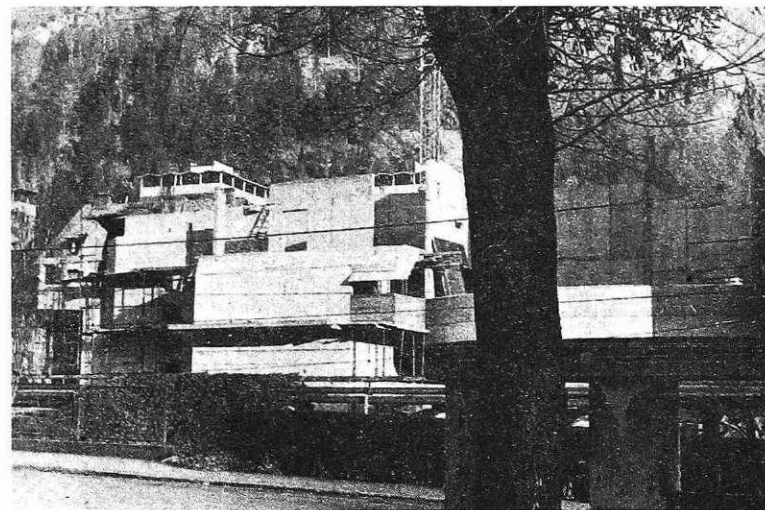
PRAZNIČNI ŠOPEK ZA VAROVANCE DOMA DR. FRANCETA BERGLJA

Praznik 29. november — dan republike praznujemo vsi. Cicibani, pionirji, mladinci, naši starši in tudi starejši ljudje. Mislim, da imajo oni največjo pravico praznovati. Velikokrat pa se zgodi, da so naši najstarejši občani, od dela in naporov utrujeni, ob takih dneh zapuščeni, pozabljeni od sveta. Sami včasih težko vnesejo prešernost v svoje domove. Za enega izmed njihovih domov pa smo poskrbeli mi, učenci COŠ Gorenjskega odreda iz Žirovnice, igralce jeseniškega gledališča Tone Čufar Rado Mužan in harmonikar Jelo.

Ko so folkloristi zaplesali Titovo kolo in gorenjske narodne pleske, je dvorana oživila. Ko so po prostoru zaplavali stih, so se obrazi zamislili, zamaknili nazaj, v preteklost... Ko pa je igralec Rado Mužan deklamiral še venček narodnih pesmi ob ubranem igranju na harmoniko, so se žene in možje od srca nasmejali. Videli smo, da so srečni. Mislim, da jim lepšega za praznik republike nismo mogli podariti.

Ko smo se s kombijem vračali proti šoli, sem se počutila... Težko je opisati občutek, ki ga človek ima, ko je resnično zadovoljen, kadar osreči sočloveka.

Nuša Gorjanc, 7. a
COŠ Gorenjski odred Žirovnica

Gradnja kinodvorane na Jesenicah (Foto I. Kučina)

UTRINKI Z EKSURZIJE PO ŽELEZARNI

Z avtobusom smo se odpeljali na Jesenice na ogled Železarne in tehničnega muzeja. V muzeju je bilo zelo zanimivo, saj smo videli mnogo starega orodja in se seznanili z zgodovino železarstva. (Primož)

Vodič nas je peljal v Železarno. To je bil za nas poseben dogodek. Na glave smo si posadili čelade. Ogleдали smo si obrate, kjer talijo in vlivajo jeklo. Povsod je bil zadušljiv zrak. Iz peči je puhtela vročina. Delo je zelo težko in umazano, zato ga opravljajo samo moški. Pri delu jim pomagajo stroji, ki so, kot je povedal vodič, zastareli, zato mnogo dela opravijo še ročno. Najbolj me je prevzelo, ko je teklo žareče jeklo v kalupe. (Nataša)

Ogledali smo si tudi električne peči. Tam je tako pokalo, kot bi bili na ruski fronti. Veliko učencev si je umazalo obleko, pa se še dela pritaknili nismo. (Boštjan)

Na plavž se mi je posebno vtisnilo v spomin tekoče surove železo, pa tudi neprijeten vonj žvepla, kot bi smrdelo po gnilih jajcih. Ugotovila sem, da je tam delo težko in nevarno. (Mojca)

Delo v Železarni je zahtevno. Samo majhen napačen gib in lahko se zgodi nesreča. Težko si predstavljam, da bi delal v Železarni. Ne vem, če bi zdržal. (Iztok)

Predstavljam si, da sem oblečena v zamazano delovno obleko, na rokah imam prevelike rokavice, na glavi čelado. Obraz mi žari od ognja, v oči mi sili prah, od nekje mrzlo vleče... Nenaden ropot me vrne v stvarnost, ki me zresni. Večkrat se jezim na šolo in knjige, a ob pogledu na življenje v Železarni mi postanejo nenavadno ljube. (Marjeta)

Od hrupa in neprijetnih vonjav me je bolela glava. (Blanka)

Obstala sem in premišljevala o delavcih: Kaj pa njihovo zdravje? Le kako vzdržijo osem ur, kjer je toliko plinov, prepiha, vročine...? Ko smo prišli iz tovarne, sem se počutila kakor v raju. Svetloba! Sonce! Zrak! (Lili)

Če samo pomislim, kako utrujeni so delavci, ki po osem in več ur delajo v Železarni, me skoraj mine poklic železarja. (Boštjan)

Na tej ekskurziji sem izvedel mnogo novega o poklicu plavžarja in martinarja. (Borut)

Delo je resnično težko in verjamem tistim, ki pravijo, da so po delu utrujeni in potrebujejo počitek. (Veronika)

Mnogo jih je delalo, mnogo pa brezskrbno sedelo in celo ležalo. (Maja)

Marsikatera pikra je padla na račun mož, ki so mirno kadili, sedeli in se zabavali. Kaj res niso imeli nobenega dela? Morda tudi zaradi takih zastaja proizvodnja, niso izpolnjeni

načrti, osebni dohodki pa se manjšajo. Mislim, da bi moral vsak človek vestno opravljati svoje delo, saj se bomo le tako rešili iz večnih težav. Izbrala si bom tak poklic, ki me bo veselil. (Irena)

Delo v tovarni je težko. Huda vročina, prah, ropot... Vse to človeka odbija in hkrati privlači. Ali ni zanimivo odpirati plavž? Meni se zdi, toda delavci, ki to delo opravljajo, najbrž ne mislijo na to. Toda tako si služijo kruh, ta pa je drag... (Mateja)

Tudi mi bomo nekoč hodili na delo. Zavedamo se pregovora: BREZ POTU NI MEDU! (Suzi)

Domov sem prišla bolj utrujena, kot če bi bila ves dan v šoli. (Maja)

Občudujem delo železarja, a me Železarna sama ni pritegnila, zelo pa me je vznemirila napis: »OČKA, VRNI SE ZDRAV DOMOV!« (Zlatko)

VSÍ OSMOŠOLCI
OŠ F. S. FINŽGAR LESCE

NA DOVJEM PROSLAVILI DAN REPUBLIKE

V torek, 27. novembra, je bila v dvorani kulturnega doma na Dovjem proslava v počastitev dneva republike za krajeve krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana. O pomenu našega največjega praznika je zbranim govoril predsednik krajevnih konference socialistična zveza Janez Kramar. Omenil je pomemben razvoj krajevnih skupnosti v zadnjih letih, predvsem asfaltiranje in urejanje cest ter ob tem pozval vse krajeane, da se na ponovnem referendumu 16. decembra odločijo še za petletno podaljšanje samoprispevka za dokončno ureditev cest.

V kulturnem programu so sodelovali učenci osnovne šole 16. decembra Mojstrana, recitatorji kulturno-umetniškega društva Jaka Rabič in ženski pevski zbor Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Naslednji dan je bila v osnovni šoli v Mojstrani še slovesnost, ko so 45 cicibanov sprejeli v pionirsko organizacijo.

JR

KAJ JE SVOBODA?

- da lahko svobodno tekam po travnikih;
- da lahko govorim slovenski jezik;
- da imamo svoje domovine;
- da gremo brezskrbno v šolo;
- da gremo svobodno v gore;
- da lahko beremo slovenske knjige;
- da se lahko igramo;
- da imamo dovolj hrane;
- da ne trpimo;
- da imamo slovenske učitelje;
- je mir in sreča.

Svobode nima vsak, svobodo ima fisti, ki si jo pribori.

Učenci in učenke
3. b razreda
COŠ Tone Čufar

Dopisujte

RETROSPEKTIVNA RAZSTAVA LIKOVNIH DEL ALBINA POLAJNARJA V RADOVLJICI

V Šivčevi hiši v Radovljici so pred prazniki odprli retrospektivno razstavo akademskega slikarja ALBINA POLAJNARJA ob 60-letnici njegovega rojstva. Razstava je odprta še do 9. decembra vsak dan ob 10. in od 12. do 18. ure. V katalogu, ki ga je ob tej priložnosti izdal muzejsko-galerijski odbor pri Kulturni skupnosti Radovljica, Maruša Avguštin takole predstavlja slikarja:

»Slikarski lik Albina Polajnarja je dokaj samosvoji, odmaknjen od najnovejših tokov v likovni umetnosti, pogojen s slikarjevo osebnostjo, in rojstno bohinsko dolino, z njeno posebno barvno razpoložljivostjo. Od leta 1958, ko je diplomiral na Akademiji uporabnih umetnosti v Beogradu in vse do leta 1980 je bil zaposlen kot likovni pedagog v osnovni šoli v Bohinjski Bistrici. Od tedaj naprej deluje kot svobodni umetnik. Vrsto let si je prizadeval za ustanovitev in delovanje združenja domačih likovnikov z imenom ALPALIK, kar je v veliki meri odraz slikarjeve želje po preseganju lastne osamitve. Več nastopov slikarjev v Bohinju in v drugih krajih Gorenjske so njegova zasluga. Skupina ni prav zaživela, ker razen krajevne pripadnosti ni imela večjih povezovalnih lastnosti.

Obremenjenost s pedagoškim delom in oddaljenost od večjih likovnih središč nista ovirali Albina Polajnarja pri njegovi slikarski in razstavni dejavnosti. V poznih petdesetih in v šestdesetih letih je obsejal velik del slovenskega prostora, razstavljal pa je tudi v Beogradu, Gradcu, v italijanski Gorici itd. Kasneje je področje razstavljanja nekoliko omejil, vendar je ostal v slovenskem prostoru stalno navzoč.

Število razstavljenih del v Šivčevi hiši je sicer skromno, vendar so med njimi psihološko poglobljeni portreti in dve krajini iz konca petdesetih let, ki sodijo med avtorjeva najboljša dela. Za popolnejšo podobo Polajnarjevega slikarskega ustvarjanja manjkajo na razstavi posamezna dela iz njegovega surrealističnega obdobja in nekateri poskusi približevanja abstraktnemu slikarstvu. V nadrealističnem, sanjskem, pravljicnem in fantastičnem slikarskem izrazu je Albin Polajnar ustvaril nekaj zanimivih figuralnih kompozicij, medtem ko abstraktna umetnost nikoli ni bila njegova domena. Obžalujemo lahko, da se slikar ni več ukvarjal s portreti: predvsem njegove zgodnje portrete odlikuje poleg podobnosti z modelom ekspresionistično poglobljen izraz.

Najbolj izstopajoča in zgodaj uveljavljena stilna komponenta v Polajnarjevem slikarstvu je ekspresionizem. Čeprav je iz ljubljanske šole za oblikovanje prinesel trdno realistično risbo, o kateri prica, na primer, portret Marije, se je na akademiji v Beogradu ogrel predvsem za ustvarjanje v barvi. Dela iz beogradskega obdobja so ekspresivna, barvna skala je namenoma ubita in zožena, pri nanašanju barv prevladuje lopatica. V portretih, nastalih po odhodu z akademije, se slikar poslužuje impresionizma, bližjega nanašanju barv, ki se dobro povezuje z ekspresionističnim izrazom v sliki. Pri nadaljnjem poglobljanju v svet barv se slikar močno približa fauvizmu. Kasneje, nekako v drugi polovici šestdesetih let, začne vnašati v barvno tkivo slike ostre črne konture, ki so s prvotno zasnovano sliko pogosto v protislovju. Motivi dobivajo realistični obrisi, skelet, ki ga slikar polni s povsem svobodnimi barvnimi poudarki in tako spreminja njihovo prvotno zamisel. Težak barvni in svetlobni izraz, lasten bohinjski krajini in pogojen s slikarjevo naravo, je ob uporabi svobodno izbrane barvne skale spremenjen, slike postanejo lažje in živahnije, nimajo pa več tiste notranje moči kot nekoč. Slikarjeva kombinirana tehnika lopatice in čopiča se spremeni v pravcato igro, prav tako je igra doslikavanja že naslikane kompozicije z naknadnimi korekturami, ki so sliki pogosto v škodo. Vendar imamo tudi med kasneje nastalih slikami v živih in kontrastnih barvah nekaj prepričljivo učinkovitih krajinskih upodobitev, ki jih na razstavi mogoče najbolje predstavlja slika Pozabljeni iz leta 1982.

Ustvarjalna krivulja Albina Polajnarja je najvišja v njegovem zgodnjem obdobju. Iz ostrega opazovalca in odličnega risarja na srednji šoli na akademiji razvije v močnega kolorista z miljejsko in osebnostno pogojeno barvno skalo, ki v gledalcu ustvarja občutje melanholije in zapusti v zgodnjih pokrajinah in portretih dela trajne umetniške vrednosti. Nadaljnja likovna iskanja nihajo od bolj ali manj uspešnih stvaritev. Praviloma so kvalitetnejše figuralne kompozicije in krajine, v katerih je slikar dal več prostosti svoji spontani barvni senzibilnosti in osnovni ekspresionistični naravnosti.

Kot svobodnemu umetniku se ponaša Albin Polajnarju mnogo več časa za realizacijo njegovih ustvar-

jalnih načrtov in s tem tudi več možnosti za tesnejše likovno povezovanje s celotnim slovenskim prostorom. Želeli bi, da bi nam upodobil še več Milen, Marjan, bohinskih kme-

FRANC DOLINŠEK JE RAZSTAVLJAL V VERIGI

V počastitev dneva republike so v delovni organizaciji Veriga Lesce organizirali zanimivo razstavo jeseniškega slikarja, dolgoletnega člana DOLIK-a, Franca Dolinška.

Nekaj podatkov o njem. Rodil se je v Zagorju ob Savi. Leta 1937 je prišel na Jesenice in se zaposlil v Železarni. Od leta 1965 je upokojenec in mu tako ostaja več časa za ustvarjanje.

Slikarjev, ki bi se s tolikšno prizadevnostjo in natančnostjo lotevali tihožitij, v današnjem času ni veliko. V barvah je zadržan, uporablja prejetne kot svetle, čeprav zavzemata svetloba in senca v njegovih delih pomembno mesto. Barve so skladne z glinstim posodjem, potemnelim lesom in pletenim šibjem, nepogrešljivimi elementi posameznih tihožitij, na katerih najdemo še starinske predmete in dobrote stare kmečke kuhinje: krompir, zelje, kruh, jabolka, hruške... Predmeti niso nikoli razmetani, med njimi je vedno posebne vrste vzročnost. Iz njegovih del diha tiha domačnost in strogi realizem.

Dolinšek je že 33 let član DOLIK-a, likovnega kluba z Jesenic. Raz-

stavljal je na Jesenicah, v Kranju, na Bledu, v Zagorju...

Vesela sem, da smo si to razstavo ogledali vsi učenci. Med tihožitji smo bolj pričakovali rož in vaz, slikar pa nam je na naše presenečenje postregel s takimi bleščecimi jabolki, da bi kar zagrizli vanje, olupljeni krompir pa bi odnesli mamam, da bi bilo opoldansko kosilo prej kuhano. S spoštovanjem smo zrl v hlebec kruha, nož in vrč, rekvizite, po katerih najprej sežemo, ko lačni pridemo iz šole.

Sama sem precej slab risar, zato sem si slike še posebej natančno ogledala. Mogoče bom kaj novega lahko uporabila pri urah likovnega pouka.

Hvala slikarju in komisiji za kulturo v Verigi za tako lep umetniški užitek.

Mateja Lopuh, 8. a
novinarski krožek
OŠ FSF Lesce

SKUPINSKA RAZSTAVA LIKOVNIH DEL ČLANOV RELIK IZ TRBOVELJ

Jutri v petek, 7. decembra, bodo ob 18. uri s krajšim koncertom ženskega pevskega zbora Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar, odprli v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah že 24. letošnjo razstavo. Skupinsko se bodo s svojimi likovnimi deli predstavili člani likovne sekcije RELIK pri DPD Svoboda — center Trbovlje.

Likovna sekcija RELIK (revirski likovniki) je bila ustanovljena leta 1963 in združuje likovne ustvarjalce in ljubitelje likovne umetnosti. Sekcija je, poleg skrbi za strokovno izpopolnjevanje in rast svojih članov, ki svoje stvaritve večkrat letno predstavijo javnosti, tudi organizator likovno-razstavne dejavnosti v revirskem središču.

Vsa leta delovanja, s krajšim presledkom, sodeluje z likovnim klubom DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice in to sodelovanje predstavlja čvrst člen v povezanosti dveh pobratenih občin — Trbovlje in Jesenice. Poleg vsakoletnih zamenjalnih skupinskih razstav stvaritev članov obeh sekcij, se s svojimi deli skupaj predstavijo za občinska praznika Trbovlje in Jesenice. Iz tega se je razvil tudi strokovno sodelovanje, ki ga krasijo iskreni tovariški in prijateljski odnosi, kar je skupaj spleteno v dokumentu o pobratenu obeh likovnih kolektivov.

Razstava bo na Jesenicah odprta do vključno, 19. decembra, in sicer vsak dan, razen nedelj in praznikov ter sobot popoldan, od 9. do 11. ure in od 16. ure do 18.30.

MISLI O DOMOVINI

- Domovina je kot sončni žarek, ki nas greje.
- Domovina je kot mati, ki nas ziblje v svojem naročju.
- Daje mi kruh, ljubezen, srečo, dom in zavetje.
- Moja domovina je najlepša. Srečen sem, ker živim v njej.
- Nobenemu ne bomo dovolili, da nam odvzame svobodo.
- Domovina je kot vedno cvetoča trnova vrtnica, mi pa smo kot ptice trnovke, ki raje umremo, kot da jo izgubimo.
- Za našo domovino ni cene. Naša domovina je vrednejša od vsega bogastva sveta.
- Domovina je kot velik cvet, ki ima za vse ljudi dosti medu.
- Domovina je kot kruh, ki ga znamo ceniti takrat, kadar ga nimamo.

Jezera, gore, doline,
reke, planote, planine —
vse to je domovina —
lepa kot neba sinjina.

Učenci osnovne šole
Jeseniško-bohinjskega odreda
Kranjska gora

S PODELITVE NAGRAD OB MESECU KNJIGE

Ob koncu meseca knjige sem se udeležila slovesnosti, ki jo je pripravila Zveza kulturnih organizacij Slovenije ob podelitvi knjižnih nagrad enaindvajsetim učencem srednjih in osnovnih šol za najbolj izvrzne literarne prispevke. Spise s svobodno temo je letos izbirala pisateljica Branka Jurca, ki dobro pozna svet otrok in mladostnikov.

Ob svečani podelitvi nam je mladim avtorjem povedala, da se mladi še nikoli niso tako množično odzvali na natečaj »mesec knjige« (627 prispevkov). Prispelo je veliko proznih del, pesmi, dramskih del in celo knjižic.

Najbolj izvirna in neposredna so bila dela osnovnošolcev, medtem ko so srednješolci poslali precej »težka« razmišljanja o ljubezni, sovraštvu in smislu življenja.

Zelo všeč mi je bila uvodna slovesnost, popestrjena z mislimi Primoža Trubarja, zares enkratno pa je bilo osebno srečanje pri kosilu s pisateljico Branko Jurco, ki nam je v neuradnem delu povedala precej anekdot iz svojega življenja.

Spoznala sem tudi dobitnike letošnjih Trubarjevih priznanj: književnika Branka Rudolfa, dr. Iva Vidava, avtorja knjige Rešeni in nereseni problemi matematike, knjižničarko Jožico Hadner in seveda Branko Jurca, ki je dobila nagrado za širjenje in razvoj bralne značke v Sloveniji.

Sara Križanič, 7. r.
ŠKUD OŠ 16. december
Mojstrana

Kvartet Bedič-Mesec je s krajšim koncertom sodeloval na otvoritvi skupinske razstave likovnih del članov DOLIK za praznik (foto B. Blenkuš)

POŽRVOV JANEZ — PESNIŠKI SAMOTAR IZ RADOVNE

Zakriviljeno patico iz rok si bom del
pa sekiro zdaj ostro si v roke bom
vzel.

Slovo od paše naj drži
za leto dni.

Ob letu pa spet
naokrog, čez svet!

Tiha, spokojna dolina Radovne. Objeta je z vseh strani v kipeče vrhove in prav na koncu, kjer se strmi bregovi razlezejo v ravnino, se razprostrejo skopa, a brezmejno lepa polja, tihe doline. Prst je slaba, vsa posejana z belim drobnim kamenjem, a v njej že dolga desetletja uspeva tatarska ajda, krompir, raste redka detelja in oves, ob robu travnikov cveti encijan.

Dolina nima dolge zgodovine. Šele v 16. stoletju so se v tej odmaknjeni dolini naselili oglarji, ki so delali za kovačije v Mojstrani in za fužinarje v Spodnji Radovni.

Nekatere hiše v Radovni imajo v tramovih vklesano letnico 1730.

Dolina je doživljala pestro zgodovino in obšli je niso niti strahotni dogodki druge svetovne vojne. Zakrvala je Srednja Radovna, toda ljudje, ki so ostali, so bili še bolj ponosni in močni. Ta divji, mogočni svet gorskih vrhov se je zarezal v duše domačinov. Ostajajo samosvoji, okorni, trdi, a vendar mili ter zvesti svoji dolini.

Tak je tudi Požrrov Janez. Preprost, hudomušen, kmečko iskrič, vedno nasmejan, včasih silno skrivnosten. Njegov rod je že iz davnine živel na skopi zemlji. Njihova kamnita kmetija je bila postavljena že leta 1764. Dedje so bili lovci na game v triglaviških dolinah, bili so »golarji« in kmetje.

Janez se je v mladih letih rad udeležil lovskih pogofov, zadnjič pa je bil na pogonu pred petindvajsetimi leti, ko je v Radovni lovil tovariš Tito.

Janezu so že zgodaj ugajale vesele melodije in že v letih »štelenge« je raztegoval meh. Tudi ko se je pridružil partizanom, je bil dobrovoljen.

Pričakal je svobodo, polja in travniki okrog domačije so spet zaživel. Janez se je postal, a njegovo srce je še vedno nenavadno mlado in nagajivo. Kadar je sam na paši, si najde listič papirja in se pogovarja sam s seboj...

Jesensko sonce prijetno greje, Janez puha dim in modruje: »Ja, danes je lepo vam mladim. Moje življenje pa je bilo trdo, saj je bilo doma deset otrok. Pa sem bil vendar vedno dobre volje. Leta 1935 sem prosil mamo, če mi da dinar za cigaro pri »Jozinu«, pa ga ni imela. Potem sem šel brez denarja. Tam sem igral na meh in zaslužil 100 dinarjev.

Zdaj je naše življenje udobno, cešto nam vsako leto splužijo in to mi je všeč. Ja, kdaj da mi nastanejo pe-

sni? V gmajni, ko »golcva« in sem ves zasanjan ob petju žage. Takrat mi vedno kaj pride na misel. Če imam listek, pa zapišem. Tudi naravo imam zelo rad in mi nadomešča ženo. Zmeraj sem ljubil tudi gozdne živali, najraje pa oponašam ptičje petje. Pa tudi harmonika, ki mi jo je oče prinesel z božje poti na Brezje, mi je še vedno v veliko veselje.

Planine lepe, moj stari dom,
na vas pozabil nikoli ne bom.

O gora, ko boš čutila,
da po tebi hodim zadnjikrat,
ne spusti me v dolino,
vzemi me v svoj zaklad.

Ob spomeniku v Srednji Radovni
V spomin stoji ta spomenik.
Na spomeniku ste popisani
iz naših src pa nikdar zbrisani.
Stoletja stoj, ti spomenik!
In pričaj ti mladini,
kako mučeniške smrti umrli so
domovini in narodu najbolj zvesti
sini.

Borut Potočnik,
OŠ 16. december
Mojstrana — zapis v šolskem
glasilu Glas Peričnika
(nagrada ZKOS ob mesecu
knjige)

VABILO NA PREDAVANJE

Foto klub Andrej Prešeren
Jesenice vabi 14. decembra ob
18. uri v osnovno šolo Kara-
vanških kurirjev NOB na Ko-
roški Beli na predavanje

REKVIEM ZA VIPAVO

Predaval bo dr. Janez Ho-
enn iz Nove Gorice. Predava-
nje bo spremljano z glasbo in
diapozitivi z dvema DIA-pro-
jektorjema. To bo prvo tovr-
stno predavanje v naši občini.
Vabimo vse, ki jih tema za-
nima, zlasti ljubitelje diapoz-
itivov.

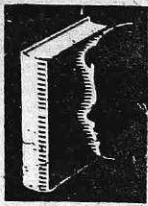
Odbor

SODELAVCEM KULTURNO UMETNIŠKE PRILOGE »LISTI«

Kulturno umetniški klub
pri DPD Svoboda Tone Čufar
Jesenice, ki ureja kulturno
umetniško prilogo Zelezarja
LISTI, pripravlja naslednjo
številko za kulturni praznik
Slovenec, 8. februar. Vabimo
sedanje in nove sodelavce, da
svoje prispevke pošljejo na
uredništvo Zelezarja, Zelezar-
na Jesenice najkasneje do
22. januarja 1985.

V soboto, 24. novembra, je bila slavnostna seja delavskega sveta delovne organizacije Golica Jesenice ob letošnjem prazniku republike. Zbranim je spregovorila predsednica konference osnovnih organizacij sindikata Mojca Jamar, v nadaljevanju pa so podelili več priznanj in nagrad zaposlenim v tej delovni organizaciji, ki posluje v sestavljeni organizaciji ABC Pomurka. Podelili so značke ABC Pomurka za 30-letno uspešno delo, nagrade jubilatov dela, upokojencem in krvodajalcem, ki so 15-krat, 10-krat in 5-krat darovali kri. Za prijetni kulturni program so poskrbeli otroci vrtca Julke Pibernik z Jesenic ter recitatorke Golice (Tekst J. Rabič, foto F. Črv)

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Marjan ROŽANEC: *Nebesa*. Mladinska knjiga 1984.

Rožanc je za Zupanom najbolj zanimiva osebnost novejših slovenske književnosti. Afera z njegovo *Toplo gredo* bo gotovo prišla v zgodovino. To agitko naj bi uprizoril Oder 57, vendar so predstavo blokirali delavci nekega agrokombinata, ki so bili obveščeni, da je stvar naperjena proti njim. Kasneje je bil avtor nekaj časa zaprt. Do takih nesporazumov prihaja, kadar se mladi pisatelji ne zapirajo vase, ampak skušajo zavzeti delovati. Rožančeva angažiranost ima zelo širok razpon: od športa do metafizike. V središču pa je le književnost, kot nam lepo opisuje v svojem *Romanu o knjigah*.

Kdor je bral njegovo *Ljubezen* — ali pa zdaj ta *Nebesa* — bo razumel, zakaj pravim, da temu človeku mora verjeti. V teh dveh povestih se razodeva vsa njegova človečnost brez ostanka. Vseeno je, ali govori o sebi ali opisuje druge. Tudi kadar govori o drugih, razodeva sebe: s tem, kako jih je zmožen razumeti.

Ne bi rekel, da so *Nebesa* pripoved brez teze (kar sicer piše Inkret v spremni besedi). Seveda pa ne gre za enoznačno, pač pa za precej kompleksno tezo. Skušal bom bežno naznati, kako to mislim.

Seveda, Rožanc je v pričujoči knjigi pravi cankarjanec. Njegov Peter je — kaj? Čistun in nedolžnež — in ti dve lastnosti naj bi se pri njem stopnjevali do paranoje. Gre za fanta, ki je bil ob osvoboditvi na pragu pubertete. Oče mu je padel v partizanih, mati ju z muko preživlja, njega in brata. In ju vzgaja v skladu z ideali?

Železarski globus

ŠVEDSKA

V letošnjem septembru je v mestu Landskrona švedski kralj Karl Gustav slavnostno otvoril pričetek obratovanja prve Plasmadust naprave na svetu, ki omogoča ponovno pridobivanje kovin iz prahu, ki nastane pri jeklarskih proizvodnih postopkih. Napravo, ki ima za svojo tehnološko osnovo plazma postopek, je zgradila švedska železarska družba SKF Stal. Še pred koncem letošnjega leta bodo pričeli graditi novo napravo, v kateri bodo s podobnim postopkom, imenovanim Plasma-Crom, pridobivali ferokrom.

DOLIKOVCI NA »VEČ FRONTAH«

Člani likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice so v zadnjih dveh mesecih prav gotovo dosegli višek svoje razstavne dejavnosti, saj se poleg skupinske razstave svojih likovnih del v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah, samostojno predstavljajo s svojimi deli v različnih razstaviščih na Gorenjskem.

RUDOLF ARH se s svojo 40. razstavo slik na temo »planšarski stani in staje« predstavja v avli osnovne šole bratov Žvan v Gorjah. Razstava bo odprta do 8. decembra.

DRAGA SOKLIČ je potem, ko je uspešno zaključila svojo prvo samostojno razstavo pastelov v ELANU v Begunjah, 27. novembra prepeljala svoje slike v razstavne prostore ISKRE na Blejski Dobravi, kjer bodo na ogled do 10. decembra.

FRANCE KREUZER po uspešni samostojni razstavi svojih slik na Jesenicah, svoja dela razstavlja v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

MILENA STOCCA prvič samostojno predstavlja svoje slike v Elanu v Begunjah. Razstavo so odprli v ponedeljek, 3. decembra in bo na ogled do 20. decembra.

FRANC DOLINŠEK bo po uspešni razstavi v delovni organizaciji Veriga Lesce svoja tihožitja razstavljal v razstavnih prostorih graščine Grimšče pri Bledu v času od 10. do 29. decembra.

Tercijalske sosedje jih na stopnišču zmerjajo: Peter torej doživlja podobne strese kot mladi Cankarjevi junaki. Njegovo čistunstvo kajpak raste iz revščine, iz sramote in iz prikrasnosti.

Zdi se, da je to delo o veliki slovenski temi. Naša povojna resničnost se mu kaže kot razbita na dva pola. Enega uteleša Peter, drugega obrtnik Velkavrh. Pulita se za isto žensko, za mlado Katjo. Je bil svet v resnici tak, ali se tak kaže le Petrovemu izkrivljenemu pogledu? Za dogajanje v *Nebesih* je odločilna Petrova predstava o stvareh.

Fantu, ki je tako zavrt, sovražen spolnosti in telesnosti nasploh — kot je Peter — se zdi moški Velkavrhovega kova pravo utelešenje zla, — saj ima hišo, avto, konec koncev naj bi dobil še njegovo dekle! Ta moralna sodba se zaradi ljubosumja stopnjuje do prave norosti. Vse podobno kot pri Cankarju. Reči pa moram, da po mojem ne gre za izmišljen ali pretiran prikaz. V času, ki ga Rožanc tu opisuje, je bilo precej takih ljudi, ali pa vsaj podobnih. Podobna duševna usmerjenost je bila tipična za velik del tiste generacije. To je tisti znani idealizem naših »udarniških« let.

Nasprotno pa je Velkavrh — pa najsi je dejansko dober ali slab — predvsem predstavnik »materializma«, ki je prišel pri nas do besede malo kasneje. (Petrova sodba se tudi malce ločuje od avtorjeve, saj avtor skozi Katjina usta izjavi, da je Velkavrh v bistvu dober človek.) Velkavrh predstavlja vse tisto, kar smo se navadili ožigosati kot potrošništvo in pridobitništvo. Kdor pa ni utesnjen in puritanski kot Peter, bo morda rekel: v tem človeku je strp-

nost in predvsem, veselje do življenja. Tudi to izpove v finalu Katja, (v svojem imenu): »Jaz rada živim na tem svetu!« V tem se tudi ona razlikuje od Petra.

Morali bi govoriti o dramaturgiji tega dela. Tragičen je tlorski del, konec koncev je tudi zadržati Peter pravi tragični značaj. Ne gre pa za odrsko delo, prej za nekakšen scenarij. Film, ki bi ga po njem posneli, naj bi v današnjem svetu pomenil nekaj takega kot nekoč tragedija. To »pripoved« je treba dejansko brati tako, da si sproti predstavljamo filmske sekvence. Poglavlja so dejansko filmski prizori. V njih ni ničesar razen tega, kar bi se kazalo očem razumevalčega gledalca. Vselej je pred nami sedanjost.

Ne vem, na podlagi česa bi se potencialni bralec lažje odločil: naj rečem, da je ta pripoved podobna filmu o povojnih časih, recimo tistemu hrvaškemu filmu, ki izžareva prav tako čustveno zavzetost in idealizem: »Samo jednom se ljubi«? Ali je bolj koristno, če povem, da gre za zakompleksanega mladostnika, ki živi v neznosnih domačih razmerah; ki nima svoje sobe niti postelje, ki je platonično zaljubljen in hkrati impotent; ki se mu ni posrečilo napraviti natakarskega izpita, pa se vendar laže, da dela v Slonu; ki je zabredel v alkoholizem že prej, kot so ga vpoklicali k vojakom ... itd.

Med branjem sem se ves čas čudil, — kako je mogoče, da je imel ta avtor težave s politiko? Ko pa politika ves čas pričakuje od književnosti prav to, kar ji daje Rožanc: preprosto zgodbo, našega človeka, resnične probleme.

Marko Hudnik

SLAVKO OBLAK — DOMAČIN Z BLEDA RAZSTAVLJA V LANDSHUTU ZRN

Blejski rojak Slavko Oblak je pripravil v oktobru privlačno razstavo svojih skulptur. K ponovni razstavi so ga nagovorili njegovi številni prijatelji, ki si jih je nabral v času svojega dolgega bivanja v bavarskem mestu Landshutu v Zvezni republiki Nemčiji. Njegovi oboževalci so mu omogočili, da je razstavljal v eni najčastitljivejših razstavnih dvoran tega starega mesta.

Slavko Oblak, po domače »Klemenov«, je doma z Rečice pri Bledu. V svoji mladosti, bilo mu je 23 let, je zapustil rodni dom in odšel v tujino. Čeprav je bil po poklicu tesar, so bili njegovi pogledi uprti v likovno ustvarjalnost. V Münchnu se je vpisal na umetnostno akademijo in študiral pod najtežjimi pogoji. Najbolj ga je privlačila obdelava in vlivanje kovin. S svojo skromnostjo si je pridobil številne vplivne prijatelje in si v predmestju Landshuta v Siegerstetenu postavil svoj novi dom sredi polja in travnikov. Tam si je uredil tudi delavnico, livarno. Kot meni sam in to potrjujejo tudi njegovi prijatelji, mu prav to naravno okolje daje inspiracije za njegovo umetniško ustvarjanje.

Katalog, ki so ga izdali ob tej razstavi, prikazuje številna njegova dela, ki so nastala po letu 1974. Uvod je napisal pisatelj Horst Bienek iz Münchna. Uvršča ga med najbolj pomembne učence tako imenovane Münchenske šole, ki sta jo vodila profesorja Toni Stadler in Heinrich Kirchener. In ta šola je najbolj

ugledna kiparska šola v Zvezni republiki Nemčiji.

V uvodu je napisano, da so Oblakova dela sinteza narave in umetnosti, kar naj bi prevzel od slavnega kiparja Henryja Moora, na katerega najbolj spominjajo Oblakova dela. »Karni, drevesa, cvetlica« dajejo vsebino njegovim bronastim skulpturam. Te so velike, grandiozne, močne, vendar ne le po svoji velikosti, ampak po obliki, izrazu, notranjosti.

Slavko Oblak je že pred leti razstavljal na Bledu v osrednjih blejskih parkih. Takrat je ponudil svoje plastike domačemu kraju, vendar odziva ni bilo. Kot že večkrat doslej za umetnost ni bilo poslušna. Mogoče se bo sedaj po tej uspehi razstavi le kaj spremenilo.

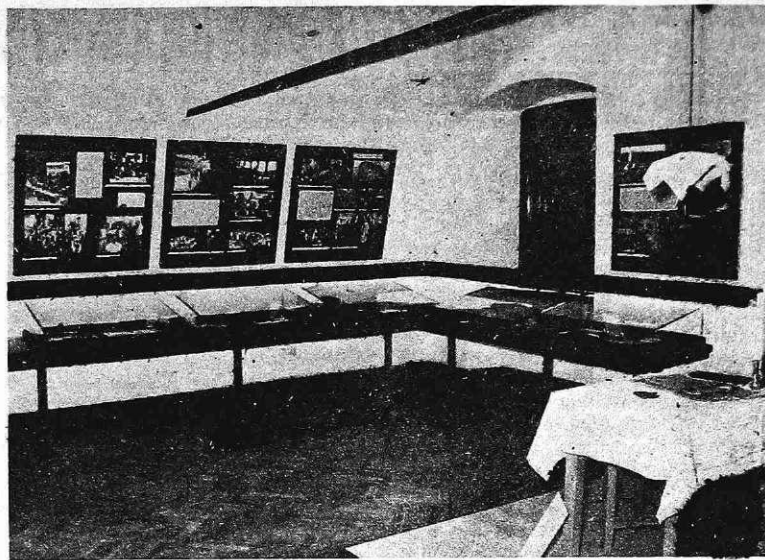
Tudi osnutek plakete, ki jo je izdelal za blejsko turistično društvo, je objavljen v razstavnem katalogu. Namenjena naj bi bila kot priznanje častnim članom društva in drugim pomembnim domačinom — vendar do uresničitve tega še do danes ni prišlo.

Božo Benedik

Komedija *FIGOLE FAGOLE*, ki jo je napisal znani slovenski mladinski pisatelj LEOPOLD SUHADOLČAN, upodablja in ironizira nesmiselnost meja, nesvobodo ljudi na obeh straneh meja in njihovo slepoto, da bi meje čuvali kot dokaz svoje trdnosti in moči. Ta mladinska igra je pravzaprav namenjena tistim »starejšim«, ki se veliko bolj kruto igrajo »meje« in nasilje na mejah.

Kot drugo uprizoritev letošnje sezone v gledališču Tone Čufar na Jesenicah so igro pripravili igralci: Urška Hlebec, Irena Varek, Bojan Vister, Mirica Bolte, Mile Crnovič, Klemen Klemen, Bojan Pogačnik, Elizabeta Stefancioša. Režija Vera Smukavec, scena in kostumi Jože Bedič in Ivanka Leskovar. Premiera te mladinske komedije bo v soboto, 8. decembra, ob 19.30. (na sliki prizor z vaje, foto J. Bedič).

Del stalne razstave »Delavsko gibanje« v Kosovi graščini (foto I. Kučina)

ODLIČEN KONCERT DELAVSKE GODBE NA PIHALA

V soboto, 24. novembra, je bil ob 19. uri v gledališki dvorani na Jesenicah v okviru rednega sodelovanja z jeseniškimi godbeniki celovečerni koncert Delavske godbe Trbovlje pod vodstvom dirigenta profesorja MIHAELA GUNZKA.

Med društvu in skupinami, ki so jedro delavske kulture in dajejo takt kulturnemu utripu Trbovelj, je Delavska godba že 81 let nepogrešljiva. Od ustanovitve, skozi obdobje med vojnami, ko so godbeniki spodbujali delavce na kulturnih in političnih shodih, taborih in zborovanjih, jih pozdravljali po uspešno izvedenih štrajkih, igrali budnice in koračnice v delavskih naseljih, pa skozi vojna leta in v času graditve nove domovine, je Delavska godba prispevala velik delež k ohranjanju in razvoju kulture in napredne revolucionarne misli. Nepogrešljiva je godba tudi danes. Zelja po ohranitvi doseženega umetniškega nivoja terja od godbenikov veliko truda in vztrajnosti.

Pri izboru koncertnih programov dirigent in godbeniki nimajo lahkega dela. Koncertni program mora biti vedno primeren nivoju in ugledu, ki so si ga trboveljski godbeniki pridobili. Trdoživo in vztrajno, kot se za godbo iz delavskih vrst spodobi, so v svojem dosedanjem delu dosegli velike uspehe. Že leta 1950 so dosegli PRVO MESTO NA ZVEZNI REVIJI PIHALNIH ORKESTROV. Ker se je vse več mladih in nadarjenih glasbenikov želelo vključiti v orkester, so ustanovili še mladinsko godbo. Vzgoji mladega kadra so prekaljeni glasbeniki posvetili veliko časa in truda, kar se je obrestovalo. Mladinska godba je postala zelo uspešna in priljubljena, v njenih vrstah pa si je pridobilo izkušnje tudi nekaj kasnejših poklicnih in znanih glasbenikov in glasbenih pedagogov, ki večina še vedno sodeluje z godbo.

Delavska godba Trbovlje je bila več let najboljši pihalni orkester v republiki in Jugoslaviji. Ambiciozno in vztrajno delo pod vodstvom dirigenta Mihaela Gunzka je godbi prineslo velike uspehe. Na svetovnem prvenstvu pihalnih orkestrov v nizozemskem Kerkradeju je Delavska godba Trbovlje leta 1974 v konkurenci več kot petdesetih orkestrov osvojila zlato medaljo. Pod vodstvom svojih dirigentov Mihaela Gunzka in Alojza Zupana je godba nastopila v Kerkradeju še dvakrat, leta 1978 in 1981 in obakrat osvojila zlato medaljo in prvo nagrado. Niso izostala tudi druga številna priznanja: Prešernova nagrada, nagrada Prešernovega sklada, Gallusova plaketa in vrsta republiških, občinskih in drugih priznanj, poleg REDA ZA SLUG ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI.

Na Jesenicah so se v okviru rednega sodelovanja z jeseniškimi godbeniki predstavili z zelo zahtevnim koncertnim programom klasične in zabavne smeri, in sicer: Hayden Wood — THE SEAFARER, Bojan Adamič — TRBOVELJSKA RAPSO-DIJA, Dvořak — FINALE SIMFONIJE IZ NOVEGA SVETA, Lex Abel — SHOW TIME, Ted Hoggens — BAROČNA SUITA, Eric Ball — HOLIDAY SUITE in Willi LÖFFLER — DIXIE KING.

Uvodna skladba THE SEAFARER, v prevodu POMORSČAK, je skladba, s katero so v Kerkradeju na Nizozemskem osvojili zlato odličje in prvo mesto. Prav gotovo so trboveljski godbeniki to skladbo na Nizozemskem — za zlato odličje — morali igrati mnogo bolje, kot jim je to uspelo na Jesenicah. Toda že v skladbi Bojana Adamiča TRBOVELJSKA RAPSO-DIJA smo spoznali velike zmožnosti trboveljskih godbenikov. Pri tem moramo poudariti prepričljivo izenačenost vseh instrumentalnih skupin na tehnično in iz-

razno zahtevnih mestih, ki so bili izvajani elegantno brez naporov, kar je logičen, a obenem sijajen rezultat TRDEGA SKUPINSKEGA DELA GODBENIKOV IN DIRIGENTA. Trboveljsko rapsodijo, ki jo je Bojan Adamič napisal prav za trboveljsko godbo, smo na Jesenicah prvič slišali, in to v zelo dobri izvedbi. Godbeniki so bili pod vodstvom svojega dirigenta dovršeni tolmači Adamičeve dela. Pravzaprav to niti ni bilo tako težko. Izvrstni poznavalec tovrstne instrumentalne glasbe »pleh muzike«, Bojan Adamič, je rapsodijo napisal izzivalno za vse instrumente, skupine instrumentov in soliste, ki so se zvrstili domala na vseh instrumentih. Čutilo se je, da jo je napisal s poznavanjem okusa in moči trboveljskih godbenikov. Pri vsem tem spoznanju pa ni težko ugotoviti virtuosnosti in neverjetne sproščenosti godbenikov in dirigenta pri izvedbi Adamičeve Trboveljske rapsodije.

Dvořakov FINALE SIMFONIJE IZ NOVEGA SVETA je bil predstavljen z vso mehkobo zvoka (pihalnega) orkestra, odlično orkestrsko gradacijo od piana do fortissima, zlitostjo stavkov, instrumentalnih skupin, odličnimi prispevki solistov in dirigenta Gunzka.

Naslovi drugega dela koncerta so vse tiste poslušalce, ki ne spremljamo vse glasbene literature, dolgo držali v napetem pričakovanju. Razni SHOWI, SUITE, DIXIE, tokrat najavljene kot zabavni žanr, za katerim se dostikrat skriva glasbeni šund, so izzivali radovednost, pa celo zaskrbljenost ... Pokazalo se je, da je bilo vse to nepotrebno. Trboveljčani so pokazali odlični smisel za repertoarski izbor skladb, ki je popolnoma usklajen z visoko kvaliteto orkestra in z odlično zasedbo dobrih glasbenikov v vseh instrumentalnih skupinah.

Med 43 godbeniki je bilo kar 20 pihalcev (5 flavt, oboa, 10 klarinetov, 4 saksofoni) in ostala polovica odličnih trobil. Tako sestavljen orkester se lahko loteva tudi tako zahtevnega programa, kot so ga v obseh delih nastopa izvedli na Jesenicah. Za godbenike kot da ni glasbenih problemov. Vse se jim izteče brez težav, zvočno, solistično, kakovostno, sproščeno. Za muzikalno uravnoveženost, ritmično izostrenost, inventivnost, vsebinsko in obliko pa nezmotljivo z dovršenim dirigiranjem skrbni dirigent profesor MIHAEL GUNZEK.

Sicer pa pri Delavski godbi Trbovlje ni potrebno govoriti o problemih, kot so razmerja amatersko-poklicno, staro-mlado, resno-zabavno. Ljubezen do glasbe in prijateljstvo med godbeniki sta to odstranila in oblikovala zaželeno kvaliteto. Mlade h godbi privlačita že ugled in kvaliteta orkestra, starejše pa spodbujajo številna priznanja, nagrade in odličja. Skrivnost trboveljskega uspeha Delavske godbe pa je v tem, DA MESTO ŽIVI Z GODBO IN ZA NJO!

Godbenike je pozdravil in zaželel dobrodošlico in uspešen nastop predsednik pihalnega orkestra Jeseniških železarjev Stefan Nemec. Za uspešen in prijeten glasbeni večer pa se je orkestru zahvalila mlada godbenica in izročila dirigentu šopek. Godbeniki so na prisrčno ploskanje odgovorili s kar tremi dodatnimi skladbami. Program je povezovala Majda Rebernik.

Franjo Ropret

Kocka je padla ... 20. oktobra, še sredi noči, se nas je 23 dijakov tretjih in četrth letnikov družboslovno-jezikovne in zdravstvene usmeritve CSUI zbralo na jeseniški železniški postaji.

Večletno sodelovanje z dijaki srednje šole iz Bremna je obrodilo sadove; vsako pomlad ali jesen pridejo v Slovenijo in obiščejo tudi našo šolo. Pomerimo se v različnih športnih igrah in jim razkažemo Jesenice z bližnjo okolico. Že večkrat so nas povabili, naj jim obisk vrnemo, kar pa je bilo zaradi velikih stroškov skoraj neizvedljivo. Vendar so rešili tudi ta problem, povabili so nas na svoje domove, tako da smo morali plačati le vožnjo.

Na pot smo odšli pod vodstvom prof. Črvoce in prof. Krajnika. Potovanje je trajalo dobrih petnajst ur, dolčas pa smo premagovali s smehom in opazovanjem pokrajine, ki je bežala mimo nas.

Prvi daljši postanek smo imeli v Münchnu, kjer smo morali prestopiti. Ogleдали smo si res zanimivo železniško postajo in se že tu lahko prepričali, da je to mesto zbirališče ljudi z vseh koncev sveta. Na vsakem koraku smo slišali drugačen jezik in naleteli na drugačne ljudi. Vendar nas je čas že priganjal — spet smo sedli na vlak in nadaljevali z vožnjo.

Od vsega, kar smo videli med potjo, smo si najbolj zapomnili znamenito »železno zaveso«, ki loči obe Nemčiji, proga pa se ji na nekaterih mestih približa le na slabih deset metrov.

V Bremnu so nas naši gostitelji že pričakovali. V trenutku, ko smo se pozdravili, je izpuhtel ves strah in nemir, ki smo ga občutili še na vlaku. Pobrli smo prtljago in se odpeljali na njihove domove.

Urniki, ki so nam ga pripravili, je bil bogat, vendar naporen. V tednu dni smo Bremen in njegove znamenitosti kar dobro spoznali. Največkrat smo se zbrali pri »Rolandu«, ki stoji v središču mesta. To je stara skulptura, simbol pravice in svobode v mestu, pa tudi eno najpriljubljenejših zbirališč Bremenčanov.

Bremen je zelo staro mesto, saj je bilo ustanovljeno že 787. leta. Razvijalo se je kot gospodarsko in cerkveno središče severne Evrope in v 14. stoletju imelo trgovski monopol nad celotnim Baltikom. Iz tega časa so znane znamenite trgovske zveze — hanse.

Danes je Bremen glavno mesto zvezne dežele Bremen. Leži ob reki Weser, ki predstavlja stik s Severnim morjem, zato se je tu razvilo drugo največje nemško pristanišče. Med drugo svetovno vojno je bilo mesto zaradi številnih letalskih napadov skoraj popolnoma porušeno, danes pa je za razliko od ostalih vlemest zgrajeno predvsem iz ljubkih majhnih hiš, obdanih z veliko zelenja.

V središču starega dela mesta stoji mestna hiša, kjer nas je sprejel bremenski župan, ki je poudaril pomembnost sodelovanja med mladimi vsega sveta. Ogleдали smo si to lepo stavbo, ki nas je pritegnila s svojo dolgo zgodovino.

Navdušil nas je tudi deželni muzej, kjer smo videli modele ladij, ki so nekdanje plule po morjih, pa tudi kmečko hišo v naravni velikosti, oblačila in predmete, ki pričajo o življenju takratnih bogatašev.

Bremen je zelo poznan predvsem zaradi tovarne Mercedes, na katero so prebivalci zelo ponosni. Tovarna zaposluje približno 6.000 ljudi, ki na leto izdelajo okoli 50.000 avtomobilov. Ves proizvodni proces je izredno moderniziran, vsa nevorna in najbolj naporna dela opravljajo roboti, kar nas je pri ogledu še posebej navdušilo.

Lepo doživetje je bilo srečanje z delavci na začasnem delu na poljskem konzulatu. Popoldne, ki smo ga preživeli z njimi, je minilo v zanimivem in prijetnem klepetu.

Nepozaben dan smo preživeli v Hamburgu, ki je od Bremna oddaljen dobrih sto kilometrov. Sprehodi smo se ob reki Elbi in se z ladjo popeljali po največjem nemškem pristanišču. Vtis o resničnosti velikosti mesta smo dobili, ko smo si ga ogledali z visokega stolpa cerkve St. Michel.

Kljub tako zapolnjenemu urniku smo imeli nekaj časa tudi za zabavo. Plavalni smo, drsali, si ogledali moderno baletno predstavo, plesali ... Zelo nam je bilo všeč na znamenitem bremenskem »Freimarkt«, zabavišču, zelo podobnem Oktoberfestu v Münchnu s številnimi stojnicami in vrtiljaki, ki ima že tisočletno tradicijo.

Da v tem tednu ne bi popolnoma pozabili na šolo, smo spoznali tudi njihov način pouka, saj smo bili prisotni pri predmetih, ki smo si jih sami izbrali. Pomerili smo se v košarki

in seveda dokazali, da smo Jugoslavnani na tem področju nepremagljivi. Teden dni je kar prehitro minil. Slovo je bilo težko, saj se je med nami spletlo mnogo prijateljskih vezi. Razšli smo se v upanju, da se naslednje leto spet srečamo.

Ker je ostalo še mnogo zanimivosti, smo pripravili za starše, sošolce

in učitelje razgovor za okroglo mizo. Razgovor je dopolnila tudi razstava slik, prospektov, knjig in drugih zanimivih stvari, ki smo jih prinesli s seboj. Razgovor je bil v torek, 27. novembra, v prostorih bivše gimnazije na Jesenicah, žal pa je bil odziv zelo slab.

Usmerjeni jezikoslovci družboslovno-jezikovne usmeritve CSUI Jesenice

RAZMIŠLJANJE OB DNEVU REPUBLIKE

29. november, rojstni dan naše — moje domovine. Svojega rojstnega dneva se veselim že precej pred praznikom. Nestrpen sem in neučakan. Kdo mi bo zaželel kar največ uspeha, pa zdravja in sreče. Kaj vse bom dobil v dar.

Zdaj pa razmišljam o rojstnem dnevu naše domovine Jugoslavije. To je moja domovina. Svoje otroke sprejme v svoje naročje kot mati — zato so moje misli ob njenem prazniku bogate. Kaj vse ji želim? Misli je veliko.

Rodila se je v trpljenju, krvi, bitkah, mučenju, preganjanju, a v veliki ljubezni svojih sinov in hčera, naših borcev — starejših sodržavljancev. In jaz? Rodil sem se v lepi cve-toči deželi svobodnih ljudi. Ne poznam gorja, pomanjkanja. Ne razumem ljudi, ki ugotavljajo, da je bilo pred leti laže, da danes preživljamo težke čase. Govorijo o gospodarski stabilizaciji. Le kaj je to? Moramo bolj varčevati, več in bolje delati? To je vendar prav. Meni se zdi, da je to jadikovanje odveč, saj smo kljub vsem težavam siti, lepo oblečeni in predvsem svobodni.

Sam rad delam, da bi bilo doma lepo, da bi bili vsi zadovoljni. Včasih me prime lenoba, a kmalu izgine.

Da bo v naši domovini lepo, se moramo vsi potruditi, dobro in veliko delati in drug z drugim premagovati vse, kar nas od takih misli odvrača. Kot moramo otroci zbirati voljo za učenje, morajo najbrž vsi odrasli zbirati moč in voljo, da nam ne bo več potrebno govoriti o varčevanju in vračanju, temveč da bomo več ustvarjali z delom za naš čas in deželo, ki jo imamo radi.

Moji domovini želim ob prazniku, da bi bila vsak dan bolj cvetoča, lepa v svobodi, miru in zadovoljstvu. Za tako domovino so se naši dedje in očetje borili, mi pa moramo ta mir in ljubezen gojiti in obnavljati. Le kje je še tako lep kos sveta kot prav tu, kjer živim jaz ter moji sovrstniki — moja domovina, najdražja si mi!

Boštjan Ilenič, 7. b.
Krožek za obnavljanje tradicije NOB,
OŠ Tone Čufar Jesenice

REPUBLIKI ZA PRAZNIK

29. november — rojstni dan naše nove države. Prijatelje ob rojstnem dnevu razveselimo z voščili, z darili, šopki. Kaj pa damo domovini za njen praznik? Proslave, razne prireditve, delovne zmage, otvoritve novih tovarn, obratov ...

Tudi v naši šoli smo pripravili proslavo za dan republike.

V telovadnici je mrgolelo mamic, očetov, babic, pa tudi učencev šole — mladih iz krajevnne skupnosti. Proslavo je začel oktet DPD Svoboda France Prešeren Breznica. Tovariš Miro Feldin je spregovoril o pomenu praznika in izrekel čestitke vsem za praznik. Sledil je kulturni program, v katerem so se prepletale pesmi, ples, recitacije, melodije Orffovega orkestra. Dvorana je najbolj zažvelela ob narodnih plesih naših folklor-nih skupin.

Vsi, tako mamice kot mali cicibani, so nestrpno čakali na sprejem cicibanov v pionirsko organizacijo.

Učenci prvega razreda so prerasli igralnice, učijo se, opravljajo mnoge odgovorne naloge. V vrstah so zapolnili oder, zvedave oči, polne pričakovanj, so iskale znane obraze. Po pionirski zaobljubi so učenke sedmih in osmih razredov razdelile pionirske simbole — kape, rdeče rute, značke in izkaznice. Cicibani so postali pionirji. Titovi pionirji, nasledniki prvih pionirjev, borcev za svobodno Jugoslavijo.

Proslava je bila tako končana. Pionirski so v spremstvu staršev odšli v jedilnico na pogostitev.

Karmen Klobasa, 7. a
ČOŠ Gorenjskega odreda
Žirovnica

OB USTANOVITVI LOKOSTRELSKEGA KLUBA NA JESENICAH NEKAJ O LOKOSTRELSTVU

Vsak od nas pa ve, da to ni lahko. Urjenje lahko razdelimo na dva načina. Pri prvem načinu je napor vzet kot stvar rutine, ne iščejo se izboljšave, strelja se avtomatsko, brez razmišljanja. Drugi način vadbe, ki ga bom imenoval usmerjeno vadbo, zahteva zavesten napor, usmerjen v izboljšanje tehnike streljanja. Tak strellec uporablja sistematični program koncentriranega napora. Izbrati način vadbe je stvar individualnih želja.

Lokostrelstvo je izredno težka disciplina, ki zahteva velik del praktičnega urjenja, preden strellec sploh lahko pričakuje, da postane uspešen. Delno je temu vzrok fizična kondicija, ki je potrebna za uspešno streljanje, še pomembnejša pa je visoka stopnja mentalne in fizične usklajenosti, ki jo je potrebno razviti. Ključ za doseg tega cilja je v velikosti napora in vztrajnosti, ki jo vlagamo pri treningu.

Brezglavo streljanje puščice za puščico gotovo ni usmerjeno urjenje. Tak način je samo trošenje energije, časa in živcev, seveda za tistega strelca, ki misli nekaj doseči. Vsak strel mora imeti svoj cilj. Ko pa je strel končan, moramo ugotoviti rezultat tega strela. Vaja mora biti ponavljajoče dejanje aktivnosti, edino tako bomo postali bolj spretni.

Vsak je opazil, da niti dva vrhunška strelca nimata enake tehnike streljanja. Vendar imajo vsi natančno obdelano svojo tehniko streljanja in se je tudi trdo drže pri vsakem strelu. V Jugoslaviji v večini delamo napako, da hočemo posnemati tiste strelce, ki so trenutno najboljši. Pol leta posnemamo enega, nato slišimo, da drugi strelja drugače, takoj menjamo tehniko, kupujemo dodatno opremo, drugačna peresa, menjamo stabilizatorje, dimenzije puščic in podobno. Pri tem pa pozabljamo na samega sebe.

Iz lastnih izkušenj vem, da sem za naše razmere streljal dobro takrat, ko pri opremi nisem imel izbire, s tem mislim, da nisem imel več različnih dimenzij puščic, z različnimi konicami in peresi, ki so me vedno spravljale v težave. Upam si trditi, da je oprema past za vsakega lokostrelca. Če zaides v krizo, ti ne pomaga ne kevar in druga tehnika in ne peresa lepših barv. S tako menjavo si krizo samo še podaljšaš. Rešitev je samo v individualni metodi vadbe.

Način, kako preživimo čas vadbe, je izredno pomemben, ker mnogi od nas nimamo časa, da bi se urili več ur na teden.

Razpisna komisija za imenovanje pomočnika ravnatelja TOZD OSNOVNA ŠOLA KARAVANSKIH KURIRJEV NOB razpisuje prosta dela in naloge

POMOČNIKA RAVNATELJA TOZD OSNOVNA ŠOLA KARAVANSKIH KURIRJEV NOB

s polovico delovno obveznostjo, ki jo dopolnjuje z učno obveznostjo.

POGOJI: — kandidat mora izpolnjevati splošne pogoje, določene z družbenim dogovorom o oblikovanju kadrovske politike.
— pogoje, določene v 1. odstavku 89. člena zakona o osnovni šoli, imeti mora pedagogsko izobrazbo in najmanj tri leta delovnih izkušenj v vzgojnoizobraževalnem delu.

— organizacijske in strokovne sposobnosti,

— družbenopolitično mora biti aktiven.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v osmih dneh po objavi razpisa na naslov: VIZ JESENICE TOZD OSNOVNA ŠOLA KARAVANSKIH KURIRJEV NOB, Cesta talcev 2, 64270 JESENICE, ZA RAZPISNO KOMISIJO.

Komisija za podeljevanje družbenih priznanj pri predsedstvu občinske konference SZDL Jesenice

RAZPISUJE
za leto 1985 — pet priznanj sveta
za družbenoekonomske položaje žensk
v občini Jesenice

Priznanje sveta se podeljuje posameznicam, družbenopolitičnim in drugim organizacijam za posebne družbenopolitične in organizacijske dosežke pri razvijanju in krepitevi socialističnih, samoupravnih družbenih odnosov.

Priznanje sveta se podeljuje tistim posameznicam in organizacijam, ki so s svojim delom pred vojno in po vojni, s svojimi osebnimi kvalitetai prispevale k dosežkom trajnejšega pomena in so s tem vplivale na uveljavljanje in razvoj socialističnega sistema, socialističnih družbenih odnosov, zlasti pa na dosežke, ki pospešujejo neposredno uveljavljanje enakopravnosti žensk na vseh področjih in oblikah družbenega življenja.

Kandidatke za podelitev priznanja sveta lahko predlagajo organizacije združenega dela, SIS, posamezne družbenopolitične organizacije in društva.

Predloge sprejema občinska konferenca SZDL Jesenice do 15. januarja 1985. Kasnejše prijave se ne bodo upoštevale.

ČLANOM IN BODOČIM ČLANOM AMD JESENICE

S 1. decembrom vsako leto pričenja AMD Jesenice obnavljati članstvo za naslednje 12-mesečno obdobje. Dosedanje člane AMD Jesenice bo naš inkasnat obiskal na domu. Vsi, ki bi želeli postati naši novi člani, naj nas obiščejo v našem domu na Javorniku vsak dan od ponedeljka do četrтка popoldne od 15.30 do 18. ure.

Avto moto organizacija v Sloveniji združuje že blizu sto tisoč voznikov motornih vozil, ki v obliki članarine solidarno združujejo sredstva za vse tiste voznike, ki potrebujejo pomoč na cestah v Jugoslaviji. Ker pa je AVTO MOTO ZVEZA JUGOSLAVIJE vključena v vrsto mednarodnih organizacij (FIA, FIM, AIT, OTA), dobijo člani AMZJ pomoč in ugodnosti tudi na cestah v tujini.

Kakšne ugodnosti imajo naši člani?

— brezplačni prevoz v prometni nezgodi poškodovanega vozila do razdalje 500 km,

— brezplačne storitve službe POMOČ-INFORMACIJE (član plača le na domačnem dele, ki jih mehanik službe SPI vgradi v avto),

— tehnične storitve s članskim popustom v vseh bazah AMZS (nam najbližja je v Kranju),

— storitve s članskim popustom (vlečna služba, tehnični pregledi, testiranje motorja, testiranje podvozja, varnostni test, hitro polnjenje baterije, zamenjava avtoplaščev, testiranje blaznikov itd.),

— garanto pismo za potovanje v tujino (avtomobilisti in motoristi, člani AMD, lahko dobijo garanto pismo za tujino, ki je v okviru mednarodnega sistema pomoči motoriziranim potnikom AIT in FIA namenjeno za pomoč in zaščito v tujini),

— popust pri zavarovanju (pri sklenitvi kasko zavarovanja osebnih vozil pri zavarovalni skupnosti TRIGLAV in CROATIA imajo člani AMD desetodstotni popust). Vsi člani AMD so na osnovi veljavne članske izkaznice zavarovani za primer smrti ali invalidnosti,

— pravni nasveti (člani AMD imajo pri pogodbenih odvetnikih AMZS pravico do brezplačnih pravnih nasvetov),

— popusti v avto-kampih (ob predložitvi veljavne članske izkaznice priznava avtokampi v Jugoslaviji članom AMD od 5 do 20 % popusta pri kampa-rnju),

— MOTOREVIJA: glasilo MAZS izhaja enkrat mesečno in prinaša zanimivosti s področja avtomobilizma, motociklizma in avto-moto športa, obvešča o delu AMD in AMZS, svetuje za varnejšo vožnjo in vzdrževanje vozil ter predlaga turistična potovanja. Za člane AMD je revija brezplačna, ker je cena revije vključena v članarino,

— poleg številnih ugodnosti lahko naši člani v domu AMD brezplačno koristijo pralnico za svoje avtomobile, avtomotociklizma in avto-moto športa, obvešča o delu AMD in AMZS, svetuje za varnejšo vožnjo in vzdrževanje vozil ter predlaga turistična potovanja. Za člane AMD je revija brezplačna, ker je cena revije vključena v članarino,

Vabimo vas, da se nam pridružite, saj bomo v večjem številu še močnejši. Če bi radi postali član AMD, nimate pa časa, oziroma ste preveč oddaljeni od našega doma AMD, prosimo, da izpolnite spodnji obrazec in nam ga pošljete na naš naslov: AMD Jesenice, B. Kidriča 26/c, 64270 JESENICE. Na vaš naslov vam bomo poslali članski material za leto 1985, ki ga boste plačali po povzetju.

1. Podatki o novem članu:

PRIMEK IN IME

ULICA IN HIŠNA ŠT.

PTT ŠT. KRAJA

2. Želim postati član MAD kategorije (ustrezno obkrožite):

A — lastniki avtomobilov

B — lastniki motociklov

C — člani brez vozil

D — lastniki traktorjev

3. Članarino bom plačal po povzetju:

Podpis:

ABC POMURKA — trgovska delovna organizacija GOLICA o. o. — odbor za delovna razmerja TOZD Zarja o. sub.o., Jesenice — Titova 1

objavlja prosta dela in naloge

POSLOVODJA PRODAJALNE DOMOPREMA

na Jesenicah, Titova 1, s polnim delovnim časom, za nedoločen čas.

Pogoji:

- dokončana poslovodska šola,
- štiri leta delovnih izkušenj,
- trimesečno poskusno delo,
- smisel za ekonomiko in organizacijo dela ter komuniciranje z ljudmi.

Kandidati naj ponudbe z dokazilom o izpolnjevanju zahtevane strokovne izobrazbe pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov: Trgovska delovna organizacija GOLICA Jesenice — kadrovska služba, Jesenice, Titova 22.

O izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljenem postopku.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

Špalir, Stalone, bat, Vika, Šumarice, Kragujevac, jus, šolnina, Rizana, skud, dronta, pasavec, lama, AA, VM, Abe, ato, Tera, Boris, Ono, AF, upad, Kidrič, osat, Miki, skala, vinil, Olaj, EA, organist, rola, senca, Th.

V torek, 4. decembra, je komisija, ki so jo sestavljali: Zdenka Vrtačnik, Diana Huseinbašić in Ivan Puc, izžrebala nagrajence nagradne križanke, objavljene v 46.—47. številki Železarnja. Prejeli smo 104 rešitve, komisija pa je izvela 14 rešitev, da je dobila deset pravih.

600 din prejme BRANKO URH — OŠDČ; 400 din prejmeta: NIKO SOK — OTK in ANTON ANTONIČ, Jesenice, Titova 94; 300 din prejmeta: GORAZD TIŠOV, Jesenice, Cankarjeva 1a, BLAŽ DROBNAK, Jesenice, Titova 7 in GABRIJEL IGNAC, Jesenice, Blažjeva 1; 200 din pa: IVANKA VIDMAR — ROD, JOŽE FRECE, Jesenice, Titova 89, JELKA LEDOPST, Jesenice, Industrijska 12 in MARJAN KRISTAN, Jesenice, Ledarska 2.

Nagrajenci, zaposleni v Železarni, bodo prejeli nagrade 15. januarja pri svojih osebnih dohodkih, nagrajenci izven Železarnje pa po 15. januarju po pošti.

Vsem nagrajencem iskreno čestitamo!

ZAHVALE

Ob boleči izgubi naše drage

STANE PRAPROTNIK

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali in stali ob strani. Hvala vsem, ki ste se poklonili njenemu spominu, darovali cvetje, se udeležili pogreba in nam izrekli ustno ali pisno sožalje.

Posebno se zahvaljujemo Mariji in Jožu Logar za nesebično pomoč, tov. Staretu za poslovilne besede in pevcem za zapete žalostinke.

Vsem najiskrenejša hvala.

Vsi njeni

Ob smrti moža

ALOJZA KOPRIVKA

se zahvaljujem zdravstvenemu osebju Bolnice Jesenice, vsem sorodnikom in sosedom za pozornost in pomoč.

Hvala tudi vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Zena Angelca

Ob težki izgubi dragega moža in očeta

VALENTINA KALANA

se vsem sorodnikom, sosedom iz Zaspice in bivšim sosedom iz Jesenice, kolektiv TOZD Energetika — Železarna in še posebej sodelavcem ter prijateljem iz elektroenergetike, zahvaljujem za sočustvovanje, podarjeno cvetje, vsestransko pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujem zdravniku dr. Leopoldu Zoniku z Bleda za njegovo požrtvovalno pomoč in lajšanje bolečin v času njegove bolezni, aktivu invalidov Železarne Jesenice, govnikom za globoke in lepe besede ob odprtem grobu ter pevcem za zapete žalostinke.

Vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali in stali ob strani v času bolezni, iskrena hvala!

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi ljubljene moža

FRANCETA BRUČANA

od katerega smo se poslovili 17. novembra na pokopališču na Dvoru pri Žužemberku, se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste mi priskočili na pomoč v tem težkem trenutku.

Posebno zahvalo izrekam Jožiju Štravsu, Katki Starihi, sosedu Makrovi, Sitarjevim in Strgarjevim.

Enako se zahvaljujem sostanovalcem bloka na Cesti m. Tita 76/a za denarno pomoč, sindikatu Železarne Jesenice TOZD Žičarna in dr. Grošlju za dolgoletno zdravljenje. Vsem, ki ste mi izrekli ustno in pisno sožalje in pokojnega spremljali na zadnji poti, prisrčna hvala.

Zalujoča: žena Marija

Ob boleči izgubi našega dragega

VINKA FLORJANČIČA

se zahvaljujemo osebju doma dr. Franca Berglja in Bolnice Jesenice za skrbno nego v času njegove bolezni. Lepa hvala sosedom za denarno pomoč, vsem, ki ste nam izrekli sožalje, ga spremljali na njegovi zadnji poti in nam v težkih dneh stali ob strani. Hvala za podarjeno cvetje, Gabrijelu Divjaku za ganljiv govor, sodelavcem trgovine Kašta 3 in SCT TOZD Projekt za pozornost. Posebno zahvalo izrekamo družinam Jakšič, Branc, Kozlevčar in Franciju Koširju.

Zalujoči: žena Ivanka, Ivica, Franci, Lidija, Zalka, Tomaž in ostalo sorodstvo.

Naše drage mamé, sestre in babice

FANI BURNIK rojene Rovani

ni več med nami.

Na zadnji poti smo jo pospremili v soboto, dne 1. decembra ob 14.30 na pokopališče Blejska Dobrava, v krogu sorodstva.

Vsem, ki ste ji stali ob strani, ji darovali cvetje in izrekli poslovilne besede ter nam ustno ali pisno izrazili sožalje, iskrena hvala!

Vsi njeni

V 86. letu starosti je 17. novembra umrl moj oče, upokojenec

JANEZ ČUDEN iz Spodnjih Gorij,

ki je vsa svoja delovna leta prebil v Železarni Jesenice v obratih na Blejski Dobravi in v Želbljarni.

Zahvaljujem se dr. Mencingerju in dobrim sestram na internem oddelku Bolnice Jesenice, nosilcem praporov, pevcem iz Gorij za zapete žalostinke in vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Vsem skupaj lepa hvala.

Hčerka Ivanka
z družinami

Ob boleči izgubi naše ljube mame, stare mame in sestre

ANTONIJE VIDIC

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom in sodelavcem v HVŽ in računovodstvu, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali in stali ob strani. Zahvaljujem se vsem, ki ste se poklonili njenemu spominu in jo spremljali na njeni zadnji poti, darovali cvetje in izrekli ustna in pisna sožalja.

Posebno smo hvaležni osebju kirurškega oddelka Bolnice Jesenice za vsa prizadevanja, dr. Grošlju za dolgoletno zdravljenje in jesijskim upokojencem za zapete žalostinke.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

Občinskemu odboru ZZB NOV Jesenice in Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za prejeti čestitki ob življenjskem jubileju.

Obenem obema organizacijama želim še veliko nadaljnega uspeha.

Marija Kozjek

Občinskemu odboru ZZB NOV Jesenice in KO ZB NOV Staneta Bokala Plavž Jesenice se najlepše zahvaljujem za večkratni obisk na domu in za darilo ob dnevu republike.

Se posebno se zahvaljujem za denarno pomoč za nakup slušnega aparata.

Josip Rotar

Sodelavkam in sodelavcem TOZD Želbljarna, zavijalcem in vzdrževalcem, se iskreno zahvaljujem za pozornost, izrečena sožalja in denarno pomoč ob smrti moje sestre.

Ivan Černič

Sodelavkam in sodelavcem TOZD Valjarna debele pločevine se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sva jo prejela ob smrti najinega očeta.

Metka Vodopivec
in Miha Rožič

Sodelavcem TOZD Žičarna »2« se ob odhodu v pokoj iskreno zahvaljujem za darilo in obisk na domu. Sodelavcem obenem želim še veliko delovnih uspehov.

Albin Lipušček

Najiskrenejše se zahvaljujem tretji dnini — sodelavcem elektro peči za spominsko darilo, ki sem ga prejel ob odhodu v pokoj. Vsem sodelavcem želim veliko sreče in uspeha pri delu.

Hilmo Brdar

Občinskemu odboru ZZB NOV Jesenice in odboru Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitki ob mojem rojstnem dnevu.

Društvu želim še veliko delovnih uspehov.

Lojzka Šmid

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 8. decembra, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure

odprti trgovini:

DELIKATESA — Kašta 2 na tržnici, Titova 22 in

DELIKATESA — poslovalnica 2, Titova 58.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu decembru je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Bledu.

Sindikalni organizaciji TOZD Transport se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč pri nakupu ozimnice — premoga.

Edvard Zupan

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko ob mojem življenjskem jubileju.

Cecilija Anzele

Zahvaljujem se sindikatu Železarne Jesenice za denarno pomoč. Vsem delavcem in delavkam Železarne želim zdravlja in dobre uspehe pri delu.

Redžo Horozović

Najlepše se zahvaljujem sindikatu TOZD Strojne delavnice za denarno pomoč za nakup ozimnice.

Ifet Vukalić

Zahvaljujem se osnovni organizaciji sindikata TOZD Strojne delavnice in sindikatu Železarne Jesenice za izkazano pomoč pri obnovi pogorele hiše.

Franc Justin

Sodelavcem socialno zdravstvene službe in rešilnih postaj Železarne se najlepše zahvaljujem za pozornost in darilo ob odhodu v pokoj. Se naprej vam želim veliko razumevanja in delovnih uspehov.

Jakob Poklukar

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem vsem sodelavcem in prijateljem za prelepo darilo, ki me bo spominjalo na vse lepe trenutke, preživete z vami.

Iskrena hvala sindikalni organizaciji, ki mi je omogočila zdravljenje v Rogaški Slatini in aktivu invalidov Železarne za vso pomoč in razumevanje ter obiske na domu med mojo dolgotrajno boleznijo.

Se posebej se zahvaljujem tovarišici Silvi za vso skrb in pomoč.

Alojz Robič

Sodelavcem montaže TOZD Remontne delavnice se iskreno zahvaljujem za spominsko darilo ob odhodu v pokoj.

Vsem sodelavcem želim zdravlja in veliko uspehov pri nadaljnjem delu.

Cveto Vesek

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

7. decembra, FILMSKO GLEDALIŠČE: angl. barv. glasb. mlad. drama QUADROPHENIA ob 17. in 19. uri, ob 21. uri ital. barv. pust. film BOJEVNIKI IZ BRONXA.

8. decembra, ital. barv. pust. film BOJEVNIKI IZ BRONXA ob 17. in 19. uri.

9. decembra, avstral. barv. polit.-akcij. film LETA NEVARNEGA ŽIVLJENJA ob 17. in 19. uri.

10. decembra, hongkon. barv. kung. fu film BOJEVNIKI SHAOLINA ob 17. in 19. uri.

11. decembra, amer. barv. dokument. film TA AMERIKA I. del ob 17. in 19. uri. Otrokom do 15. leta ne dovolimo ogleda filma!

12. decembra, nem. barv. erot. komedija PATRICIA ob 17 in 19. uri. Film ni primeren za otroke!

13. decembra, ZAPRTO.

KINO PLAVŽ

7. decembra, japon. barv. fant. film POROČILO IZ VESOLJA ob 18. in 20. uri.

8. decembra, avstral. barv. polit.-akcij. film LETA NEVARNEGA ŽIVLJENJA ob 18. in 20. uri.

9. decembra, ital. barv. pust. film BOJEVNIKI IZ BRONXA 1990 ob 16., 18. in 20. uri.

10. decembra, ital. barv. pust. film BOJEVNIKI IZ BRONXA 1990 ob 18. in 20. uri.

11. decembra, ital. barv. pust. film BOJEVNIKI IZ BRONXA 1990 ob 18. in 20. uri.

12. decembra, ZAPRTO!

13. decembra, amer. barv. glasb. film FLASHDANCE ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

8. decembra, FILMSKO GLEDALIŠČE: angl. barv. glasb. mlad. drama QUADROPHENIA ob 18. uri.

9. decembra, slov. barv. mlad. film NOBENO SONCE ob 19. uri.

13. decembra, ital. barv. pust. film BOJEVNIKI IZ BRONXA 1990 ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

7. decembra, slov. barv. mlad. film NOBENO SONCE ob 18. uri.

8. decembra, nem. barv. drama LOLA ob 20. uri.

11. decembra, ital.-franc. barv. komedija GANGSTERJI NEŽNEGA SRCA ob 20. uri.

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR

V soboto, 8. decembra, ob 19.30: Leopold SUHODOLČAN — FIGOLE FAGOLE; abonma PREMIERA in izven.

Vstopnice lahko rezervirate po telefonu (064) 81-260 dopoldne. V prodaji so uro pred predstavo pri blagajni gledališča.

V nedeljo, 9. decembra, ob 15.30: Leopold SUHODOLČAN — FIGOLE FAGOLE, za izven.

V četrtek, 13. decembra, ob 19.30: Leopold SUHODOLČAN — FIGOLE FAGOLE, za abonma ČETRTEK in izven.

VAŠA NAŠA MATINEJA

Nedelja, 9. decembra, ob 10. uri v dvorani gledališča lutkovna igrara RACKA. Gostuje lutkovna skupina mladih iz Ljubljane.

Ob 14.30 ponovitev igrice RACKA za otroke iz Žirovnice v dvorani na Breznici.

Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstave. Rezervacije po telefonu (064) 81-260.

RAZSTAVNI SALON DOLIK

V dneh od 8. do 19. decembra je odprta skupinska razstava likovnih del članov likovne sekcije RELIK pri DPD Svoboda — center Trbovlje.

Razstavo si lahko ogledate vsak dan od 9. do 11. ure in od 16. ure do 18.30, razen nedelj in praznikov in sobot popoldan.

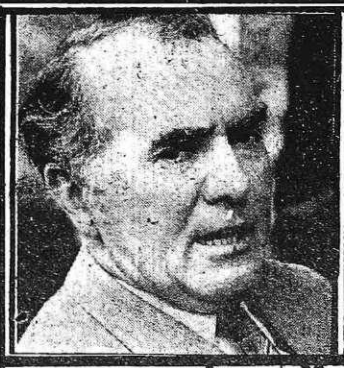
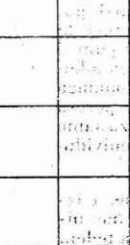
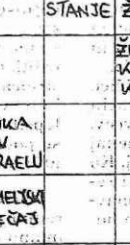
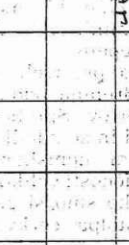
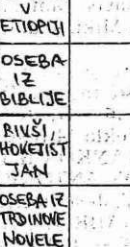
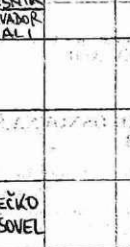
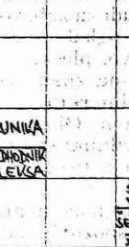
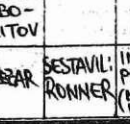
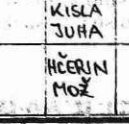
DEŽURSTVO V AVTOMEHANIČNIH DELAVNICAH

8. decembra: INTEGRAL, TOZD MPPD, Titova 67, Jesenice.

GLEDALIŠČE VABI NOVE SODELAVCE

GLEDALIŠČE TONE ČUFAR NA JESENICAH vabi nove igralke in igralce, ki jih zanima gledališko delo. Vabimo vse: tiste, ki želijo igrati na odru, tiste, ki jih zanimajo lutke, pa tudi tiste, ki se ne želijo izpostaviti na odrskih deskah, to so ŠEPETALCI, REKVIZITERJI, ELEKTRIČARJI, ODRSKI DELAVCI.

Vsi ste dobrodošli v našem gledališču. Storiti ni treba drugega, kot zavrteti našo telefonsko številko (064) 81-260, povedati svoje ime in sporočiti svoje želje oziroma odločitve, v kateri obliki želite sodelovati v gledališču. Vaše prijave bomo zbirali do 15. decembra.

PRVA ZVEZNA HOKEJSKA LIGA

V zadnjem kolu prvega dela državnega prvenstva se bosta v soboto, 8. decembra ob 18.30 v športni dvorani v Podmežakli srečali moštvi

HK JESENICE : HK MEDVEŠČAK Zagreb

V tem kolu moštvo Kranjske gore igra z moštvom Vojvodine.

V sredo, 12. decembra se bosta v športni dvorani v Podmežakli ob 18. uri v 15. kolu srečali moštvi

HK JESENICE — HK OLIMPIJA Ljubljana

Vodstvi obeh jeseniških hokejskih kolektivov in igralci obeh moštev prosijo gledalce za športno obnašanje, ker so v letošnji sezoni zelo poostreni disciplinski ukrepi za uredno na igriščih. Neodgovorno metanje predmetov na igrišče ali nešportnih izpadov, poleg prekinitev tekme, lahko celo povzroči, da bo tekmovalna komisija za določen čas zaprla igrišče oziroma prepovedala tekme na domačem igrišču.

KAJ BO PRINESEL DRUGI DEL?

V času, ko smo tiskali današnji številko Zvezarja, še nismo vedeli za rezultate predzadnjega, trinajstega kola državnega prvenstva. Črna zvezda, Jesenice in Olimpija bodo zanesljivo udeleženci drugega kroga državnega prvenstva, za četrto mesto pa se bori Kranjska gora in Partizan. Če bi Beograščani v preostalih dveh kolu, v sredo v Zagrebu ali v soboto v Celju, izgubili vsaj eno točko, bi Kranjskogorci nadaljevali prvenstvene nastope med štirimi najboljšimi, kar bi bil izreden uspeh. Če bodo hokejisti Partizana zmagovali tako proti Medveščaku kot proti Cinkarni, bodo oni četrti.

Eno točko smo potihoma pričakovali v sobotnem dvoboju v Podmežakli proti Olimpiji, vendar so bili Ljubljanci bolj si in so zaslužen zmagali.

Morda bi lahko marsikaj bilo drugače, kajti hokejisti Kranjske gore so igrali v prvi tretjini zelo dobro. Hitro, povezano in domiselno, vendar zelo neučinkovito. Ko so povedli z 2:1 in nadaljevali z resnično dobro igro, je kazalo, da Olimpija ne bo zdržala njihovega pritiska. Toda neučinkovitost je napravila minuta. Namesto, da bi po prvih dvajsetih minutah vodili Kranjskogorci z dvema ali tremi zadetki razlike, so povedli Ljubljanci s 3:2. V drugi tretjini se domačini še niso vdal. Imeli so kar precej priložnosti, toda o neučinkovitosti smo že povedali. Ko so gostje v zadnjih dvajsetih minutah zaigrali precej bolje, so povsem prevzeli igro v svoje roke in zaslužen zmagali.

Nič kaj dobro se ni godilo tudi jeseniškim hokejistom v Beogradu. Morda tudi zaradi dolge vožnje in dejstva, da so prišli v Beograd tik pred začetkom tekme, ali pa morda zaradi česar drugega, toda našim ni in ni šlo. Po prvi tretjini so domačini vodili s 3:2, po dveh delih pa je bilo njihovo vodstvo še bolj prepričljivo 4:2. V zadnjem delu so jeseniški hokejisti zaigrali precej bolje in ob koncu slavili zmago.

Po pripovedovanju trenerja Romana Smoleja bi v Beogradu lahko bili tudi poraženi, kajti našim resnično ni šlo.

V soboto, 8. decembra, bo na sporedu še zadnje kolo prvega dela. Na Jesenicah bo tekma med Jesenicami in Medveščakom, v sredo, 12. decembra, pa bo na sporedu že prva tekma drugega kroga, v katerem bodo nastopila prva štiri moštva, ki bodo s seboj prinesla: prvouvrščeno, to bo najbrž Črna zvezda, štiri točke, drugouvrščeno Jesenice tri točke, tretjuvrščeno Olimpija dve točki, četrtouvrščeno Kranjska gora ali Partizan pa eno točko. Začetek bo torej ples, ki bo trajal do 6. februarja, ko bosta dve prvouvrščeni

SMUČARSKI TEKNI NA POKLJUKI

TVD PARTIZAN Gorje organizira smučarsko tekmovalno tekmovanje BIATLON v spomin »ZMAGE MRTVEGA BATALJONA« Prešernove brigade, smučarski tek NOB SRS v skupini, imenovani »TV 15« in množični rekreacijski tek na POKLJUKI.

BIATLON bo v soboto, 15. decembra, ob 9. uri, s startom pri gostišču »pri Mari« na Goreljku.

Vodje ekip ob prevzemu štartnih števil plačajo kavicijo 500,00 dinarjev, sicer pa startnine ni.

Spominske kolajne prejmejo prvi trije v vsaki kategoriji. Ekipa v sestavi ml. pionir-ka in st. pionir (trije) prejme prehodni pokal.

Tek »TV-15« bo prav tako v soboto, 15. decembra, ob 13. uri pri gostišču »pri Mari« na Goreljku. Moški in ženske tečejo na 3 km.

Startnine ni.

Prvi trije prejmejo zlato, srebrno in bronasto kolajno, vsi ostali pa spominske, ki jih podeli SKUPNOST BORCEV 7. SNOB F. PREŠEREN KRANJ.

MNOŽIČNI REKREACIJSKI TEK bo v nedeljo, 16. decembra, ob 10. uri na Pokljuki — Goreljek (bivše gostišče pri Milčetu).

KATEGORIJE: moški letnik 1954 in mlajši — 10 km; moški letnik 1939 in mlajši — 10 km; moški letnik 1938 in starejši — 7,5 km; ženske letnik 1949 in mlajše — 7,5 km; ženske letnik 1948 in starejši — 4,5 km.

STARTNINA je po pravilniku SZS.

Spominske kolajne za prva tri mesta bo podelila skupnost borcev 7. SNOB F. PREŠEREN KRANJ.

PRIJAVE: Za vsako razpisano skupino ločeno z oznako BIATLON, TV 15 ali REKREACIJSKI TEK pošljite na naslov: TVD PARTIZAN Gorje, 64247 ZGORNJE GORJE 46, najkasneje do petka, 14. decembra do 14. ure.

Vsi tekmovalci morajo biti zdravniško pregledani in člani SZS. Tekmujejo na lastno odgovornost ali odgovornost kluba, ki ga pošilja.

Če ne bo snega ali bodo slabe vremenske razmere, bo tekmovalje odpovedano, o čemer bo organizator obvestil po drugem programu radia Ljubljana v petek, 14. decembra, do 12. ure.

PRVENSTVO KS ŽIROVNICA V MALEM NOGOMETU

Pred nekaj leti je bila v TVD Partizan Žirovnica ustanovljena nogometna sekcija STOL. Z delom in tekmovalni se je vključila v občinsko nogometno ligo občine Radovljica. Nogomet je pritegnil veliko številno mladih, tako da se je vodstvo sekcije odločilo za formiranje dveh ekip. V pretekli tekmovalni sezoni se je ekipa STOL I uvrstila na prvo mesto, ekipa II pa si je delila drugo in tretje mesto.

Igrišče v Vrbi je obiskovalo vedno večje število nogometašev in ljubiteljev te igre. Prav naraščajoče zanimanje je spodbudilo vodstvo sekcije, da poskuša organizirati krajevno nogometno ligo. Po temeljiti pripravi so bile zbrane prijave in opravljen žreb za posamezna srečanja, kajti prijavitelje so se ekipe vseh vasi krajevnih skupnosti, razen Doslovc. Po nekaj kolu je zaradi težav s sestavo ekipe prenehala nastopati še ekipa Smokuča.

moštvi še v »superfinalu« v najmanj treh, največ pa v petih dvobojih odločili, kdo bo letošnji državni prvak.

Prvo kolo drugega kroga bo torej na sporedu v sredo, 12. decembra, ko bodo igrali: Črna zvezda in četrtouvrščeno moštvo, to bo ali Partizan ali Kranjska gora v Beogradu, drugi dvoboj pa bo na Jesenicah med Jesenicami in Olimpijo. Ta tekma bo ob 18. uri. Vsa srečanja Jesenic in tudi morebiti Kranjske gore se bodo v drugem krogu v dvorani v Podmežakli začela ob 18. uri.

Drugo kolo drugega kroga, bo na sporedu v soboto, 15. decembra, ko se bodo pomerili: na Jesenicah Jesenice in Kranjska gora ali Partizan, drugi par pa je Olimpija — Črna zvezda. Napetosti bo na pretek, še zlasti bo za jeseniški hokej velik uspeh, če bodo med najboljšimi štirimi nastopili tudi hokejisti Kranjske gore.

Iz pisarne HK Jesenice pa so nas obvestili o pismu, ki so ga te dni prejeli od HK Črna zvezda. Beograščani »rdeči-beli« obvestili upravo HK Jesenice, da so na sestanku, ki so ga imeli 22. novembra, obravnavali gostovanje na Jesenicah, ko se so pomerili z moštvom Jesenic. Predsedstvo HK Črna zvezda ocenjuje organizacijo tekme med Jesenicami in Črveno zvezdo kot izjemno dobro, kot tudi sprejem njihovega moštva na Jesenicah. Odločili so se, da se na ta način zahvalijo UO HK Jesenice, kot tudi jeseniški športni publikli, ki je kljub porazu svojega moštva dostojno in športno prenesla ta neuspeh.

HK Črna zvezda upa, da bo tako tudi v prihodnje, njegovi člani pa bodo poskrbeli, da bodo na enak način vrnil gostiljube hokejistom in članom uprave HK Jesenice, ko bodo gostovali v Beogradu.

KR. GORA : OLIMPIJA 3:8 (2:3, 0:1, 1:4)

Dvorana v Podmežakli, gledalcev 1200, sodniki Grepl (Sisak), Dremelj in Petrič iz Jesenic; strelci za Kranjsko goro so bili: Berlišk, Brun in M. Šturm; kazenske minute: Kranjska gora 4 minute, Olimpija 6 plus 10 disc.

PARTIZAN : JESENICE 4:6 (3:2, 1:0, 0:4)

Dvorana Pionir v Beogradu, gledalcev 200, sodniki: Priboj (Subotica), Kapošvarac in Rus oba iz Beograda; strelci za Jesenice: Kopitar, S. Ščap, Magazin, D. Horvat, P. Klemenc in Hafner; kazenske minute: Partizan 10, Jesenice 2.

JESENŠKI PIONIRJI NA ODPRTEM PRVENSTVU VARAŽDINA

Mladi namiznoteniški igralci Jesenic so se udeležili tradicionalnega odprtega pionirskega prvenstva Varaždina, ki je bil tokrat že štirinajsti. V organizaciji občinske namiznoteniške zveze Varaždin se je v športni dvorani Graberje zbralo rekordno število pionirjev in pionirk, več kot 350 iz 60 klubov, od tega kar 12 iz Slovenije, pa iz Vojvodine, Srbije, BiH in Hrvatske, ki so se borili v štirih skupinah posamezno in v dveh ekipno. Igralo se je na štirinajstih mizah dva dni, za mlade igralce vsekakor precej naporno.

V skupini pionirji ekipno je nastopilo 88 ekip. Jeseniška prva ekipa v postavi Džukić-Ferbežar se je z zmago 3:1 nad ekipo Bagat iz Zadra uvrstila na 17.—32. mesto. Izgubila je z ekipo Vojvodine 3:0. Druga ekipa Demšar-Pem je v prvem kolu podlegla ekipi ROTEKS iz Rogatice s 3:1.

V skupini pionirke ekipno je nastopilo 44 ekip. Prva ekipa pionirk Jesenic se je uvrstila na 9.—16. mesto, druga pa na 17.—32. mesto. Nastopile so: Markež, Šavor, Smolej in Samar. Po zmagi 3:0 nad Slobodo iz Mihovljana so izgubile z ekipo Peručice iz Foče, ki je osvojila prvo mesto.

Pri mlajših pionirjih je nastopilo 98 igralcev, med njimi tudi Jeseničan Pem. Po dobri igri se je uvrstil na 9.—16. mesto. Izgubil je s Karkovičem iz Zagreba, ki je osvojil tretje mesto.

Mlajših pionirk je nastopilo 64, med njimi Jeseničanka Urška Samar. Tudi ona je igrala dobro in se uvrstila na 9.—16. mesto.

Starejših pionirjev je nastopilo 128. Jeseniški igralci Džukić, Ferbežar in Demšar se zaradi slabega žreba kljub dobri igri niso mogli uvrstiti visoko. Izpadli so v prvem oziroma drugem kolu.

Pri starejših pionirkah pa je med 64 nastopajočimi presenetila Lenčka Šavor. Dosegla je 5.—8. mesto, izgubila pa je v četrtfinalu tesno z 2:1 z Zagrebčanko Šisak, ki je bila druga. V igri z isto igralko je izpadla še Markeževa.

Na splošno lahko rečemo, da je bil nastop Jeseničanov uspešen kljub zelo neugodnemu žrebu. Ugotavljamo, da mladim igralcem manjka predvsem izkušenj na takih in podobnih prireditvah.

MEDNARODNI TURNIR VATROSTALNE EKIPI KRIVEC

V nedeljo, 2. decembra, je bil na ledeni ploskvi v športni dvorani v Podmežakli 12. tradicionalni mednarodni turnir v kegljanju na ledu za prehodni pokal Vatrostalne. Nastopilo je 11 ekip, in sicer iz Avstrije in domače ekipe z Bleda, Kranjske gore in Jesenic. Tokrat je bila najuspešnejša ekipa Krivec z Jesenic v postavi: Milan Krivec, Franc Čampa, Ivan Čelik, Milan Radanić in Bogo Solar. Osvojila je prehodni pokal pred drugo jeseniško ekipo Murke in ekipo Piber z Bleda. Na turnirju je s svojo ekipo sodeloval tudi Karl Lanzmeir iz Avstrije, dolgoletni menažer našega najbolj priljubljenega narodnozabavnega ansambla bratov Avsenik v tujini.

Letošnja sezona kegljačev na ledu je tudi sicer izredno razgibana. V dvorani v Podmežakli poteka jeseniško klubsko prvenstvo. Po štirih kolu vodi Vatrostalna pred Murko in ekipo Krivec. Ekipa HVJ Svetina Jesenice je sodelovala na mednarodnem turnirju v Celovcu in v svoji skupini osvojila deveto mesto.

Pester spored se obeta tudi v tem mesecu. Že prihodnjo, nedeljo, 9. decembra, bo na ledeni ploskvi v dvorani na Bledu drugo kolo slovenskega ekipnega prvenstva.

REZULTATI TURNIRJA ZA POKAL VATROSTALNE: 1. Krivec Jesenice 16 točk, 2. Murka Jesenice 14, 3. Piber Bled 14, 4. Ketmansdorf I 14, 5. Karol Lanzmeir (obe Avstrija) 14, 6. Vatrostalna 12, 7. Zadruga 12 (obe Jesenice), 8. Jelovčan Kranjska gora 4, 9. EVS Retznei (Avstrija) 4, 10. Zaka Bled 4.

JR

hodnje. Analize tekmovalja so pokazale, da je nastopil več kot sto igralcev iz vse krajevnne skupnosti, kar je vsekakor velik uspeh množične rekreacije.

Ob zaključku se navadno izrazi priznanje najboljšim in najpriaznejšim, to pa je prav gotovo vodja in mentor sekcije ter glavni organizator tekmovalja, nogometni entuziast Anton Dolar iz Vrbe.

Končna razvrstitev:

1. Breznica	7	5	1	1	40:18	11
2. Vrba	7	4	3	0	40:19	11
3. Rodine	7	4	2	1	27:11	10
4. Žirovnica	7	3	1	3	20:31	7
5. Selo	7	2	2	3	14:17	6
6. Breg	7	2	0	5	14:24	4
7. Moste	7	1	1	5	20:36	3
8. Zabreznica	7	0	0	7	5:41	0
izven konkurence karavle M. Verdника	3	3	0	0	14:7	6

TEKMOVANJE V ALPSKEM SMUČANJU ZA SVETOVNI POKAL

Tako kot je bil lani začetek svetovnega pokala 1. in 2. decembra v Kranjski gori z ženskim in moškim slalomom, je bil tudi letos začetek v istih dneh, le da so ženske začele sezono svetovnega pokala s slalomom v Courmayeurju, moški pa s slalomom v Sestrieru. Iz teh dveh krajev bi se morale tekmovalke in tekmovalci seliti v Val d'Isere. Tu pa so se začeli že napovedani problemi s snegom. Zato so tekme v tem kraju v celoti odpovedali. Tudi v drugih krajih, kjer so v prvi polovici meseca decembra na sporedu tekme za svetovni pokal, snežne razmere niso dobre. Ti kraji so Kranjska gora, Val Gardena, Madonna di Campiglio, Elen, S. Caterina in Piancavallo. Zato se v tem času v organih mednarodne smučarske organizacije FIS razpravlja o usklajitvi koledarja svetovnega pokala. Kranjska gora ob ustreznem mrazu, glede na to, da ima prago tehnično opremljeno za umetno zasnežitev, tekmo v slalomu se lahko izpelje po sprejetem programu. Določene prestavitve pa bi prav gotovo omogočile tudi tekmovalje v veseleslalomu.

Ker so se prva tekmovalja za svetovni pokal v alpskem smučanju že začela, nas najbolj zanima, kdo so v letošnji sezoni največji favoriti v posameznih disciplinah alpskega smučanja za osvojitve kristalnega globusa. Čeprav sta v Kranjski gori dve tekmi od skupaj 31 tekmovalja v okviru svetovnega pokala v tej sezoni, je osvojitve pokala Vitranc tudi pomembna stopnica k osvojitvi naslova najboljšega smučarja sezone. Zato bomo tudi tokrat v Kranjski gori videli vse najboljše smučarje sveta, med katerimi bo tudi vrsta naših fantov.

Jože Resman

I. SLOVENSKA KOŠARKARSKA LIGA

JESENICE : MENGEŠ (ČLANICE) 75:72 (36:30)

Jesenice, telovadnica CSUI, gledalcev 100, sodnika: Oblak in Kunc (Lj.).

Jesenice: Vuleta, 26 (14:13), Deretič, Šmitran 11 (2:1), Krznarič 8, Bartelj, Lah, Strazišar 14 (2:2), Felc 2, Ulčar 14, Smolej 3.

V soboto, 24. novembra, sta ženski košarkarski ekipi Jesenic in Mengša v derbiju kola prikazali igro, kakršno si na košarkarskih igriščih vedno želimo gledati. Jeseniška ekipa je tekmo pričela očitno oslajbljena. Zaradi izključitve na tekmi s Cimosom ni smela igrati najučinkovitejša igralka Vrdoljakova, Vuleta pa je zaigrala brez treninga v dnevih pred tekmo in pod veliko psihično obremenitvijo zaradi smrti v družini. Kljub tem problemom pa domače igralke niso bile pripravljene brez odločnega boja prepustiti pomembnih točk glavnim nasprotnicam za prvo mesto.

Peterka Jesenice: Vuleta, Krznarič, Ulčar, Šmitran in Bartelj je odlično začela tekmo. V 13. minuti so vodili že s 27:16. V teh minutah pa je moral trener Valič odpočiti najvišjo igralko Jesenic Ulčarjevo. To so izkoristile visoke igralke gostujoče ekipe, dobile so skok pod obema košema, kar jim je omogočilo, da so zmanjšale razliko do konca prvega polčasa na šest točk. Drugi polčas so igralke Mengša zopet pričele z agresivnim pokrivanjem organizatorice igre Jesenic Vulete, vendar jim to zaradi njene odlične igre ni najbolje uspevalo. Še vedno pa so prevladoval v igri pod obema košema. Prav premoč v igri pod košem je gostujoči ekipi omogočilo, da so v 26. minuti prvič izenačile na 46:46. Od te minute dalje so igralke obeh ekip prikazale igro, ki ni bila za gledalce s slabimi živci. Nobena ekipa kljub dobri igri ni mogla zagotoviti občutne prednosti, rezultat je bil izenačen ali pa je ena od ekip vodila največ s tremi točkami. Do 39. minute je vse obetalo uspeh Jesenic. Ob ponovnem vstopu Ulčarjeve v igro si je domača ekipa zopet zagotovila premoč v igri pod košem v obrambi in napadu, hkrati pa je Ulčarjeva ustavila razigrano Maroltovo, ki je dosegla 28 točk. V teh zadnjih minutah so igralke Jesenic igrale odlično in bile na pragu uspeha, ko je morala na klop zaradi petih osebnih napak Vuleta.

V tej 39. minuti je le še malokdo verjel v uspeh domačih igralk, čeprav so vodile s 73:72. In zopet so mlade igralke presenetile in dokazale svojo kvaliteto. Igralka Mengša je zaradi osebne napake Vulete izvajala proste mete 1+1. Prvi met je zgrešila, odbito žogo pa so ujele domače igralke. V napadu, ki je sledil, je Strazišarjeva dosegla zelo pomemben koš in gostje so morale v zadnji minuti loviti prednost treh točk. V teh odločilnih trenutkih je vstopila v igro pri Mengšu tudi Guberničeva, bivša državna reprezentantka, vendar pa tudi njene izkušnje tokrat niso koristile proti izredni igri domače ekipe. V zadnjem napadu so gostje sicer imeli možnost zmanjšati razliko iz prostih metov 1+1, pa je igralka Mengša zopet zgrešila. Jeseničanke so si v skoku priborile žogo in jo v zadnje pol minute tekme s pametno igro zadržale kljub agresivni obrambi gostij.

Ob znaku sirene, ki je označil konec tekme, je bilo zares prijetno videti spontano veselje, ki je zavladalo v domači ekipi. Jeseničanke so na tej tekmi dokazale, da niso le kvalitetna temveč tudi izredno homogena ekipa, v kateri je pripadnost

klubu na zavirlivem nivoju, kar je izredno pomembna vrednost za ekipo, ki se bori za prvo mesto v ligi.

Tudi to tekmo je igralo vseh deset igralk, ki jih je imel trener Valič na razpolago in vsaka od njih je dala pomemben delež s svojo igro k zmagi. Še posebej pohvalo zasluži Vuleta, ki je kljub psihičnim naporom v dnevih pred tekmo vseeno zaigrala in prikazala odlično igro.

Naslednjo tekmo, zopet derbi, igrajo jeseniške košarkarice v soboto, 8. decembra v Ljubljani z ekipo Ilirije, trenutno drugouvrščeno ekipo v ligi.

KLADIVAR : JESENICE (KADETINJE) 84:70 (44:30)

Žiri, telovadnica OŠ, gledalcev 20, sodnika: Gelter (Rad.), Bogataj (Žiri).

Jesenice: Deretič 17 (5:3), Šmitran 29 (7:5), Berus 2, Felc 16 (14:6), Bešič, Smolej, Zrnič 6.

Po naporni članski tekmi so kadetinke v nedeljo dopoldne gostovale v Žireh. V prvih minutah tekme je napor prejšnjega večera prispeval, da so kadetinke Jesenic zaigrale premočno odločno v napadu in v obrambi in Žirovke so hitro visoko povedle.

Domače kadetinke so z izredno agresivnim konskim presingom zmedle kadetinke Jesenic in s hitrimi protinapadi dosegale neovirano koše. Visoko razliko, ki je nekajkrat znašala več kot 20 točk, so jeseniške kadetinke do konca polčasa z bolj organizirano igro zmanjšale na 14 točk.

V drugem polčasu so bile Jeseničanke enakovredne domačinkam, kar pa seveda ni zadostovalo za ugodnejši rezultat, saj je bila razlika v začetku tekme previsoka.

JESENICE : ZAGORJE (ČLANI) 78:87 (41:47)

Telovadnica CSUI Jesenice, gledalcev 100, sodnika Kovačič (Kranj) in Štrukelj (Mengeš).

Jesenški košarkarji se tudi tokrat niso izkazali. V soboto, 24. novembra, so doma izgubili z moštvom iz Zagorja, vodilnim moštvom v ligi. Zaigrali so bolj kot na dosedanjih tekmah in kazalo je, da lahko tudi zmagajo, saj so nekajkrat znižali visoko vodstvo gostov na samo štiri točke. Da niso dosegli več, so prav gotovo najbolj »zaslužni« branilci, ki so bili očitno tokrat slabši del moštva, saj so prepočasno prenašali žogo in bili premočno nevarni za nasprotnikov koš.

Jesenčani bodo morali zaigrati bolj samozavestno in zanesljivo, če se hočejo odlepiti z repa prvenstvene lestvice, kjer so zaenkrat trdno zasidrani. Štirinajstodnevni premor jim bo prišel prav pri odpravljanju nekaterih slabosti v igri. Naslednjo tekmo igrajo namreč še 8. decembra v Litiji z istoimenskim moštvom.

Proti Zagorju so igrali: Azman 8, Narob, Henič 15, Jelovčan, Tomšič 8, Železnik, Grzetič 4, Smolej 31, Bizal 4, Sofič, Trifkovič 2, Domevšek 3.